

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izzemski nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

ZA MIR NA BALKANU

Uspehi posredovalne akcije s strani Jugoslavije in Italije: zboljšanje odnosov med Bolgarijo in Rumunijo — Pomirljivejša ozračja glede revizionističnih zahtev Madžarske in Bolgarije

BUKAREŠTA, 24. febr. e. V službenih krogih poudarjajo, da je rumunski finančni minister in guverner Narodne banke Mitica Constantinescu doživel v bolgarski prestolnici izredno prijeten sprejem.

Službene zdravice na večerji, ki jo je priredil finančni minister Božilov, na videz način izražajo prijateljsko atmosfero tega obiska in odgovarjajo željam obeh držav, da ojačita svoje gospodarske zveze in da konsolidirata svoje prijateljske odnose. V ostalem v službenih krogih poudarjajo povoljne rezultate misije M. Constantinescu v Sofiji kot logični rezultat zunanje politike Rumunije v zadnjih letih. Poudarjajo, da je Rumunija od začetka mednarodne napetosti vodila pomirljivo politiko. Vedno si je prizadevala, da ob vsaki priložnosti pokaže konstruktivno delovanje.

Akcija rumunske zunanje politike je imela vedno tri stalne tendence: 1. izboljšanje vojne, 2. konsolidiranje regionalnih odnosov, 3. očitavanje tradicionalnega prijateljstva.

Po izjavi službenih krogov v Bukarešti to politiko Rumunije v polni meri priznavajo tudi vesle. V tem smislu se poudarja, da je rumunski vladni uspeh ustvariti z budimpeštansko vlado nekako zatišje, ki v vsakem primeru lahko služi kot

podlaga pomirljivi atmosferi, ki obstoji med obema državama.

SOFIJA, 24. febr. AA. (Bolg. tel. ag.) Guverner Narodne banke Gunev je priredil sredi središča banket na čast rumunskega finančnega ministra Constantinescu. Banketu so prisostvovali bolgarski finančni minister Božilov, predstavnik kralja Borisa Handžijev, rumunski poslanik Piloti, šef rumunske gospodarske delegacije Karamfilu, šef protokola Belinov in druge ugledne osebnosti. Okoli 22. ure je rumunski finančni minister odpotoval v Bukarešto. Na postaji so se od njega poslovili finančni minister Božilov, odposlanec kralja Borisa, sofijski župan Ivanov, rumunski poslanik Piloti, guverner Narodne banke Gunev, šef protokola Belinov in številne druge osebnosti. Rumunskega finančnega ministra je spremljal do meje pomočnik šefa protokola, generalni tajnik finančnega ministrstva, svetnik rumunskega poslanstva in druge osebnosti.

BUKAREŠTA, 24. febr. e. Semkaj je prišel rumunski veleposlanik v Beogradu Viktor Cadere. Njegov prihod je v zvezi s poročili o posledicah beograjske konference Balkanske zveze, kakor tudi o bolgarsko jugoslovenskih gospodarskih pogajanjih.

govoru s kraljem Borisom. Ko je odhajal, ga je sofijsko prebivalstvo prisrčno pozdravljalo.

SOFIJA, 24. febr. e. Na večerajšnji seji narodnega saborja je vladna večina izvo-

šla za predsednika saborja poslanca Logrofetova, za podpredsednika pa Zaharijeva in Peševa. Danes ob 15. bo svedčana otvoritev saborja s prestolnim govorom.

Italija posveča veliko pozornost Rumuniji Zbližanje z Rumunijo naj bi dobilo viden dokaz v obisku rumunskega kralja in prestolonaslednika v Rimu

BUKAREŠTA, 24. febr. e. Manifestacije italijanske rumunske prijateljstva o priliki obiska ministra Sidorovicija v Italijo so imele številne komentarje v svetovnem tisku. Vsi ti komentariji soglašajo v mnenju, da je treba v kratkem pričakovati definitivne konsolidacije italijanske rumunske prijateljstva, ki naj dovede do ozkega sodelovanja obeh držav za ohranitev miru in obstojnega reda v tem delu Evrope ter zaštite skupnih interesov, kar je v popolnem skladu z nameni Balkanske zveze.

To novo fazo odnosov med obema državama naj bi, kakor se pričakuje, obeležil službeni obisk rumunskega kralja Karola v Rimu meseca aprila. Kralja Karola naj bi spremljala tudi prestolonaslednik Mihajlo in zunanji minister Gafencu. Kralj Karol bo obiskal tudi papeža Pija XII. Zato v političnih krogih zatrjujejo, da je minister Sidorovicij poleg svoje naloge v prvi vrsti imel misliti, da v svojstvu odposlanca pripravi ta kraljev obisk. Ta vest, ki se v službenih krogih še ne potrjuje, a tudi ne demantira, je bila sprejeta z velikim zadovoljstvom.

Ob tej priložnosti se poudarja, da je ojačanje rumunske italijanske sodelovanje neobhodno posledica mednarodnega položaja in bo morda Italija eden od činiteljev na delu za ohranitev miru in obstojnega reda v južnozgodnji Evropi. Ta akcija bi bila v skladu s prizadevanji, ki sta jih na tem polju pričeli Jugoslavija in Italija. Temelj za italijansko rumunsko sodelovanje je bil ustvarjen v trenutku, ko se je Italija skupno s Jugoslavijo priključila v vseni silami trditvi v Budimpešti in Sofiji, da pripravijo Madžarsko in Bolgarijo do tega, da svoje revizionistične zahteve odgodita vse dotlej, dokler ne mine vojna in da pristopita k solidarnemu sodelovanju

vseh nevtrálnih držav v tem delu Evrope. Prikrte simpatije za Italijo so v Rumuniji spet oživele.

Rumunija prepovedala izvoz železa in jekla

BUKAREŠTA, 24. febr. (Ass. Press). Rumunska vlada je sredi središča prepoved izvoza železa, jekla, svinec, aluminija, bakra, volne in bombaža. Lastniki rudnikov bodo baje dobili nalog, da svoje proizvode prodajo direktno rumunski vladi.

Vsi ti ukrepi so bili baje odredjeni na nemški pritisk. Voda gospodarskega urada nemškega zunanje ministrstva pride najkasneje prihodnji ponedeljek v Bukarešto, da se pogaja zaradi novih nemških zahtev.

Madžarska pogajanja v Parizu

PARIZ, 24. febr. AA. Trgovinsko ministstvo je izdalo tole sporočilo: V Parizu se vodijo trgovinska pogajanja med Francijo in Madžarsko. Pogajanja se vodijo v najprišernejšem ozračju. Včeraj sta šef madžarske delegacije Niki in šef francoske delegacije Louriac parafirala doslej dosežen sporazum. Odredbe tega sporazuma prilagajajo trgovinski promet z Madžarsko novim razmeram ter imajo namen, da se trgovina med obema državama čim bolj razvije.

Potovanje grofa Csakyja

BUDIMPEŠTA, 24. febr. AA. (Havas). Madžarski zunanji minister Csaky se je vrnil sredi iz Gradca, kjer je obiskal rodno svoje zaročenke.

Prihod Rooseveltovega odposlanca v Evropo

Takoj po svojem posetu v Rimu bo obiskal Berlin, kjer mu pripravljajo svečan sprejem

GIBALTAR, 24. febr. i. Italijanski prekoceanski parnik »Rex« s katerim se pečuje ameriški državni podtajnik Sumner Welles v Evropo, je včeraj ob 15. prispel v Gibraltar. Ameriškega državnik so pričeli pozdraviti na krov ladje predstavniki angleških oblasti v Gibraltarju. Novinarjem je Sumner Welles odklonil vsako izjavo.

BERLIN, 24. febr. e. Dasi se v tujakšnih političnih krogih vzdržujejo vsakega komentarja o obisku ameriškega državnega podtajnika Sumnerja Wellesa v Evropi, se vendar opaža, da se v Berlinu njegovemu potovanju in njegovi misli pripisuje velik pomen.

Mednarodna politika na Dunavu

BUKAREŠTA, 24. febr. e. Evropska dunavska komisija, ki je nekaj dni zasedala v Galcu pod predsedstvom nemškega delegata in opolnomočenega ministra Martiusa ter soudeležbi italijanskih, francoskih, angleških in rumunskih delegatov, je zaključila svoje delo.

Službeno sporočilo o sklepih konferenice, ki se je pričakovalo, ni bilo objavljeno, toda iz dobro poučenih krogov se je izvedelo, da je bila sklenjena likvidacija dosedanjega mednarodnega prometnega režima na spodnjem Dunavu, kakor tudi vzpostavitev novih prometnih odredb, katerih izvedbo bo vse do Budimpešte na Dunavu kontrolirala mednarodna dunavska komisija, ki bo sedaj uvedena.

Zadeva z ladjo „Altmark“

OSLO, 24. febr. AA. (DNB) Norveški telegrafski urad poroča, da namerava Norveška predložiti angleški vladi, naj se zaveza z ladjo »Altmark« predložiti haaskemu razsodišču v primeru, da bi bila prekinjena pogajanja med obema vladama.

William Wedgwood v Beogradu

BEOGRAD, 24. febr. e. Z današnjim simphon orient ekspressom je prispel v Beograd angleški narodni poslanec, član tajnega kraljevega sveta in publicist William Wedgwood, bivši državni tajnik za Indijo. Ob 17. priredi Angleško-ameriško-jugoslovanski klub gostu na čast čajanko, nato pa bo v prostorih kluba ob 18. Wedgwood predaval o vsakdanjem življenju članov angleškega parlamenta. Drugo predavanje bo v ponedeljek na Kolarčevi univerzi ob 15.15 in sicer o delu angleških ustanov med vojno.

William Wedgwood je stopil v angleško politično življenje leta 1906, ko je bil izvoljen kot narodni poslanec liberalne stranke. Pozneje je bil izvoljen pri vsakih volitvah, a leta 1929 je bil imenovan za državnega tajnika za Indijo. Sodeloval je pri organizaciji federalnega zakona za Indijo. Leta 1931 se je vrnil iz Anglije in postal član tajnega kraljevega sveta. Sodeloval je tudi pri zakonu o svobodni irski državi. Znan je tudi kot publicist in je dozdaj objavil dve knjigi »Prizori« in »Obzorja na vidiku«.

Angleška letala nad Avstrijo in češko

LONDON, 24. febr. s. (Reuter). K poltu, ki so ga izvedla angleška letala v noči od četrtka na petek nad Avstrijo in Češko, poročajo še, da so bila letala v zraku 9 ur, ne da bi opazila katerokoli nemško letalo, pač pa je stopilo ponovno v akcijo nemško protiletalsko tovarništvo. Nobeno angleško letalo ni bilo zadeto.

Sinoči je bila v Pragi brez navedbe razloga odredjena zateknitev. Radijski postaji v Hamburgu in Bremenu sta sinoči ob 19. prekinili oddajo. Hamburg je pričel delovati zopet že čez pol ure, Bremen pa šele čez štiri ure. Verjetno je prekinitev oddaj v zvezi z letalskimi napadi.

V noči od četrtka na petek so se nemška letala prvič ponovno pojavila ob angleških obalah. Obstreljevala so neko angleško ladjo, ne da bi povzročila škodo.

Danes sestanek severnih držav

KODANJ, 24. febr. s. (Reuter). Konferenca zunanjih ministrov Danske, Švedske in Norveške se prične danes dopoldne. Posvetovanja bodo zaključena jutri popoldne, nakar bo izdan službeni komunikat. Oficielni program konference ni bil objavljen, splošno pa mislijo, da bosta glavni vprašanji v razpravi trgovinska plovba nevtrálnih držav in Finska. Finski poslanik v Kodanju bo prisostvoval konferenci kot opazovalec.

STOCKHOLM, 24. febr. AA. Zunanji minister Günther je odpotoval danes dopoldne z letalom v Kodanj, kjer bo prisostvoval sestanku zunanjih ministrov nordijskih držav.

Srečen dogodek v italijanski kraljevski hiši

NAPOLI, 24. febr. AA. (Havas). Princeza Piemontska je rodila ponoči ob 1.30 hčer. Kralj in Mussolini sta bila takoj telefonično obveščena o srečnem dogodku. Italijanska kraljica je že od sredi pri svoji snahi.

NAPOLI, 24. febr. AA. Tretji otrok princeze in princeze Piemontske je dobil ime Marija Gabriella. Stanje matere in otroka

je dobro. Vest o srečnem dogodku je bila objavljena napolskem prebivalstvu davi ob osmih z 21 topovskimi streli. Kralj Viktor Emanuel je prispel v Napoli ob 7.30.

Novi potresi in poplave v Turčiji

ANKARA, 24. febr. s. (Reuter). Tudi včeraj so se še ponavljali potresni sunki v Turčiji, zlasti v Anatoliji. Število smrtnih žrtev potresov v zadnjih treh dneh je sedaj naraslo na 200.

V Ciliciji je reka Seihun pri mestu Adana narasla za 5 metrov, prestopila bregove in povzročila veliko škodo na bombažnih nasadih. S Carigradom sinoči ni bilo mogoče dobiti telefonske zveze.

Potres tudi v Bolgariji

SOFIJA, 24. febr. AA. (DNB). Seizmološka postaja v Sofiji objavlja, da so bili močni potresi v Plovdivu, Cerpanu in vsej Rodopski pokrajini. V Plovdivu je ljudstvo bežalo iz hiš. Na veliko hišah je razpokalo zidovje.

Konferenca baltičskih držav

RIGA, 24. febr. s. (Reuter). Uradno javljajo, da se bo konferenca baltičskih držav, ki se sestane 14. marca, bavila izključno s gospodarskimi vprašanji.

To sporočilo je bilo izdano potem, ko je sovjetska agencija Tas sinoči demantirala kot popolnoma neosnovane vesti, da bi bila sovjetska Rusija postavila Estonski, Letonski in Litvi zahtevo za dovolitev novih mornariških in vojaških oporišč.

Germanizacija Šlezije

PARIZ, 24. febr. s. (Havas). Iz Zgornje Šlezije poročajo, da so pričeli Nemci s sistematično germanizacijo ozemlja. Poljskim rudarjem so predložili v podpis izjavo, da so nemškega pokolenja. Če jih ne podpišejo, riskirajo odpust iz službe. 40 tisoč ljudi je bilo poslanih v posebne šole, da se uče nemščine.

Zavezniška naročila v Ameriki

NEW YORK, 24. febr. s. (Reuter). Angleško francoska komisija za nakup vojne materiala v Zedinjenih državah je včeraj javila, da bo v kratkem izdala velika nova naročila v vrednosti 250 milijonov angleških funtov. Tri četrtine te svote bo porabljene za nakup letal in delov letal,

Iz notranje politike

»SEJA SE NADALJUJE«

Pod tem naslovom piše »Narodni list« v svojem uvodniku med drugim:

Ne moremo si misliti, da bo jutri sabor banovine Srbije v kontinuiteti narodne skupščine kraljevine Srbije... ali da bo sabor banovine Slovenije kontinuiteta deželne zbornice vojvodine Kranjske ali — zgovorskih zborov na Gosposvetskem polju. Kaj naj storimo potem z bosenskim saborom, dalmatinskim deželnim zborom ali — z narodno skupščino kraljevine Črne gore? Jugoslavije si nismo zamišljali samo pravno kot novo državo, temveč smo mislili, da je tudi njeno življenje postavljeno na nove socialne in politične temelje. Jugoslavija ni bila za nas samo nova država, temveč nova nacionalna misel, ki je vsebovala vse tri nacionalne misli našega naroda ter vse državne in državnopravne kontinuitete tistih naših držav, ki jih je naš narod v teku svoje zgodovine ustvaril in — izgubil. Nedvomno so bile pri izgradnji Jugoslavije napravljene velike pogreške. Tudi pozneje so se delale napake... Toda politična, nacionalna in kulturna koncepcija Jugoslavije je ostala kot edina, ki more Srbom, Hrvatom in Slovincem zagotoviti in zavarovati njih življenje in obstoj. Kolikor razumemo potrebo banovinskega sabora — pa naj bo država organizirana na široki avtonomni ali zmeri federalistični osnovi — toliko ne moremo zametati — vrtniti ke staremu.

V nekem delu hrvatskega tiska se v teh dneh demonstrativno poudarja, da je bilo na zadnji seji hrvatskega sabora — na isti seji, na kateri so bili ustvarjeni vsi pravni pogoji za ujedinjenje Jugoslavije s proglasitvijo odepitve od avstroogrške monarhije in sprejemanje izvršnih pravic na Narodno vijeće — sporočeno, da se bo prihodnja seja naknadno sklicala... Sedaj zahtevajo, da se — brez ozira na vse to, kar je naš narod preživel v teh 22 letih — enostavno »seja nadaljuje«. Po teh francosko-furtaških predlogih naj bi bodoči predsednik hrvatskega sabora izbral vse naše 20-letno nacionalno življenje v svoji državi z eno samo besedo: Seja se nadaljuje!

Ne, gospoda, seja se ne more več nadaljevati! To morete morda formalno storiti, toda stvarno se seja hrvatskega sabora ne more več »nadaljevati«, ker ni bila prekinjena samo s pravnimi akti hrvatskega sabora in Narodnega vijeća, temveč je bila prekinjena po velikih faktih, ki ustvarjajo zgodovino vsega našega naroda. Vi morete obnoviti zgodovino, toda zgodovine našega naroda ne boste in ne morete prekiniti!

MED MUSLIMANI

Medtem ko skuša muslimanski del organizacije HSS pod vodstvom prof. Hakije Hadžića razširiti svojo organizacijo tudi izven Sarajeva na temelju avtonomije Bosne in Hercegovine, je dr. Šekfija Behmen podal beograjski »Politiki« izjavo, v kateri je rekel med drugim:

Neki zagrebški listi radi pišejo o moji »beograjski orientaciji«, ne povedo pa, kaj naj se pod tem razume. Meni je enako drag Zagreb kakor Beograd z vsemi napakami in vrtilinami. Zame obstoja samo ena orientacija in ta je jugoslovenska. Jugoslovenstvo je bilo vedno temelj moje politike. Jugoslovenska ideja sicer preživlja sedaj krizo, toda gotovo je, da bo jugoslovenska ideja na koncu zmaga.

Na pripombo o glasovih glede razcepčnosti med muslimani, je odvrnil dr. Šekfija Behmen: Moram ponoviti samo to, kar je rekel naš verski poglavar Fehim Spaho: Med muslimani, pristajši jugoslovenske muslimanske organizacije, ni bilo, niti ni sedaj nobene razcepčnosti. Slednjije je dr. Behmen — ki je bil v mladosti predsednik Vsehrvatske dijaške organizacije, nazadnje pa prijatelj dr. Milana Stojadinovića — izjavil, da je JZD dobro zamisljena kombinacija...

SLOVENSKI GLAS IZ SARAJEVA

Sarajevska »Zorac«, časopis za družabno kulturo in izobrazbo, ki ga izdaja SDKD »Cankar«, piše:

V prvih letih po ustanovitvi Jugoslavije se je izsello iz Kranjske, Štajerske, Primorske in Koroške mnogo Slovencev v Hrvasko in Srbijo. Bili so to rokodelci in intelektualci, ki so odšli, ker Slovenija ni imela kruha zanje in ker so Srbi in Hrvati takrat potrebovali dobrih umskih in ročnih delavcev, mi pa smo jih imeli preveč. Takoj po ustanovitvi banovine Hrvatske pa so Hrvati pričeli odstavljalni ali stavljalni na razpoloženje Slovence, ki so do sedaj delali med njimi. Bodočnost se nam po tem niti med Hrvati niti med Srbi ne kaže preveč rožnata.

Vemo, da se je v letih stanje spremenilo. Brezposelnost je na vseh koncih, in Srbi in Hrvati so izučili svoje ljudi. Ne moremo jim šteti v zlo, če jim hočejo dati prednost v službah na svoji zemlji. Zahtevamo pa od njih toliko poštenosti, da nam priznajo vse tisto, kar smo jim v dvanajsetih letih dali mi, Slovenci, da to upoštevajo in se po tem ravna. Kajti mi jim nismo dali zgolj dela, temveč smo jih učili povsod poštenega, smotrnega dela in smo marsikje popravljali, kar bi brez nas ostalo za vedno porjavljeno, pomagali smo jim spoznavati in priznavati zaklade njihovih dežel in njihovega naroda. Mi smo delali in obencem s svojim delom učili nje. Dobro se zavedamo, kaj smo Srbom in Hrvatom dolžni in za kaj nam morajo oni iskati svoje hvalečnosti.

Nova sovjetska ofenziva proti Viborgu

Po kratkem premoru so sovjeti začeli s silovitimi napadi proti Viborgu, od katerega so oddaljeni deset kilometrov — Finska obramba podpira topništvo iz trdnjave Kouvola

HELSINKI, 24. febr. a. (Reuter). Sneg in megla sta večerj ovirala vojaške operacije na Karelijski ozini. Zaradi tega sovjetska vojska ni imela možnosti, da po načrtu za 22. obletnico ustanovitve sovjetske armade zavzame Viborg.

Zadnja finska poročila pravijo, da so sovjetske čete niso nikjer znova napredovale in da stoji na najbližjem mestu še vedno 10 km od predmestij Viborga.

HELSINKI, 24. febr. a. (Havas). Kljub snežnim viharjem so sovjetske čete na Karelijski ozini po kratkem premoru sodel razvijale svojo ofenzivo v vsi silovitosti. Podrobni podatki o položaju še manjkajo, aži se pa, da so sovjeti poskušali vse, da prodrejo do zadnjih 10 km do Viborga, ki ga neprestano obstreljujejo.

Sedaj je mogoče označiti 3 glavne frontne odseke na Karelijski ozini, ki so nastali po strateškem umiku finske vojske. Prvi odsek je črna jezer na vzhodu, ki jo tvorijo jezera Vuoksi in Suanto in reka Taipale, drugi odsek je v središču zemeljske ozine med jezerom Vuoksi in Viborskim zalivom tretji del fronte na poteke ob obali Finskega zaliva proti Viborgu.

V odseku jezer se vrši neprestana ostra borba. Sovjeti napadajo na nepoškodovane pozicije Mannerheimove linije. Kljub nekaj nevarnim prodorom na vzhodnem koncu je finska linija utrdila tukaj še nedotaknena.

V središču je pritisk močan zlasti zapadno od jezera Vuoksi. Poleg tega pa skušajo sovjetske čete prodreti predvsem ob železniški progi in cesti, ki vodita od Summe proti Viborgu. Sovjeti napadajo s tanki in letali na fronti široki 15 km med postajo Kämärä in vasi Lasoni, ki leži 10 km od Viborga in samo 4 km od Viborskega zaliva. Zdi se, da so sovjetsko vrhovno poveljstvo v stremilnosti, da čim prej konča operacije, pošilja naprej nehotne ne da bi čakala na podporno topništvo. Nadomestiti poskusi topništva z uporabo tankov in letal. To pa je zelo riskantno podjetje, kajti v svojem posrednem napredovanju, pošilja sovjetske čete za seboj na levem krilu finske postojanke ob obali Finskega zaliva. Tu se še drži finska vojska ob vsej obali proti Viborgu. Finske čete so zakopane v strelskih jarkih, odprta pa jih težko topništvo trdnjave Kouvola.

Včeraj so bile operacije na fronti omejene. Sovjetski vojski so očividno praznovali svoj narodni praznik. Prav na fronto so bile poslale godbe, ki jih je bilo slišati tudi na finsko stran. Politični komisarji so držali bodrilne govore na vojaške.

PARIZ, 24. febr. a. (Reuter). Zastopstvi angleških in francoskih strokovnih zvez sta po svoji večerjajni seji izdali komunikate, v katerem pravita, da sta se sporazumeli glede takojšnje pomoči, ki jo bodo nudile strokovne zveze Finski, kakor tudi glede vojnih ciljev Anglije in Francije.

Finsko vojno poročilo

HELSINKI, 24. febr. a. (Fin. tel. ag.). Poročilo finskega vrhovnega poveljstva, izdano večerjaj opoldne o vojaških operacijah dne 22. februarja, pravi:

NA KOPNEM Med Finskim zalivom in jezerom Muola so bili odbiti sovražni napadi pri Ilomäki in Marjaskylä. Kakor tudi pri železniški postaji Kämärä. Uničenih je bilo 16 sovražnih tankov. Med jezeroma Muola in Airapää je sovražnik napadel dvakrat pri čemer je vsakokrat pustil na bojišču po 1 bataljon padlih vojakov. Sovražni oddelki, ki je skušal napasti preko ledene površine jezera Airapää, je bil odbit ter je pustil na bojišču 800 mrtvih in 100 ujetnikov. Zajeli smo mnogo strojne in brzostrelne puške kakor tudi drugega orožja. V vzhodnem delu zemeljske ozine so bili odbiti napadi ob reki Pajlenkajta in ob reki Taipale, kjer so se ponavljali napadi ves dan.

Severnovzhodno od Ladoškega jezera so nadaljevale naše čete z očiščevanjem prejšnjega dne zavzete utrjene sovražne postojanke, zavzele pa so tudi več novih sovražnih postojank. Pri tem smo dobili v roke mnogo vojnega materiala med drugim 12 topov nad 50 strojnico, mnogo traktorjev, poljskih kuhinj, motornih vozil in municije. Šest sovražnih tankov je bilo uničenih. Pri Kuhmu so se uspešno udeleževale naše patrle in uničile več sovražnih patrle.

V ZRAKU: Naše letalstvo je nadaljevalo z izvidniškimi poletji na katerih je opazovalo sovražne vojaške operacije. Naši bombniki so uspešno napadli zbirališča in kolone sovražnih čet.

Sovražno letalstvo je bilo v vojni coni aktivno zlasti na severu Ladoškega jezera in na Laponskem. Tu so bila med drugim bombardirana mesta Nurmes, Lieksa, Ka-

jaani, Rovaniemi in Kontiomäki. V zaledju je bilo bombardirano mesto Iisalmi. Po dosedanjih podatkih je bilo pri teh napadih ubitih 12 žensk in otrok.

Sovražna letala so spuščala za fronto tudi oddelke skakalcev s padali, ki pa so bili vsi zajeti ali uničeni.

Potrjeno je, da je bilo v teku dneva sestreljeno eno sovjetsko letalo. Drugi primer še ni potrjen. Treje dvomljivi primeri od prejšnjega dne so bili naknadno potrjeni.

Sovjetsko poročilo

MOSKVA, 24. febr. AA. (Havas). Komunikate glavnega štaba leningrajskega vojnega okrožja z dne 23. februarja se glasi: Ni bilo nobenega važnejšega dogodka. Vihar in megla ovirata vojaške operacije na Karelijski ozini. Sovjetske čete so zavzele 12 utrjenih položajev, od teh so štirje betonirani za topove. Zaradi slabega vremena je bilo udeleževanje letalstva omejeno na izvidniške polete.

Ameriško posojilo Finski zasigurano

WASHINGTON, 24. febr. a. (Reuter). Bančni odbor reprezentančne zbornice je včeraj z 18 proti 15 glasovom odobril povišanje glavnice Izvoznovo-uvorne banke na 100 milijonov dolarjev, vendar v nekoliko drugi obliki, kakor je predlog že preje sprejel senat. Sedaj je dovolitev posojila Finski v znesku 20 milijonov dolarjev praktično zagotovljeno.

Reprezentančna zbornica je nadalje za 3 leta podaljšala pooblastilo vladi, da sama vodi trgovinska pogajanja in zaključuje trgovinske pogodbe. Predlog da bi moral trgovinska pogajanja vedno odobriti šele kongres, je bil odbit.

Švedsko pokroviteljstvo

STOCKHOLM, 24. febr. a. (Havas). 50 švedskih mest je sklenilo sprejeti pokroviteljstvo nad 50 finskih mest. Posebna odposlanstva švedskih mest bodo skrbela za zaščito pred letalskimi napadi, pomagala pri gašenju požarov in Stockholmu je prevzel pokroviteljstvo nad Helsinkii, Göteborgom pa nad mestom Abo.

SPORT

Skakalne tekme na Mostecu

Smučarski klub Ljubljana priredi jutri ob 15. medklubsko skakalno tekmo na skakalnici na Mostecu. Doslej so se prijavili Pribošek, Kavalir in Tomc od Ilirije. Kamnik bo zastopal s kompletno ekipo 8 skakalcev in Ljubljana postavi 25 tekmovalcev med njimi so Klavčnik, Florjančič, Palme, dr. Baebler. Nedog, vsi znanj internacionalci. Dalje bodo zastopani še člani Reke, Korotana in Planine.

Bo to tudi po veliki udeležbi največja skakalna prireditev v Ljubljani ter zadnji start pred državnim prvenstvom. Zmagovalce čakajo častna darila.

Ker je vstopnina malenkostna (4 din) bo vsakomur omogočen poset te zanimive tekme.

Cisti dobček prireditev je namenjen za nabavo prepotrebne smučarske opreme za naračajnike, ki si je iz lastnih sredstev ne morejo nabaviti ter za kritje stroškov velikonočnega tečaja za skoke na Pokljuki. Zato so prireditelji prepričani, da se bo Ljubljana tudi tokrat v velikem številu udeležila te prireditev in pripomogla svojim mladim smučarjem do čimprejše izpopolnitve v smučarstvu.

Vstopnice so v prodaji pri trvdh Kolb in Predalci na Kongresnem trgu. Gorec na Tyrševi cesti in Novak na Kongresnem trgu.

Slovenska kolesarska zveza Ljubljana (službeno)

Glede na nenadno sklicanje rednega občnega zbora Kolesarske zveze Jugoslavije, ki bo dne 10. marca v Zagrebu, je na zadnji seji Slovenske kolesarske zveze bilo sklenjeno, da skliče svoj I. redni občni zbor v nedeljo 3. marca ob 10 v prostorih kavarne Vospersnik, Stari trg 34.

Dnevni red bo naslednji:

1. pozdrav predsednika,

2. izvolitev zapisničarja in dveh overovalcev zapisnika,

3. poročila: predsednika, tajnika, blagajnika, tehn. referenta,

4. predlogi za eventualno spremembo pravil,

5. razrešnica dosedanjemu upravnemu in nadzornemu odboru,

6. volitev novega odbora,

7. predlogi za občni zbor Kolesarske zveze Jugoslavije v Zagrebu,

8. slučajnosti.

V primeru, da bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, bo pol ure kasneje ob vsakem številu prisotnih delegatov.

Opozarjamo vse tri slovenske kolesarske podzveze in kolesarske klube da glede na ustanovitev Vrhovne kolesarske zveze Jugoslavije, ki bo 10. marca letos v Zagrebu, zanesljivo in brezpogojno pošljejo na I. občni zbor naše kolesarske zveze svoje delegate. Ker pa imajo v smislu zveznih pravil pravico glasovanja in stavljanja predlogov le tisti klubi, ki so poravnali letno članarino, se prizadevajo tem potom na to izrecno opozarjajo.

— Kolesarska podzveza Ljubljana (službeno). Obveščamo vse kolesarske klube, vključene v kolesarsko podzvezo Ljubljana, da bo nadaljevanje rednega občnega zbora kolesarske podzveze v nedeljo 3. marca letos ob pol 9 v prostorih kavarne Vospersnik, Ljubljana, Stari trg 34. Ker je glavna točka dnevnega reda volitev novega odbora podzveze, opozarjamo klube, da se po svojih delegatih občnega zbora srgno udeležijo. Obenem bo delegatom dana možnost prisostvovati I. rednemu občnemu zboru Slovenske kolesarske zveze, ki bo istega dne ob 10 v istih prostorih. — Predsednik.

Odbor Slovenske kolesarske zveze, Ljubljana.

Živilski trg

Ljubljana, 24. februarja. Najhujša kriza na živilskem trgu je prestana; tedni, ko je najmanj blaga pozimi na trgu so minili. Ker je bil trg tudi v najhujšem mrazu še precej dobro založen, je tem več blaga na njem zdaj, ko je mraz popustil. Danes je bilo posebno mnogo zelenjave v primeri s količino blaga prejšnje tržne dni.

Tudi perutninski trg je čedalje bolj založen. Zato so tudi jajca že znatno cenejša. Danes so jih procaljali 8 kosov po 10 din ali po 1.25 do 1.50 din kos. Ker se bodo zdaj jajca kmalu zelo pocenila na deželi, jih bodo skušale kmetice prodati čim več v mestu, kjer bodo cene vendar še višje. Zato smemo pričakovati, da bo prihodnje tedne še mnogo več blaga. Znatno bolj pa bo trg založen čez teden dni, ko bo tržni dan v začetku meseca.

Danes je mraz toliko popustil, da je bila lažja prodaja zelenjave na prostem. Branjevcji so bili zlasti dobro založeni s svežimi cvetaki, ki se je pocenila na 5 din kg. Zelenjava, ki jo kmetice prodajajo na mence, je pa še vedno precej draga. Tudi domači račje prodajajo zdaj po 2 din merico, med tem ko je bil sicer najcenejši. Tudi v tej zimi so ga prodajali že po 1 do 1.25 din A račja je vsaj dovolj, med tem ko gospodinjice med motovilcem nimajo posebne izbire. Mnogo je pa še zelenjavi glav in ohrovtu. Prav zaradi mraza bo trg z zeljnati glavami in ohrovtom v tej zimi še do go založen, ker prodajalci tega blaga niso mogli dovažati na trg v hudem mrazu in jim je obležalo doma v kletih.

Jutri bo Matija razbijal

Zdi se, da bo Matija tudi letos ostal zvest svoj tradiciji ter da bo prišlo do večje vremenske spremembe kakor smo včeraj domnevali. Prezgodaj se sicer ne smemo veseliti, da je mraza konec, sicer bomo zopet razočarani, če jug ne bo mogel prevladati mrzlih vetrov.

Zračni tlak je popustil po vsej državi. Včeraj je bila najvišja temperatura po vsej državi nad lediščem. V Ljubljani je znašala 1.6 v Mariboru 3 stopinje nad ničlo. Zvečer se je začelo rahlo oblačiti, vendar je bila noč še pretežno jasna. Mraz je sredi mesta znatno popustil, najnižja temperatura je znašala davi -7.6. Precej oster mraz je pa bil še na periferiji; na letališču so celo namerili -17. V Mariboru je bila davi mrzlejša kakor pri nas, -12.

Danes nekatere smučarje že skrbi, če ne bo morda že jutri slab sneg. Vendar je za smuko v nižjih legah še boljše, če je oblačno, kakor če je tako solčno ter toplo kakor je bilo včeraj. Na prisojnih legah je včeraj popoldne sneg že precej naglo kopnel.

Danes je še težko napovedati, kako se bo vreme obrnilo. Lahko postane južno, če se pa zračni tlak zopet zviša, bi tudi ne bilo nič neupravičeno, če bi se zjasnilo ter bi mraz zopet pritišnil. Lahko pa tudi začne zopet snežiti. Vendar pa upamo, da bo Matija jutri posteno razbijal, ker ga letos čaka toliko ledu kakor že dolga leta ne.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 24. februarja: Praznik cvetočih čenjev. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 25. februarja: ob 15. uri: Na prisojni strani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Asmodej. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 26. februarja: zaprt.

Torek, 27. februarja: zaprt.

Sreda, 28. februarja: Strahopetec. Premiera. Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 24. februarja: Travlata. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve in Josipa Gostiča.

Nedelja, 25. februarja: ob 15. uri: Lumpactus Vagabundus. Izven. Ob 20. uri: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve.

Ponedeljek, 26. februarja: zaprt.

Torek, 27. februarja: Rusalka. Red A.

Sreda, 28. februarja: Lok. Plesni večer. Pie in Pina. Mlakarja. Izven.

Iz Trbovelj

— Pozitivni prosvetni delavci. Pred dnevi je imelo delavsko pevsko društvo »Zarja« svoj redni občni zbor ki je pokazal, da je tudi v tem času še mnogo idealizma in smisla za prosvetno delo med delavstvom. Zborovalce je pozdravil tudi zastopnik Hubadove pevke župe Matul. Občni zbor je vodil predsednik Fr. Zaubi, tajnik poročilo je podal tajnik Strašek. Pokazalo je, da je bilo društvo lani zelo delavno. Članstvo je izkazalo dosedanemu odboru priznanje s tem, da ga je zopet izvolilo. Predsednik je spregovoril o programu proslave društvene desetletnice, ki jo bo »Zarja« praznovala prihodnje leto. Na dan proslave je zamisljeno tekmovalje vseh pevskih društev Hubadove in Ipavčeve pevke župe. »Zarja« se zaključila zborovanje z nekaj pesmimi ter pokazali, kako uspešno je njihovo delo tudi v praksi.

— Sport. Trboveljski sportniki se počujejo že več let v veliko vlogo tudi smučanju ter so dosegli že precej lepih uspehov. Trboveljanci zdaj že pogumno tekmujejo, ne le za lokalna temveč tudi za zvezna prvenstva. Letošnja zima je mnogo

pripomogla razvoju smučarstva tudi v Zasavju. Smučarski odsek SPD je priredil celo vrsto tekmovalj. Najpomembnejša smučarska prireditev v Zasavju v tej sezoni je pa bilo tekmovalje v smučski alpski kombinaciji v nedeljo na Mrzlici. Tekmovanja so se udeležili tudi Ljubljanci, škofječanci, celjani in laščani. Vseh tekmovalcev je bilo 29. Dopolnje je bila slalom tekma od vrha Mrzlice mimo doma SPD. Prvi je bil Knop, član SPD. Celje. Glavne tekme so bile popoldne. Najboljši čas je trajal 10 minut ter je bil mnogo boljši od lani doseženega. Prvi je bil Herle, drugi Knop in tretji Dvoršek, vsi člani Celjskega SPD. Splošni rezultati tekme v alpski kombinaciji so pa bili: 1. Knop, 2. Herle in 3. Dvoršek. Po tekmi so razdelili nagrade v klubskem lokalni pri Bergerju. Smučski odsek SPD v Trbovljah se je te dni marljivo pripravil na veliko smučarsko tekmovaljev LZZSP. Tekmovanja bo jutri na Mrzlici. To bo največja sportna prireditev v Zasavju v tej sezoni.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 24. februarja: Prestopni dan, Modest

JUTRI: Nedelja, 25. februarja: Matija

DANAS NEMAJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Sanje o svobodi

KINO SLOGA: Andy Hardy milijonar

KINO UNION: Gosli vabijo

KINO MOSTE: Maškara da in Bele noči

Petrograda

KINO SSKA: Mala princesa

RAZSTAVA DEL INŽ. MITJE SVIGLJA

v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Ujež« ob 20.15

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

VDOSTVO PO RAZSTAVI DEL INŽ. MITJE SVIGLJA ob 11. v Jakopičevem paviljonu

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Ujež« ob 15.15

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa

cesta 8, Hočvar, Celovška cesta 62,

Gartus, Moste — Zaloška cesta 47

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljali od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 9. jutraj mestni višji zdravnik dr. A. H. čin Marjan, Korytkova ulica 18, telefon št. 36-24.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

24. II. 1940

Rateče-Planica 870 m: —3, oblačno, 70 cm snega, osrenjen, skakalnica uporabna.

Planica-Slatine (Dom Ilirija) 950 m: —1, oblačno, 85 cm snega, pršič, drsališče uporabno.

Kranjska gora 810 m: —5, barometer pada, delno oblačno, 60 cm snega, osrenjen, sankališče in drsališče uporabno.

Podkoren 800 m: —3, delno oblačno, 55 cm snega, sreč.

Dovje-Mojstrana 650 m: —5, delno oblačno, 55 cm snega, pršič, skakalnica uporabna.

Bled 501 m: —6, barometer pada, delno oblačno, 46 cm snega.

Pokljuka 1300 m: —5, delno oblačno, 110 cm snega, osrenjen.

Bohinj-Sv. Janez 530 m: —5, delno oblačno, 94 cm snega, pršič.

Bohinj-Zlatorog 530 m: —12, delno oblačno, 75 cm snega, pršič.

Bohinjska Bistrica 520 m: —9, delno oblačno, 80 cm snega, pršič.

Radovljica 470 m: —4, delno oblačno, 57 cm snega, pršič.

Dom na Komni 1520 m: —1, delno oblačno, 155 cm snega, osrenjen.

Valvarjev dom 1180 m: —2, delno oblačno, 74 cm snega.

Koča na Zelenici 1534 m: —5, delno oblačno, 210 cm snega, osrenjen.

Dom na Kofc 1500 m: —6, jasno, 100 cm snega.

Tržič 496 m: —2, jasno, 50 cm snega, pršič.

Dom na Kravcu 1700 m: —3, oblačno, 150 cm snega, srenec.

Koča na Veliki planini 1558 m: —4, oblačno, 105 cm snega, osrenjen.

Kamniška Bistrica 601 m: —6, oblačno, 60 cm snega.

Skofja Loka 350 m: —9, barometer pada, delno oblačno, 55 cm snega, pršič.

Polžev 620 m: —1, jasno, 56 cm snega, pršič.

Blake 900 m: —2, barometer pada, oblačno, vetrovno, 45 cm snega, osrenjen.

Kureček 833 m: —1, delno oblačno, vetrovno, 50 cm snega.

Sv. Marjeta v Zlebeh: —4, jasno, 30 cm snega, osrenjen.

Peca 1654 m: —4, delno oblačno, 95 cm snega, pršič.

Iz Radeč

— Sokolsko društvo je priredilo v domu Prešernov večer. V soboto je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo Prešernov večer, katerega je izvajal naračajski odsek zelo prisrčno. Uvodno besedo je imela s. Tabrova, ki je podala lik dr. Franceta Prešerna v zelo dobro zasnovanem, toda prehitnem govoru. Recitacijski zbor je recitiral Zupancičev: Pesem mladine, Prešernovo »Pevce in »Memento mori!« Krst pri Savici je recitirala s. Pečnikova, sonete nesreče pa s. Draklerjeva. Bil je prijeten večer, ki je nudil Radečanom nekaj vpogleda na našega največjega pesnika in klasika dr. Franceta Prešerna, ki je umrl meseca februarja l. 1849 v Kranju. Žal, da naši ljudje ne kažejo zanimanja za tovrstne prireditve in je bilo navzočih zelo malo.

— Vrhovel hočejo imeti poleg svoje šole, prostovoljne gasilke čete in vodovoda še napeljav elektrike. Pretekli petek so imeli naši vrhovi ponovno sejo, kako bi dobili v najkrajšem času elektriko. Seje se je udeležilo zopet več uglednih veljakov, ki so sprejeli tozadevne sklepe, po katerih se bo uravnavalo vse potrebno delo. Glede gradnje nove šole se vrše dan na dan posvetovanja in urgence na odločujočih mestih. Če bodo zgradili vodovod, bodo prekosili celo mesto Radeče, ki ga še vedno nima. Podoba je, da se bodo pričela spomlad na Vrhovem velika javna dela, ki bodo nudila poleg drugega mnogo zasluga našim brezposelnim delavcem.

Ameriško stališče pri pogajanjih z japonsko vlado

Glavni vprašanji: kitajska vojna in odškodnina tujim državljanom

WASHINGTON, 24. febr. AA. (Havas). Ameriški diplomatski krogi niso presenečeni zaradi pogajanj, ki so se ponovno začela med japonskim zunanjim ministrom Arito in ameriškim veleposlanikom v Tokiu Grevom. Ti krogi naglašajo, da se ameriško stališče ni spremenilo. Ameriške kroge zanima predvsem dve vprašanji, to je kitajska vojna in odškodnina tujim državljanom.

Kar se tiče prvega vprašanja je nastala gotova pomiritev z ozirom na dejstvo, da Japonska stremi, da bi združila Kitajsko pod upravo Vangčingveja. Ta poizkus je ostal po obvestilih, ki so doslej prispela v Washington, brezuspešen. Cangkajšek te-

mu poizkusu odkrito nasprotuje. Glede drugega vprašanja z zadovoljstvom ugotavljajo, da je bil z japonsko vlado sklenjen sporazum glede vrnitve škode, povzročene ameriškim državljanom. Vendar pa se ugotavlja, da je še mnogo primerov, ki niso bili rešeni ter primerov, v katerih škoda ni bila

Uredba o rezervah hrane

Mnogo je zamujenega, ker bi se z nekaterimi živilmi lažje založili jeseni kakor zdaj

Ljubljana, 24. februarja
Od uredbe o rezervah hrane so si kon-
sumenti mnogo obetali. Člen 1. te uredbe
se namreč glasi: »Da se zagotovi prehrana
na državi za vse primere in uravna cena
žita in druge hrane na trgu, se napravijo
državne rezerve žita in drugih predmetov
človeške in živalske hrane.« (»Službene
novine kr. j. 7. VIII. 39 in »Službene liste
banske uprave dravske banovine 17. II.
40.) Pred dnevi je pa bila izdana uredba
o kontroli cen. Vendar se zdi, da bo kon-
trola cen uvedena nekoliko prepozno in da
ne bo mogla povsem doseči svojega namena,
ker pod njo ne spadajo kmetijski proiz-
delci. Z rezervami hrane bi pa posamezne
občine v resnici lahko regulirale cene ne-
katerih najvažnejših življenjskih potreb-
ščin. Kako je torej z uresničenjem ured-
be o rezervah hrane?

Uredba predpisuje nakup rezerv hrane
za civilno prebivalstvo kmetijskemu mi-
niststvu, a razen tega še za svoj delo-
krog mestnim avtonomnim občinam in
občinam, ki imajo na svojem teritoriju in-
dustrijska podjetja skupno z najmanj 1000
zaposlenih. Mesta in industrijski kraji bi
si morali ustvarjati rezerve hrane po na-
črtu gospodarsko finančnega odbora mi-
nistrov. Uredba tudi določa s kakšnimi vr-
stami živil bi se morali založiti posamez-
ni kraji in v kakšnih količinah. Po uredbi
bi moral finančni minister tudi ustano-
viti sklad za državno rezervno hrano in
ga naložiti pri Državni hipotekarni banki.
Toda občine si morajo same preskrbeti
kapital za nabavo rezerv. Prav zaradi te-
ga so nastale največje težave pri ustvar-
janju rezerv hrane in nekateri so, čim je
uredba izšla, govorili, da je »tehnično ne-
izvedljiva«.

Vprašanje je, ali so v naših industrij-
skih občinah o tej zadevi vsaj resno raz-
mišljali. Doslej se nismo zvedeli, ali se
jim je kaj posrečilo ukreniti. Kako je z
ustvarjanjem rezerv v Ljubljani, je pa
javnost kolikor toliko poučena. Znano je
da se je ustanovil zaščitni urad z nalogo,
da skrbi za pasivno zaščito prebivalstva

v primeru letalskih napadov in organizira
zbiranje rezerv živil. Začel je delovati na
račun proračunskih sredstev mestne obče-
ne, ker pač drugega denarja v ta namen
ni bilo; uradno pa za novi urad so pri-
tegnili iz drugih uradov. V samem organi-
zacijskem pogledu je delo precej dobro
napredovalo, z nakupovanjem živil so pa
bile doslej neprimerno težave. Za na-
kup živil bi potrebovali velik znesek, več
milijonov din. Uredba namreč določa, da
bi pri zbiranju rezerv morali računati na
naslednje količine živil za prebivalca na
dan: kg pšenice ali 750 g pšenice moka,
180 g žit ali 120 g riža ali žiroba,
lahko pa tudi kaše ali testenine, 50 g ma-
sti ali olja, 50 g sladkorja, 25 g soli, 20 g
pristne surove kave ali kavnih nadomeš-
kov iz žita ali 3 g čaja. Količine mesa ni-
so točno določene, kakor tudi ne sočiva
in povrtine. Prepričeno je svobodno od-
ločanje občinam. Na občinah so začeli ra-
čunati, koliko posameznih živil bi morali
zbrati po teh določbah. Zneski so bili ta-
ko visoki, da so se jih upravičeno ustra-
šili. To lahko sprevidite sami takoj. Ljub-
ljana ima nad 80.000 prebivalcev kar po-
meni, da bi potrebovali v enem samem
dnevu 8 vagonov moka. Če bi jo kupili po
3 din bi potrebovali 240.000 din na dan
ali 7.200.000 din na mesec. To je samo
moka!

Vendar se nam zdi, da bi zaradi tega ne
smeli izgubiti poguma; v resnici ni mo-
goče zbrati rezerv živil točno po pred-
pisih, toča s tem ni rečeno, da bi jih vse-
eno ne zbirali, da ideja ni dobra. Ljub-
ljanska občina se je potegovala za posojilo
in ga ni dobila kakor ga je n. pr. beograjs-
ka. Nekateri občine zaradi »tehničnih
težav, ki jih ni mogoče premagati« ured-
be o rezervah živil ne jemljejo resno. To-
da zakaj ne iščejo izhoda, kako bi si pre-
skrbeli kredit vsaj za nabavo nekaterih
najpotrebnejših živil? Nekaj bi se jim
venčar posrečilo, če bi resno hoteli. Proti
uredbi bi ne grešili nič bolj, kakor če bi
sploh ne začeli zbirati rezerv živil če bi
se vsaj založili nekoliko z moko in krom-

pirjem in morda se z mastjo. Ne bo ne-
sreča, če se n. pr. ne bodo mogli založiti
s kavo, čajem in sladkorjem, huje pa bi
bilo, če bi ne imeli v zalogi niti moka, od-
nosno žita. Ko nastopi prava stiska, kavo
pač laže pogrešajo kakor n. pr. krompir.

Zdaj je tudi v tem pogledu mnogo za-
mujenega, kajti z nekaterimi živilmi, ki so
v resnici neobhodno potrebna, bi se lažje
založili jeseni, odnosno ob žetvi. Uredba
tudi določa, da se nakupovalci tudi lahko
pogode po potrebi in če nimajo takoj pri
roki denarja, s producenti odnosno pride-
lovalci, o poznejšem nakupu živil. To se
pravi, nakupovalec sklone že ob žetvi po-
godbu z mlino, zadrugami ali kmeti, da bo
pozneje prevzel žito ali moko in medtem
bo blago v shrambi pri prodajalcu. Jeseni
se pa najbrž še nihče ni ravnal po tej do-
ločbi. Zato tudi zdaj s pomočjo uredbe ni-
kjer ne uravnavajo cen, kar je eden glavnih
namenov uredbe o rezervah hrane.
Zdaj bi nam uredba lahko zelo dobro služila.
Z njo bi lahko znatno zvelo podražitev
življenjskih potrebščin, mnogo bolj kakor
z uredbo o pobiranju draginje in brez-
vestne spekulacije. Bilo bi treba samo re-
šiti vprašanje kredita. Vendar nekateri
tudi trde, da so se nekatere vrste živil po-
dražile prav zaradi zbiranja rezerv, češ,
zaradi večjega povpraševanja se je blago
podražilo. Zdaj je težko ugotoviti ali so
se živila podražila tudi zaradi tega; lahko
pa rečemo le, da občine same doslej niso
nakupile večjih količin živil, vsaj toliko
ne, da bi to vplivalo na cene. Nikdar pa
tudi ne smemo pozabiti, da je pri nas ne-
katerih pridelkov mnogo več kakor jih
lahko pokupimo; tako je neopravičljivo,
če se pri nas podražijo žito ali moka v pr-
vih mesecih po žetvi. Država sama tudi
ni nakupila takšnih količin žita, da bi to
smelo povzročiti dražjino. Vzroke je treba
iskati drugje.

Upamoa vsaj, da bo uredba o rezervi
živil koristila v bližnji bodočnosti, če že
ni mogla doslej. Kdo bi imel koristi iz
kdo se želi, da bi ne stopila v življenje?

gradbeni okoliš mesta Maribora. Vsi ostali
nasteti kraji pa spadajo slej ko prej v III.
draginski razred, ker imajo svoj lasten
gradbeni okoliš ali pa spadajo v gradbeni
okoliš sosedne občine, ki ni sedež sreskega
načelstva.

Državni upokojenci iz teh sel in občin
naj tedaj ne vlagajo prošnje za priznanje
osebne doklade po I. ali II. draginskem
razredu, ker finančna direkcija njihovim
zahtevam ne more ustreči.

Iz Krškega

— Občni zbor gasilske župe. V nedeljo
je imelo gasilstvo vsa sresna svoj občni
zbor, katerega so se udeležili zastopniki
vseh gasilskih društev. Zbor je pokazal
v polni meri discipliniranost članstva. Iz-
voljen je bil župni odbor s tov. Černotom
iz Radeč na čelu, ki je ostal skoraj isti,
razen malih sprememb. Tudi se je skleni-
lo, da društva letos ne bodo pridelala več-
jih priridev razen gasilskega društva v
Kostanjevi, ki bo obhajalo letos 35letni-
co svojega požrtvovalnega delovanja. Ob
tej priliki bo društvo blagoslovilo nov ga-
silski in reševalni avto. Zato pa se bodo
ostala društva letos tem bolj pripravljala
za prihodnje leto, ko proučevajo krški gasil-
ci 70letnico svojega društva. Občni zbor
je bil zaključeno v najlepšem redu in slogi.

— Opozorilo vinogradnikom. Vinogradi-
nike opozarjamo na razglas glavnega od-
delka finančne kontrole v Krškem, da je
treba najkasneje do 29. t. m. prijaviti ko-
ličino pridelane vina in žganja v minu-
tem letu. Kdor bi ga pravočasno ne pri-
javil, bo kaznovan z globo 80 din.

— Sejem na Vidmu. Te dni smo imeli na
Vidmu sejem, ki je bil mnogo bolj obiskan
kakor pred tedni v Krškem. K temu je tu-
di mnogo pripomoglo lepo vreme, ki vlada
zadnje dni, in je bil obisk tako kipev,
kakor tudi prodajalcev naravnost rekor-
dno. Posebno mnogo je bilo živine, ki se
zdaj dooro proga. Goveja živina se je pro-
dajala kar žive teže po 5 do 6 din, prašiči
ki stari 6 do 8 tednov pa so dosegli celo ce-
no do 150 din.

Iz Celja

— O pomenu francoske revolucije bo
predaval v ponedeljek 26. t. m. ob 20 na
ljudskem vseučilišču v Celju univ. docent
Franc Zwittler iz Ljubljane. Ker bo predava-
vanje zelo zanimivo, vabimo občinstvo, da
se ga udeleži v čim večjem številu.

— Podsvetoženo prvenstvo v alpski kom-
binaciji pri Celjski koči. V nedeljo 25. tm.
bo pri Celjski koči nad Celjem tekmovalje
v alpski kombinaciji za prvenstvo Maribor-
skega z'mskosportnega podsvetva. Tek-
movanje v smuku se bo pričelo ob 9., tek-
movanje v slalomu pa ob 13.30. Proga za
smuku meri 2 km in ima 300 m v šinske
razlike, proga za slalom pa meri 500 m
in ima 125 m višinske razlike.

— Nastop gojencev Rudolfa Piliha v
ljudskem radiu. V nedeljo 25. t. m. ob
13.02 bodo nastopili v ljudskem radiu
štiri mladi harmonikarji in sicer željko
Dobovšek in Tonček Hofbauer iz Celji, Ru-
dolf Hrovat iz Zalca in Rudi Schmidt iz
Brezice, gojenci šole g. Rudolfa Piliha, dr-
žavnega pravika na kromatični harmoni-
ki. Izvajali bodo izbran in lep spored. Opo-
zarjamo na ta nastop v radiu.

— Odlikovanje zaslužnih pevki in pev-
cev. V okviru prirčne društvene svečanosti
je prejelo več pevki in pevcev Celjskega
pevskega društva diplome in odlikovanja
za dolgoletno sodelovanje v pevskem zho-
ru. Zlato kolajno za 20letno sodelovanje
v pevskem zboru so prejeli ga. Jelka Pee-
rova, gđ. Marica Pertotova, Jelka Šar-
lahova in Tončka Pongračičeva ter g. Ru-
dolf Bradač, srebrno kolajno za 15letno so-
delovanje ga Jožica Četinova ter g. Franc
Blagotinšek, Karel Peer in Stjepan Telč,
bronasto kolajno za 10letno sodelovanje pa
gđ. Josipina Karbova in Pavla Petkova
ter g. Franjo Škof in Franjo Repenšek.
Čestitamo!

— Kasen za dva viona. Okrožno sodi-
šče v Celju je obdelilo 30letnega stopa-
ca Josipa Kunštica na 8 mesecev prostoga
zapora, ker je izvršil pri Sv. Magdaleni
blizu Prstave pri Šmarju dva viona.

— V celjski bolnici je umrl v petek
4letni, v kemisti tovarni v Geberju pri

Danes premiera!

Danes premiera!

SANJE O SVOBODI

Idiličen francoski vefilm o trinajstih mladih ljudi, katerim se je zahotelo uži-
vati popolno svobodo — ločeno od vsakdanjega življenja v mestih. Dejanje filma
se odigrava v visokih zasneženih Alpah. — Delikatna in ekscentrična vsebina daje
filmu popolnoma nov značaj.

J. L. Berault, Le Doux, Dolly Mollinger in še deset samih prvovrstnih fran-
coskih igralcev

KINO MATICA — tel. 21-24 ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21.

MICKEY ROONEY, znameniti filmski ljubljeneč in
popularni član ameriške družine Hardy, v zabavnem
in smehapolnem filmu:

Andy Hardy milijonar

PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. uri!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Celju zaposleni delavec Martin Košir iz
Zadobrove pri škofji vasi.

— Nesreča ne počiva. Ko se je 44letni
hlapec Leopold Donoša iz Polje pri Bra-
slovcah peljal v sredo s sanmi po cesti, je
zadel konj s sanmi na nekem ovinku v
drevo. Pri karambolu se je Donoša močno
poškodoval po prsmem košu. Istega dne se
je ponesrečil 18letni posestnikov sin Ru-
dolf Vrenko z Rakove steze pri Franko-
lovem. Ko je prevažal s sanmi hmeljeveke,
je padel pod sani in si hudo poškodoval
desno nogo v stopalu. Ko je sel 17letni po-
sestnikov sin Edvard Lesnik z Gorice pri
Celju v četrtke v gozd po drva, je padel
na zamrzlih tleh tako nesrečno, da si je
zlomil desno nogo pod kolonom. Ponesre-
čenci se zdravijo v celjski bolnici.

— V Braunschvi kemični tovarni v Ko-
cenovi ulici je izbruhnil v četrtke jutraj
požar, ki so ga pa k sreči hitro opazili in
kmalu pogasili. Škoda znaša okrog 7.000
dinarjev.

— Zdravniško dežurno službo za člane
OUZD bo imel v nedeljo 25. t. m. zdravnik
dr. Drago Hočvar v Kolenčevi ulici.

Profesor v pokoju.

No, kako se kaj počutite v pokoju, go-
spod profesor?

No, saj bi še šlo, samo ti prazniki in
počitnice mi manjkajo.

Jeseniški planinci so zborovali

Za načelnika podružnice SPD je bil izvoljen Jože Voje

Jesenice, 23. februarja
V četrtke zvečer se je v Mesarjevi re-
stavraciji na Jesenicah vršil redni občni
zbor jeseniške podružnice SPD. Zbor je
otvoril podnačelnik podružnice g. Rudolf
Ogrin, ki je pozdravil navzoče, predvsem
pa zastopnika Osrednjega odbora g. Jako
Črna in prešel na dnevni red.

V svojem poročilu je g. Ogrin omenjal
najvažnejše društvene zadeve, ki so se ob-
ravnavale med letom, predvsem pa poga-
janja z Osrednjim odborom SPD za nakup
in najemnino obeh koč na Golici ter slab
obisk v kočah, kar je posledica izrednih
razmer.

Tajnik g. Uroš Župančič je poročal, da so
se društvene zadeve obravnavale na 8 sejah
ter da društvo šteje 265 članov, mladinski
odsek pa 110 članov.

Delovanje podružnice je bilo osredoto-
čeno na propagandno delo na narodno-ob-
rambenem polju. Velike uspehe je dosegel
mladinski odsek, ki ga na Javorniku vodi
g. Kreuer, na Jesenicah pa g. Trobej. Med
letom sta bili dve predavanji o planinstvu,
ki sta bili srednje obiskani. Dva člana sta
se udeležila planinske smučarske ekspedi-
cije na Macedonske gore, ki je preskušala
dolgo verigo Koraba in Šar-planine. Neka-
teri člani podružnice so se tudi udeležili
skupnega izleta na bolgarske gore. Uprava
podružnice je vložila veliko truda za obe
koči na Golici, katere je hotela odkupiti
od Osrednjega odbora SPD. Ker pa je bila
kupnina previsoka, je uprava vzela obe
koči za eno leto in najem. Obisk v kočah je
bil v preteklem letu zelo slab in ker bo
zaradi izrednih razmer letos verjetno še
slabši, bo morala uprava v pogledu najem-
nih storitev vse, da bo prišla na svoj račun.

Hrvatski planinci vodijo akcijo, da se od-
dvoje od vrhovne planinske skupnosti in so

ustanovili svojo planinsko zvezo. Odbor
podružnice pa se je odločno izrazil za
skupnost ker se v polni meri zaveda stare
resnice, da je le v slogi moč.

Blagajnik g. Pohar je poročal, da je po-
družnica imela v letu 1939 76.947 din de-
narnega prometa. Obe koči na Golici sta
vrgli skupaj 20.498 din, od teh pa je bilo
treba plačati letno najemnino 12.000 din,
tako da je imela podružnica od vsega
ogromnega dela od koč le 848 din dohod-
kov. Vse društveno premoženje se ceni na
134.531 din in se je v preteklem letu zviša-
lo za 15.086 din.

Gospodar g. Jaka Čop je omenjal, da je
bil obisk obeh koč v preteklem letu zelo
slab. Zgornjo kočjo je obiskalo 1361, spod-
njo pa 1472 planincev. Spodnjo kočjo je po-
setil tudi predsednik senata g. dr. Anton
Korošec.

V imenu revizorjev je poročal g. France
Kosmač, da so našli blagajniško poslovanje
v popolnem redu.

Sledile so volitve novega odbora. Za na-
čelnika je bil izvoljen g. Jože Voje, v od-
bor pa: Ivan Pohar, Jaka Čop, Jože Čop,
Rudolf Ogrin, Uroš Župančič, Janez Černe,
Franc Kreuer, Rudi Gerdej, Gabrijel Zem-
va, Ivan Savli. Namestniki: Ivan Bernik,
Lojze Jarc; revizorja: France Kosmač in dr.
Vinko Zalokar.

Novi načelnik g. Jože Voje je na kratko
orisal svoj program in naglasil, da bo bo-
dodni odbor storil vse, da prideta obe kočji
na Golici v last jeseniške podružnice, ker
spadata v njen delokrog in so ju zgradili
jeseniški planinci.

G. Jože Čop se je odločno zavzemal za
to, naj podružnica čimprej zgradi lasten
planinski dom in naj obe koči na Golici, ki
sta nujno potrebni temeljite obnove — pre-
pusti njuni usodi.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11			12		13		
14			15		16		17
		18			19		
	20						
21		22					23
24	25		26			27	
28		29			30		
31			32		33		
34							

Pomen besed

Vodovavno: 1. dolžinska mera, 9. mesto
v Severni Afriki, 10. kovaško orodje, 11.
slovenski pisatelj, 13. ptica, 14. številka, 15.
predlog, 17. predlog, 18. gozdna žival, 20.
trdnjava (boljšče črnogorske vojske leta
1912), 22. srbski car, 24. kem. znak za pr-
vino, 26. proga, 27. pogojni veznik, 28.
predlog, 30. starodavno mestce v Dalmaci-
ji, 31. stenski plast, 33. bajeslovno bitje,
34. dolžinska mera.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodovavno: 1. dren, 4. Kurd, 7. meniš,
9. sidi, 10. ako, 11. roman, 14. on, 16. sir,
17. ol, 18. jod, 19. one, 20. es, 21. Pat, 23.
I. C. (Ivan Cankar), 24. dativ, 26. sto, 27.
raj, 28. mivka, 31. Ivan, 32. ogon.

Navpično: 1. Dostojevski, 2. emir, 3. ne,
4. ki, 5. uhan, 6. Dioklecijan, 8. nomina-
tiv, 12. os, 13. ar, 15. nos, 17. oni, 21. pa,
22. ti, 24. doma, 25. vrag, 29. in, 30. ko.

u— Rezervnim oficirjem. Jutri bo ob 10.
dopolodne v dvorani »Zvezde« 2. vojni pre-
daval za aktivne in rezervne oficirje.
Predaval bo artiljerijski brigadni general
g. Janež v smislu navedbe komande drav-
ske divizijske oblasti je udeležba obvezna
za vse rezervne oficirje glavnih rodov (ne-
hotov, topništva, konjenice, inženierstva in
letalstva). Pri vstopu je oddati na osemnik
pole napisano ime z vojaškim činom radi
nadaljnje evidence vojne oblasti. Pričetek
predavanja bo točno ob desetih. Jahanja
ta dan ne bo.

Anton Cerer — častni predsednik kamniške gasilske čete

Po 34 letih vestnega dela se je umaknil iz gasilskih vrst

Kamnik, 23. februarja

V nedeljo, 4. t. m. dopoldne je bila v
dvorani Gasilskega doma redna letna
glavna skupščina Prostovoljne gasilske
čete Kamnik. Skupščino je vodil podna-
čelnik tov. Lampič, ki je takoj uvodoma
prečital pismo, ki ga je naslovil na četo
že več dni prej predsednik Anton Cerer.
V dopisu je navedel razloge svojega od-
stopa. Neizumevanje onih, ki so dolžni
četo podpirati in ji nuditi vso naklonje-
nost, je eden glavnih vzrokov, da se je
predsednik tov. Cerer odločil odločiti to
funkcijo. K temu se je pridružil še bo-
lezen in je tik pred obnim zborom pre-
stati tudi lažjo operacijo. To ga je še bolj utri-
dilo v njegovi nameri, da je končno na-
pisal na četo pismo, v katerem izjavlja,
da odstopa kot predsednik in obenem
prosi, da se ga prevede v rezervno. Večina
prisotnih je vzela z obžalovanjem na zna-
nje vsebino njegovega dopisa, na kar je
bil tov. Cerer Anton za zasluge, ki jih ima
za kamniško gasilsko četo in za gasilstvo
sploh, soglasno izvoljen za častnega pre-
sednika Prostovoljne gasilske čete v Kam-
niku. Naj bo to našemu Cererju sicer
skromno, toda častno priznanje, da je še
veliko onih, ki znajo ceniti njegovo po-
ziivno in konstruktivno delo, ki znatno od-
tehta njegove »grehe«.

V gasilski vrste je Anton Cerer vstopil
1. 1906. z vstopom v Gasilsko društvo
Kamnik, ki mu je tedaj načeloval znani
gasilski organizator pok. Jože Fajdiga.

Važno za državne uslužbence in upokojence Opozorilo dravske finančne direkcije glede draginjskega razreda

Ljubljana, 24. februarja
Osebnostne doklade državnih uslužbencev in
upokojencev so odredene po draginski
razredu, ki obsega gradbeni okoliš kraja,
kjer je uslužbenec nastavljen ali kjer se
upokojenec stalno nastani. Po § 13. grad-
benega zakona se smatra za gradbeni oko-
liš območje, ki je z regulacijskim načrtom
namenjeno za zazidavo in naseljevanje me-
sta ali trga. Po § 127. gradbenega zakona
sme ban s pravilnikom predpisati, da ve-
ljajo poedina določila iz prvega dela gra-
dbenega zakona tudi za posamezne vasi. Ta-
ko je kraljevska banska uprava dravske
banovine v Ljubljani izdala pravilnik o
gradbenih predpisih za sela, ki v s nepo-
sredni bližini mest in trgov K. V. št. 3870/1
iz leta 1933. V tem pravilniku so našli
kraji, za katere veljajo materialna dolo-
čila I. dela gradbenega zakona in sicer:
1. Vič, Zg. Šiška, Št. Vid, Ježica, Moste,
Dobrunje in Rudnik pri Ljubljani;
2. Gaberje, Lisee, Lava, Breg in Za-
vodna pri Celju;
3. Krčevina, Košaki, Pobrežje, Radva-
nje, Tezno, Studenci pri Mariboru;
4. Spodnji in Zgornji Breg ter Vičava
pri Ptuj;

9. Stob, Studa in Vir pri Domžalah;
10. Prevat, Blato in Pristava pri Ko-
njicah;
11. Strazišče, Primskovo, Huje in Klanec
pri Kranju;
12. Bistrica pri Trzinu;
13. Videm in Stara vas pri Krškem;
14. Gradec pri Litiji;
15. Gornji Logatec;
16. Gornja Bistrica pri Slovenski Bistri-
ci;
17. Stara Loka, Trata in Stari dvor pri
Škofji Loki;
18. Kurja vas, Sava in naselje »Pod Mo-
žakljico« pri Jesenicah.

Leta 1938 je bil pravilnik razširjen še
na šmartno pod šmartno goro, Podgorico,
Polje in vzhodni del upravne občine Do-
brova (kraji: Kozarje, Vrhovce in obm-če
Tržaške ceste).

S tem pravilnikom pa nikakor ni bilo
odločeno, da spadajo našti kraji ali ob-
čine v I. ali II. draginski razred po za-
konu o uradnikih.

Od naštetih krajev spadajo v I. ali II.
draginski razred le tisti, ki so bili inkor-
porirani Ljubljani ali drugim občinam II.
draginskega razreda in pa občine v oko-
lišču Maribora, ki so prešle po posebni od-
ločbi kraljevske banske uprave dravske ba-
novine v Ljubljani in po sklepu mestnega
poglavarstva v Mariboru v oči in širni

DNEVNE VESTI

Imenovanje komisije za polaganje praktičnih učiteljskih izpitov v Mariboru. Ministrstvo prosvete je imenovalo izpitno komisijo, ki so v njej: predsednik direktor Kadunc Franc, njegov namestnik dr. Sukanec Franc, člani komisije pa so: profesorji Šilih Gustav, Tomšič Jožica (za pedagogiko), dr. Dornik Ivan, dr. Kotnik Janko, Bunc Stanko, Stražar Konrad (za narodni jezik in književnost), Mlačič Simon, Mlakar Ladislav, Voštar Ignac, Sediv Jan (za narodno zgodovino in geografijo), Fink Franc (za administracijo) in Klopčič Radovan (delovodja). V delokrog izpitne komisije v Ljubljani spadajo, z ustanovitvijo komisije v Mariboru, srez: Ljubljana, srez Ljubljana, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Kamnik, Logatec, Kočevje, Litija, Novo mesto, Črnomelj, Brežice, Krško, Laško in Gornji grad.

Invalidnine in doklade za mesec februar 1940. Dravska finančna direkcija v Ljubljani invalidnin in dokladov po uredbi o vojnih invalidih in ostalih vojni žrtvah za februar 1940 zato še ni mogla izplačati, ker ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje na njeno pravočasno zahtevo za te prejemke še vedno ni preskrbelo kredita. Če ministrstvo prej ne bo zagotovilo kredita, tudi invalidski prejemki za marec ne bodo pravočasno izplačani. Invalidi in ostale vojne žrtve naj ne vlagajo zaradi izplačila prejemkov nobenih prošelj, ker jih finančna direkcija ne more upoštevati.

Uredba proti spekulaciji z vinom in zgenjem. Včeraj dopoldne je bila seja odbora ministrov za pobijanje spekulacije v trgovini na debelo in na drobno. Po seji je kmetijski minister Čubriloč izjavil, da je dobilo ministrstvo mnogo protestov glede navijanja cen vina in žganja. Zato je vlada sklenila, da se ustavi naglo padanje cen vina in žganja. V ta namen je bila sprejeta uredba:

Vojnim oškodovancem se svetuje malo več energije. Opetovano se je v tujkajšnjih dnevnih razpravljalo o povračilu vojne škode, ki je bila povzročena ob priliki svetovne vojne na Goriškem in v obsejnih krajih bivše Kranjske. Debate se vrše desno in levo, toda do izplačila ne pride in tudi menda ne bo nikoli prišlo, dokler se oškodovanci ne bodo odločili za druge energetske ukrepe. Vzemimo za zgled: Društvo vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice v Ljubljani. To društvo je vlagalo vloge na vloge na kompetentna mesta, toda bilo je vse bob ob steno, a ko je nastopilo tožbeno pot proti krivici, se je ta zadeva takoj premaknila z mrtve točke in danes so zainteresirani v poseti svojih terjatev.

Legija koroskih borcev, krajevna organizacija v Ljubljani ima svoj letni redni občni zbor v soboto 2. marca ob 20. v savi pri Lenu na Gosposvetski cesti. Pozivamo vse člane Legije koroskih borcev v Ljubljani, da se tega občnega zbora udeležijo in točno udeležijo.

Nove poštne znamke. Hrvatski poštne uradniki in nameščenci nameravajo zgraditi svoj društveni dom. Da zberemo sredstva so izposlovali tudi dovoljenje za izdajo dobrodelnih poštne znamke. Na prvi znamki je prikazan prihod Hrvatov v sedanjo Hrvatsko, na drugi lik kralja Tomislava, tretja je posvečena Matiji Gubcu, na četrta sta lika Stjepana in Antona Radiča, peta pa predstavlja banovino Hrvatsko na zemljevidu Jugoslavije. Te znamke bodo veljale za vso državo in v promet pridejo 1. marca.

Narodna banka kupila lani 2000 kg domačega zlata. Lani je bilo pridobljenega v Jugoslaviji in prodanega Narodni Banki 1991,5 kg čistega zlata, predlanski pa 2417,3 kg. V zadnjih štirih letih je kupila Narodna banka od domačih rudnikov 9589,7 kg čistega zlata.

Obtok novic. Zaradi večjih potreb je obtok novic naše Narodne banke narasel lani od 6.920 na 9.998 milijonov din. Kakor predlanskim so bili tudi lani v obtoku samo tri vrste bankovcev po 1000, 500 in 100 din.

Zvišanje železniških tarif zaradi podražitve premoga. Prometno ministrstvo pripravlja zvišanje tarif v osemnem in blagovnem prometu, kar utemeljuje s podražitvijo premoga, ki ga dobiva iz državnih rudnikov. Železniške tarife bodo bile zvišane v kratkem.

Naša gospodarska delegacija odpotuje v Bolgarijo. Jutri bo v Sofiji svečano odprta bolgarsko-jugoslovenska gospodarska zbornica. Svečane otvoritve se udeležijo tudi večja delegacija zastopnikov našega gospodarstva, ki ji pripravljajo Bolgari navdušen sprejem. Iz Ljubljane sta odpotovala tudi predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelač in tajnik dr. Ivan Pless. Naša delegacija se odpravi iz Beograda jutri zjutraj pod vodstvom trgovinskega ministra dr. Andreja, ki ga bo spremljal še njegovega kabineta.

Popoln zalog vina in žganja. Finančno ministrstvo je naročilo vsem oddelkom finančne kontrole, naj takoj popišejo zaloge vina in žganja v kolikor tega še niso storile. To je potrebno, da bo lahko Prizad določil način odkupa vina in žganja.

Trgovci prepe s stavko. Če se ne izpremeni davčna reforma. Na seji centralnega predstavnstva Zdrženja trgovcev, ki je bila 7. t. m., je bila sprejeta resolucija glede nove davčne reforme. Delegacija trgovcev je pojasnila predsedniku vlade in pristojnim ministrom, da predlaga trgovci splošno stavko, če ne bo ustreženo njihovim željam glede izpremembe davčne reforme.

Iz Legije koroskih borcev. Članstvo krajevne organizacije Legije koroskih borcev v Celju vabimo, da polnoštevilno poseti zborovanje o priliki rednega občnega zbora, ki se bo vršilo v nedeljo dne 25. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v vrtnem salonu hotela Evrope v Celju. Bivše koroske borce iz kočevskega okraja pa pozivamo, da se udeležijo občnega zbora svoje krajevne postojanke, istokot v nedeljo, dne 25. t. m. in sicer ob 10. uri dopoldne v dvorani gostilne Beljan v Kočevju. Koroski borci pokažite s svojo številno udeležbo, da ste še vedno, kot pred 20 leti, nerazdružni tovarši ter da zahtevate priznanje za izvršeno delo v korist domovine in države.

Glavni odbor LKB. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljali plačilni nalozil zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega nalozila. Za čuvanje pravice za varovanje do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki res plačani. To opozorilo naj se smatra kot opomin. Proti

delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez prejšnjega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopušte odlašanja. — 12. L.

Izkoriščenje bakra, cinka in svine. Med lastniki koncesije za izkoriščenje rudnikov bakra, cinka in svine ter neko nemško finančno skupino je bil sklenjen sporazum in vse kaže, da bo v kratkem ustanovljena delniška družba za izkoriščenje teh rudnikov. Večina delnic nove družbe bo v rokah domačega kapitala.

Slovaški kupujejo naš tobak. V Split je prispela delegacija tobačne režije slovaške republike, ki je kupila okrog 300 tisoč kilogramov dalmatinskega in hercegovskega tobaka. Delegacija je odpotovala včeraj zjutraj s parnikom »Ljubljana« v Dubrovnik, kjer bo tudi kupila večjo količino tobaka.

Ravnatelj zagrebške drame odstopil. Ravnatelj zagrebške drame Mato Grković je poslal včeraj intendantu Benešiću pismo, v katerem mu sporoča, da odstopa, ker ni mogel uresničiti programa, ki ga je bil pripravil za jubilejno sezono hrvatske drame.

Splitško gledališče bo obnovljeno. Včeraj zjutraj se je vrnil iz Zagreba v Split intendant hrvatskega Narodnega gledališča Ivo Tjardović, ki je posredoval na merodajnih mestih v zadevi obnove splitškega gledališča. Iz Berlina je povabilen gledališki strokovnjak ing. Thormann, ki bo pregledal gledališko poslopje. Do konca letošnje gledališke sezone bo splitško gledališče obnovljeno.

V Splitu cvete španski lezgej. Na Marjanu pri Splitu je španski lezgej že ves v cvetju. Ljudje smatrajo to za znak, da je pomlad na pragu.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine št. 16. z dne 24. t. m. objavlja uredbu o nadzoru in prejemkih zdravniških pripravnikov v naravi. Uredbo o spremembi uredb o državnem jamstvu za kredite zvezam ararnih zalednih-zadru v Novem Sadu. Petrogradu. Osiške. Zagrebu in Škoplju. Uredbo o spremembi in dopolnitvi uredb o jugoslovenskem portfelju bivšega Feniksa. Družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju. Odločbo o činu raznih šol in tečajev dopolnitve pravil o opravljanju državnega strokovnega izpita v resoru ministertva za trgovino in industrijo. Navodila o plačevanju nagrade gozdarskim honorarnim uslužbencem in dnevniciarjem. Pokličanin na orožne vaje. Odločbo o uradnem priznanju razstave Velesema v Ljubljani. Odločbo o oprostitvi žvepla in žvepelenega cveta od uvozne carine polnšila za železne stube, v katerih se uvažja nafta in v nemi delivati in razne objave iz »Službenih novic«.

Prikojevalni tečaj za krojače, ki ga priredi v Ljubljani kraljevska banska uprava, se prične 5. marca. Prijave sprejema referat za pospeševanje obrti v Ljubljani, Erjavčeva c. št. 12.

Tistim, ki bi radi dobili službo pri KID. Mnogi, ki prosijo za sprejem v službo pri KID, prilagajo svojim prošnjam znamke za odgovor. Nekateri prošnje celo kolkujejo. Do zadnjega smo te poštne vrednotnice prosilec celo vračali. Ker pa zahteva vračanje preveč zamude časa, odstopamo vsako tako vrednotnico blaginji Bratovske skladišnice na Jesenicah. Toliko v vrednost prizadetim! Inspekcija dela KID. 121-n

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, zmerno mrzlo in spreminljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 13. v Dubrovniku 12. v Splitu 11. na Rabu 9. na Visu 8. v Mariboru 3. v Ljubljani 1.8. v Zagrebu in Sarajevu 1. v Beogradu 0.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,3 temperatura je znašala -7,6, na aerodromu -17,0 stopinj C.

Neore. 13letni posestnikov sin Jernej Okorn iz Dola pri Ljubljani se je včeraj drsal po cesti, po kateri je pridrljiv v voz vpreženi konj in ga podrl. Okorn je dobil hude poškodbe po vsem telesu in na glavi. Pri seknanju drv se je vsekval v levo roko delavcev sin Ivan Fende z Vrhnike. Petletni kovačev sinček Vinko Kunaver z Jezice se je oparil z vrelo kavo po glavi, rokah in nogah. — Na rmuhi sta si zlomila nogi delavčev sin Janez Kušar iz Vrhnice in Milan Bajda iz Laz. — V bolnico so davi prepeljali tudi 75letnega stavbnega tehnikarja Josipa Demla iz Ljubljane, ki je padel na poledeneli cesti in si zlomil levo roko.

Celo konji so zmaznili. Kmetu Ferdi Keriču iz vasi Kompletinici blizu Vinkovcev je zmaznilo par konji. Kerič se je vračal proti večeru iz Vinkovcev pa se je z vozom prekučnil v globok jarek poln snega. Sam se je še nekako izmotal iz jarka, konja pa je pustil v njem. Ko je prišel zjutraj ponje, sta bila konja zmaznjena.

Četrtniška vozina v Beograd! Ob priliki priditve vseslovenskega plesa Kola srpskih sestara v Beogradu dne 9. marca t. l. je dovoljena za vse članice Kola jugoslovenskih sestera v dravski banovini četrtniška vozina. Vozna olajšava velja od 5. do 9. marca tja in za povratek od 9. do 13. marca. Potrebne legitimacije izdaja Kolo jugoslovenskih sestera v Ljubljani. Cesta 29. oktobra št. 9 vsak dan dopoldne od 9. do 12. počenši od 26. t. m. dalje. Za poset priditve so v prvi vrsti začelne narodne nofe.

Citateljem »Proteusa«. Zaradi bolezni in smrti dosedanjega urednika g. prof. dr. Pavla Grošija je nastala precejšnja zamuda v rednem izhajanju mesečnika »Proteusa«. Prirodoslovno društvo je ukrenilo potrebno, da se zamuda čimprej popravi in da bo redno izhajanje časopisa omogočeno. Zato je poverilo uredništvo posebnemu odboru, kateremu nastajajo g. prof. dr. Lavo Čermelj. V začetku marca izide dvojna številka (8. in 9. VI. letnika) in takoj po veliki noči zadnja (10.) številka, s čimer bi bil letnik 1939. zaključen. Novi letnik bo začel izhajati s aprilom in se bo po možnosti zaključil še s solarnim letom. Uredniški odbor prosi vse dosedanje sotrudnike, da mu še nadalje ostanejo zvesti. In poziva še druge prijatelje prirodoslovnih ved, da stopijo v vrste sotrudnikov. Naslov uredništva »Proteusa« je odšel: Ljubljana, Dvorkova ulica 6/II.

Specialno temo
Tomislav pivo 18%
so toči v
restavraciji-hotela Strudel

Iz Ljubljane

—lj Umrla so v Ljubljani od 16. do 23. t. m. Kulovec Stefana, roj. Weiss, 27 let, žena zasebnega uradnika, Kek Ida, roj. Potokar, vdova Kardelj, 55 let, žena vpk. orožnika, Mikulš Berta, roj. Šoštar, 40 let, žena mizarkega pomočnika, Demšar Elizabeta, roj. Pöcz, 35 let, žena narednika-vodnika p. p., Kavčič Janez, 28 let, ključavničar drž. žel., Ludvik Franja, roj. Špihar, 68 let, žena postajenačelnika, Berloger Ana, 77 let, uslužbenka jugoslov. tiskarne v p. p., Jakšič Stefan, 48 let, hlapec, dr. Majdič Leopold, 59 let, sanitetni polkovnik v p. in rezervi, Škof Ivana, roj. Potoknik, 76 let, vdova žel. uslužbenca in posestnika, dr. Pollak Alojzij Anton, 28 let, duhovnik — škofijski tajnik, Orehek Ferdinand, 19 let, sin posestnika, Schrott Marija, roj. Gasperlin, 61 let, vdova poslovodje drž. žel., Zari Rudolf, 91 let, ravnatelj pomožnih uradov v p., Nagode Jakob, 58 let, posestnik, Gorenja vas pri Logatcu, Kern Marija, roj. Koman, 71 let, žena pošt. zvančnika p. p., Škafar Feliks, 47 let, posestnik, Črna vas, Černec Rudolf Viljem, 2 meseca, sin žel. zavrtača, Kirbiš Marija, 52 let, žena gostilničarja, Maribor, Šuštar Magdalena, 77 let, služkinja. — V ljubljanski bolnici so umrli: Mlakar Tereziya, 75 let, dlnarica, Stari trg pri Logatcu, Tekavec Marija, 28 let, žena posestnika, Ravne, obč. Bloke pri Logatcu, Hrovatin Anton, 41 let, trg. sotrudnik, Jamnik Neža, 50 let, posestnica, Gabrovo, obč. Zmonec pri Škofji Loki, Držaj Marija, roj. Trampula, 70 let, vdova vodje zemlj. knjige, Martini Peter, 51 let, steklar, Hraštink, Drobne Peter, 1 leto, sin progov. delavca, Lom, obč. Leskovec, Spoljaric Mate, 19 let, delavec, Vrhnika, Volčje Marija, žena mizarja, Dobrova pri Zireh, Voderman Franciška, 7 let, hči posestnika, Birtiče pri Litiji, Mische Marija, 39 let, žena hč. sarja, Onek pri Kočevju, Nabernik Henrik, 59 let, uradnik drž. žel. v p., Oman Leopold, 17 let, delavec, Strazišče, Jamnik Leopold, 21 let, krog. vajenec.

—lj Orkestralno društvo Glasbene Matice Ljubljanske slavi letos 20letnico svojega obstoja in neprekinjenega delovanja kot koncertni faktor našega mesta. V teku dveh decenij je društvo z vnamo in poštvalnostjo zbiralo v svoj krog nepoklicne goslače, katerim so se kasneje pridružili še profesionalisti. Iz kroga Orkestralnega društva je izšel marsikateri naš upoštevani virtuozi, pa tudi pedagog in propagator instrumentalne glasbe, ki je bil do ustanovitve društva prava pastorka naše glasbe. V okviru koncertov Orkestralnega društva so bile izvajane prve slovenske skladbe za godalni orkester, torej v sestavi, ki dotlej, razen v Ipavčevih »Serenad«, ni imela mesta v naši glasbeni literaturi. Zvesto svoji tradiciji bo prineslo Orkestralno društvo na svojem jubilejnem koncertu dne 4. marca zopet nove v naši glasbi, L. M. Škerjančev »Suto za godalni orkester v 8 stavkih«, katero bo, kakor ves koncert dirigiral avtor. Vstopnice za to glasbeno posebno zanimivo prireditve so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj Opzorišče šoferjem in samovozačem motornih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike vozniških izkaznic, da se mora banovinska taksa na te listine plačati najdalje do konca tega meseca tudi če se trenutno ne obratuje z motornim vozilom. Kdor želi biti oproščen plačila te ban. takse, mora vozniško izkaznico predložiti uradu s prošnjo, da se jo shrani pri registru.

—lj Izvedbo Prešernovega Sonetnega venca v kompoziciji L. M. Škerjanca vlada veliko zanimanje. Občinstvo opozarjamo, da si še v predprodaji kupi vstopnice, ker se izvedba ne bo ponovila v Ljubljani. Vse one, ki so si vstopnice rezervirali prosimo, da jih dvignejo do danes zvečer. Pri izvedbi bodo sodelovali pod vodstvom ravnatelj Mirka Poliča: Franc (tenor), Betetto (bas), teret: Sladoljev-Jolte Anton, Petrovič Roman in Tone, moški zbor Glasbene Matice in orkester Ljubljanske filharmonije. Uvočno besedo bo govoril književnik Josto Vidmar. Koncert bo v ponedeljek, dne 26. februarja 1940 ob 20. uri v veliki unijski dvorani. Vstopnice, sporedova knjižica se dobe v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru ponovi jutri 25. t. m. ob pol 16. krasno pravljično mladinsko igrs s petjem Dora Svetliča: »Jurček gre na Triglav«, v režiji br. Toneta Stančiča. Igra ima pet dejanj, katera se vrše v Tivoliju, v Vratih pod Triglavom, v koči na Kredarici, v bajnem kraljestvu duha Triglava in zadnje zopet v dolini. Pri predstavi igra »Jurček jazz«. Upamo, da bo igra, ki je že pred leti škrat napolnila našo obirno lutkovno dvorano in bila tudi v nedeljo lepo obiskana, tudi letos navdušila naše obiskovalce. Predprodaja vstopnic jutri od 11. do 12. v sokolskem domu na Taboru, lahko tudi telefonično. Na svidenje!

120-n

—lj Prešernova proslava. »Kolo jugoslovenskih sestera« centrala v Ljubljani priredi spomladni Prešernovo proslavo z zelo izbranim in peštrim sporedom, na kar že danes vsa društva in vso kulturno javnost prijazno opozarjamo!

—lj Ljubljanska strelška družina obvešča in vabi vse članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v torek 5. marca ob 18. (6. popoldne) v društvenih prostorih na Masarykovi cesti št. 14-II. levo (palaca »Grafike«) z običajnim dnevnim redom. Pismene predloge je dostaviti do 2. marca 1940.

—lj Udruženje jugoslovenskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, sklicuje 21. redni letni občni zbor, ki bo v soboto 9. marca v društveni predavalnici na Kongresnem trgu I-II. (poslopje Kazine). Poleg običajnih poročil je na dnevnem redu tudi izprememba društvenih pravil in poslovnik, oziroma njih prilagoditve pravilom Zveze inženjerskih društev kraljevine Jugoslavije. Morebitni predlogi in nasveti za občni zbor naj se pošljejo sekciji do najkasneje 7. marca 1940.

—lj Za socialni sklad Sokola Ljubljana. Vič so zbrali člane namesta venca na krsto g. Ivan Horvata, očeta tajnika br. Janca Horvata din 200, za kar jim izreka uprava svojo bratsko in iskreno zahvalo.

—lj Občni zbor društva za zgradbo sokolskega doma na Viču bo v ponedeljek, 26. t. m. točno ob 20. v sejni sobi Sokolskega doma. Ker so na dnevnem redu važna vprašanja, zlasti glede promovijskega sokolskega doma, vabimo članstvo, da se občnega zbora udeleži v polnem številu. Uprava.

—lj Glasbena Matica Ljubljanska je izdala za ponedeljkov koncert lično programno knjižico, v kateri je natiskan prvotni tekst Prešernovega Sonetnega venca ter kratek glasbeni uvod in razdelitev dela, katerega je napisal skladatelj Škerjanec sam. Neobhodno je potrebno, da si vsak posestnik koncerta v ponedeljek 26. t. m. že v naprej pridita uvod in besedilo Sonetnega venca, ki se deloma razlikuje od znanega besedila, ki je izšlo leta 1847. Programna knjižica in vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice. Izvedba Prešernovega Sonetnega venca zahteva velik aparat, 5 solistov, moški zbor in veliki simfonični orkester. Koncert bo vodil ravnatelj Mirko Polič. Vrh se bo v veliki unijski dvorani v ponedeljek ob 20.

—lj Sentjakobski ponedelj. Vseletniško izredno uspešno Nušičev veseloigro »Ujez drevi« ob 20.15 in jutri popoldne ob 15.15. Ker so bile vse dosedanje predstave popolnoma rasprodane in je odšlo vselej veliko ljudi brez vstopnic, ter je za predstavi ogromno zanimanje, si pravočasno preskrbite vstopnice. To sta nepreklicno poslednji uprizoritvi te izvršne veseloigre. Prihodno soboto bo premiera veseloigre »Pekovak«.

Prekrasni češki film po Čapkovem romanu in motivih Dvořakove »Humoreske«

Gosli vabijo...

Glasba: B. Smetana in Dvořak. Najboljši češki igralci!

S tem filmom so reprezentirali Čehi svojo filmsko umetnost pred mednarodnim forumom na bienali v Benetkah! KINO UNION, tel. 22-21. Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO MOSTE predvaja dne 24., 25. in 26. t. m. dva vefilma: „MAŠKERADA“ in „BELE NOČI PETROGRADA“ Predstave ob delavnikih ob 20. uri, v nedeljo ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri.

kakor bo tudi sama vstopnina običajno nizka. — Rezervirajte si soboto 2. marca t. l. za »Valček večer« na Taboru in ne bo vam žal, še posebno vam bodo hvaležni prijatelji in prijateljice, ki jih boste privedli s seboj na srednjo zabavo.

u— Sanje o svobodi. To pot so Francozi prinesli v filmski svet delikatno, idilično snov, nam popolnoma nov problem, ki se obravnava v tem filmu. Zelo razgibana vsebina o življenju 13 ml.ih fantov in deklet, katerim se je zahotelo uživati popolno svobodo in so si za ta smoter izbrali visoke zasnežene Alpe, misleč da bodo neodvisni od zunanjega sveta pričeli svoje novo življenje. Seveda, tudi tu, visoko v gorah, jim ni prihranjeno razočaranje in tako so prišli do prepričanja, da je vsak za sebe povsem lahko srečen tudi med hruščem vsakdanjega mestnega življenja. Treba je samo malo dobre volje in potrpežljivosti. Film »Sanje o svobodi« nam daje povsem nov značaj v filmskem svetu, s svojo bogato in ekscentrično vsebino bo gotovo vsakemu obiskovalcu prinesel užitek. Posebej je omeniti prekrasne naravne posnetke iz zasneženih Alp, ta bela opojnost bo gotovo našim navdušenim športnikom nudila posebno zabavo. Premiera tega izbranega ekscentričnega filma bo danes v kinu Matici.

—lj Opzorišče šoferjem in samovozačem motornih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike vozniških izkaznic, da se mora banovinska taksa na te listine plačati najdalje do konca tega meseca tudi če se trenutno ne obratuje z motornim vozilom. Kdor želi biti oproščen plačila te ban. takse, mora vozniško izkaznico predložiti uradu s prošnjo, da se jo shrani pri registru.

—lj Izvedbo Prešernovega Sonetnega venca v kompoziciji L. M. Škerjanca vlada veliko zanimanje. Občinstvo opozarjamo, da si še v predprodaji kupi vstopnice, ker se izvedba ne bo ponovila v Ljubljani. Vse one, ki so si vstopnice rezervirali prosimo, da jih dvignejo do danes zvečer. Pri izvedbi bodo sodelovali pod vodstvom ravnatelj Mirka Poliča: Franc (tenor), Betetto (bas), teret: Sladoljev-Jolte Anton, Petrovič Roman in Tone, moški zbor Glasbene Matice in orkester Ljubljanske filharmonije. Uvočno besedo bo govoril književnik Josto Vidmar. Koncert bo v ponedeljek, dne 26. februarja 1940 ob 20. uri v veliki unijski dvorani. Vstopnice, sporedova knjižica se dobe v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru ponovi jutri 25. t. m. ob pol 16. krasno pravljično mladinsko igrs s petjem Dora Svetliča: »Jurček gre na Triglav«, v režiji br. Toneta Stančiča. Igra ima pet dejanj, katera se vrše v Tivoliju, v Vratih pod Triglavom, v koči na Kredarici, v bajnem kraljestvu duha Triglava in zadnje zopet v dolini. Pri predstavi igra »Jurček jazz«. Upamo, da bo igra, ki je že pred leti škrat napolnila našo obirno lutkovno dvorano in bila tudi v nedeljo lepo obiskana, tudi letos navdušila naše obiskovalce. Predprodaja vstopnic jutri od 11. do 12. v sokolskem domu na Taboru, lahko tudi telefonično. Na svidenje!

120-n

—lj Prešernova proslava. »Kolo jugoslovenskih sestera« centrala v Ljubljani priredi spomladni Prešernovo proslavo z zelo izbranim in peštrim sporedom, na kar že danes vsa društva in vso kulturno javnost prijazno opozarjamo!

—lj Ljubljanska strelška družina obvešča in vabi vse članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v torek 5. marca ob 18. (6. popoldne) v društvenih prostorih na Masarykovi cesti št. 14-II. levo (palaca »Grafike«) z običajnim dnevnim redom. Pismene predloge je dostaviti do 2. marca 1940.

—lj Udruženje jugoslovenskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, sklicuje 21. redni letni občni zbor, ki bo v soboto 9. marca v društveni predavalnici na Kongresnem trgu I-II. (poslopje Kazine). Poleg običajnih poročil je na dnevnem redu tudi izprememba društvenih pravil in poslovnik, oziroma njih prilagoditve pravilom Zveze inženjerskih društev kraljevine Jugoslavije. Morebitni predlogi in nasveti za občni zbor naj se pošljejo sekciji do najkasneje 7. marca 1940.

—lj Za socialni sklad Sokola Ljubljana. Vič so zbrali člane namesta venca na krsto g. Ivan Horvata, očeta tajnika br. Janca Horvata din 200, za kar jim izreka uprava svojo bratsko in iskreno zahvalo.

—lj Občni zbor društva za zgradbo sokolskega doma na Viču bo v ponedeljek, 26. t. m. točno ob 20. v sejni sobi Sokolskega doma. Ker so na dnevnem redu važna vprašanja, zlasti glede promovijskega sokolskega doma, vabimo članstvo, da se občnega zbora udeleži v polnem številu. Uprava.

—lj Glasbena Matica Ljubljanska je izdala za ponedeljkov koncert lično programno knjižico, v kateri je natiskan prvotni tekst Prešernovega Sonetnega venca ter kratek glasbeni uvod in razdelitev dela, katerega je napisal skladatelj Škerjanec sam. Neobhodno je potrebno, da si vsak posestnik koncerta v ponedeljek 26. t. m. že v naprej pridita uvod in besedilo Sonetnega venca, ki se deloma razlikuje od znanega besedila, ki je izšlo leta 1847. Programna knjižica in vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice. Izvedba Prešernovega Sonetnega venca zahteva velik aparat, 5 solistov, moški zbor in veliki simfonični orkester. Koncert bo vodil ravnatelj Mirko Polič. Vrh se bo v veliki unijski dvorani v ponedeljek ob 20.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79

Paul Hörbiger in mala Traudi Stark v najbolj zabavnem dunajskem filmu

Mala princesa

Predstave: danes ob 14.9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri ter v ponedeljek ob 14.9. uri.

V dopolnilo: Veseli Dodo in Foxov zvočni tednik.

Prihodnji spored:

Demonska simfonija

—lj Racija v stari kuhinji. V kuhinji, ki jo je urečil v stari kuhinji socialni oddelek mestne občine, so nekaj časa prihajali jest res samo podpore in tople hrane potrebni ljubljancem. Scasoma pa so se natepli tja razni postopki in delovnezeči, ki so izrabljali gostoljubnost mestne občine. Zaradi vsiljivosti takih ljudi je čisto prišlo do neljubih nastopov in nerodnih incidentov, ki so metali čudno luč na razmere v tej ljudski kuhinji. Na intervencijo uprave je policija med kosilom in v popoldanskih urah priredila v stari kuhinji racijo in aretirala 21 znanih delovnezečev, ki so zlorabljali kuhinjo. Policijski organi so ugotovili, da večina aretirancev sploh ni hotela poštenega dela, dasti bi ga bila lahko dobila. V kuhinji so se vsak dan pošteno najeli, potem se se pa porazgubili po mestu in berahili, da so ko so si nabrali droblja, lahko posedali po raznih bencinzah in popivali. Tudi večina aretirancev ni pristojna v Ljubljano in jih bo sedaj policija poslala pristojnim potom v njihove domovinske občine. Drugih Predprodaja vstopnic v vratarjevi ski dvorani. Akađemski pevski zbor bo pel dela Volariča, Gerbiča, Svetka. Pirnata in drugih. Predprodaja vstopnic v vratarjevi loži na univerzi vsak dan od 8. do 13. in od 16. do 19. ure.

—lj Racija v stari kuhinji. V kuhinji, ki jo je urečil v stari kuhinji socialni oddelek mestne občine, so nekaj časa prihajali jest res samo podpore in tople hrane potrebni ljubljancem. Scasoma pa so se natepli tja razni postopki in delovnezeči, ki so izrabljali gostoljubnost mestne občine. Zaradi vsiljivosti takih ljudi je čisto prišlo do neljubih nastopov in nerodnih incidentov, ki so metali čudno luč na razmere v tej ljudski kuhinji. Na intervencijo uprave je policija med kosilom in v popoldanskih urah priredila v stari kuhinji racijo in aretirala 21 znanih delovnezečev, ki so zlorabljali kuhinjo. Policijski organi so ugotovili, da večina aretirancev sploh ni hotela poštenega dela, dasti bi ga bila lahko dobila. V kuhinji so se vsak dan pošteno najeli, potem se se pa

Kdo zasluži pri prodaji kolkov?

V Ljubljani plačamo na mesec samo za kolkovine 2.500.000 din

Ljubljana, 23. februarja. Monopoli nudijo državi največje dohodke, zato je prav, da se zanimamo tudi za zaslužke prodajalcev, ki prodajajo monopolno blago na drobno: to so trafikanti, ki pogosto tožijo nad slabim zaslužkom. Noben prodajalec ne prebije toliko časa v prodajalni kakor trafikant, ki mora delati navadno tudi ob nedeljah in vsak dan pozno v noč. Dela je mnogo, kjer je sploh toliko prometa, da trafikant živi le od trafike. Znano je namreč, da je prodaja monopolnih izdelkov pogosto le postranski zaslužek. Toda v Ljubljani je tudi mnogo pristnih, poklicnih trafikantov, ki posvečajo vse svoje moči trafiki. Ljudje, ki sodelujejo v videzu mislijo sprito precejšnja prometa — ne toliko denarnega kakor toliko stvarnega — da je zaslužek trafikantov dober. Kdor pa se nekoliko bolj seznanja z razmerami v tej posebnosti prajalski stroki, zve marsikaj zanimivega kar kaže, kako oster konkurenčni boj se bje med posameznimi trafikanti za skromne paze zaslužke.

KONKURENCA PO TRGOVSKIH NACELIH?

Kako naj trafikanti konkurirajo med seboj, ko so po cene enotne? Na prvi pogled se v resnici zdi, da je konkurenca med trafikanti po navadnih trgovskih načelih nemogoča. Trafikant ne more konkurirati tovarišu z boljšim blagom. Ali naj prodaja tobak ali znanke, ceneje kakor sosedna trafika? Provizija je že tako nizka, konkurenca na podlagi nižjih cen ni dovoljna in tudi sicer ni mogoča, kajti če bo prodajalec nudil svojim stalnim kupcem kakšne posebne popuste se bo pač odrekal dobička, skromnega zaslužka. Vendar je mogoča tudi konkurenca med trafikanti. Ne moremo sicer reči, da je legalna a tudi obojati ne smemo zaradi nje trafikantov vseprek.

TUDI »MONOPOLNO« NAKUPOVANJE

Vedeti morate, da je mogoče tudi neke vrste monopolno nakupovanje in ne le prodajanje. Tako imajo nekateri v zakupu nakupovanje kolkov. »Zakupnik« so navadno sluge velikih podjetij, ki potrebujejo stalno mnogo kolkov. Razen tega je pa tudi nekaj podjetnikov samih, ki postanejo od primera do primera tihi družabniki trafikantov, da si z njimi dele provizijo prodanih kolkov. Marsikaj je mogoče tudi v Ljubljani, samo prilika se nam ne nudi pogosto, da bi pogledali za kulise.

ČE KUPIS LESENO URO.

DOBIS SE ZLATO

Če ni mogoča konkurenca med trafikanti pri prodaji tobaka, pa niso nikakor redki primeri, da skušajo prodajalci drug drugemu prevzeti odjemalce, čeprav se odrečejo tudi sami skoraj povsem zaslužka. Provizija pri državnih kolkih znaša 2%. Zaslužek je torej zelo skromen. Pri kolkih za 1000 din trafikant zasluži komaj 20 din. Vendar se dogaja, da si nekateri prodajalci dele še ta skromen zaslužek s kupcem. Nedavno se je neki kupec izredno začudil, ko je dobil v trafiki sredi mesta pri nakupu kolkov za 1000 din sklatico cigarete v vrednosti 7 din za nameček. Kupec je bil trafikantu povsem neznan, zato ga je izredna uslužnost spravila v zadrego, zlasti še, ker ni bil eden izmed tistih ki si žele kakor Ribničani za nameček zlato uro, če kupijo leseno. Mož pač ni poznal sistema, ki je uveden za prodajo kolkov v nekaterih trafikah.

OBRETI ZA POLURNO

POSJOILO

Marsikdo bi se še bolj čudil, ko bi vedel, kako kupujejo kolke nekatera bogata podjetja. Trafikanti nimajo velike obratne glavnice, zato je razumljivo, da nimajo v zalogi kolkov za več tisoč din. Tako n. pr. ne morete dobiti v nobeni trafiki kolkov za 10.000 din ali še več, čim polžeš denar, ne da bi prej obvestili trafikanta. Velika podjetja torej najprej obveste prodajalca, da potrebujejo za toliko in toliko din državnih ali banovinskih kolkov. (Provizija pri banovinskih kolkih znaša 4%). Toda skoraj noben trafikant nima denarja za nabavo kolkov za več tisoč din. Zato podjetje da denar prodajalcu, ki pohiti na finančni urad po kolke. Ko mu prodajalec izroči kolke, kupec zahteva popust. Trafikant mu težko odreče, kajti kupec pravi, da mu je posodil denar ter da ima pravico do obresti. Navadno sicer ni treba plačevati obresti za tako »kratkorочно posojilo«, ko zna »amortizacijska doba« kakine pol ure. Lahko bi rekli, da je to oduševstvo. Toda ubogi trafikant si ne ve in ne more pomagati. Boji se, da se bo odjemalec obrnil na drugega prodajalca ter misli, da je bolje zaslužiti 10 din kakor nič. Tako se

dogaja da se provizija prodanih kolkov steka predvsem v žepu kupcev.

ROKA ROKO UMIJE...

Trafikanti pa morajo zamočati še marsikaj drugega. Tako nekateri »zakupniki« nakupovanja kolkov navadno sluge velikih podjetij, tudi radi se posebej izkoriščajo svoje dobavitelje. Toda ne le sluge! Ko bi vedeli, kdo vse je dolžnik trafikantov! Jemljejo pri njih na up cigarete ter dolga ne plačajo tudi po več mesece. Če se prodajalec opogumi in jih terja, mu zabrusijo v brk, da vendar pri njem kupujejo ter mu nudijo velik zaslužek. Če prodajalec ne pozna hvalčnosti, se bodo pač obrnili na drugega »dobavitelja«. Razumljivo je, da se vsak trafikant boji izgubiti sta tega večjega odjemalca, saj si jih nekateri skušajo celo pridobiti čim več, čuditi za velike žrtve. Zato se ne boste čudili, če zveste, da nekateri trafikanti kolkov ne prodajajo, ker je prodaja dvakrat monopolna v Ljubljani: je 130 prodajalcev monopolnega blaga a kolke jih prodaja morda le 60 večji zaslužek pri kolkih pa ima le nekaj prodajalcev sredi mesta. Morda je »Slavija« edina izjema podjetje, ki kupuje kolke pri več trafikantih izmenoma. To bi bilo zelo priporočljivo uvesti tudi pri drugih podjetjih: zadeva je dovolj pomembna. Po zasebnih podatkih gre v Ljubljani v promet na mesec za 2.500.000 din državnih kolkov. Provizija znaša 50.000 din. Morda je v tem znesku vračunana sploh vsa državna kolkovina podjetij iz Ljubljane, čeprav podjetniki, ki se udeležujejo licitacij v Beogradu kupujejo kolke pogosto tam. Vendar računamo s provizijo 50.000 din. Če jo razdelimo na 60 prodajalcev, bi posameznik zaslužil pri prodaji kolkov 833 din na mesec, seveda

pod pogojem, da spravi provizijo sam. Zaslužek je torej v resnici skromen tudi pri velikem prometu. Zato so pač razumljive tožbe trafikantov, zlasti onih, ki imajo malo prometa in ki se jim pogosto ne posreči, prodati kolka ves mesec da je provizija prenzika.

TRAFIKANT NAJ KROŠNJARI

S KOLKI...

Finančni organi nadzirajo, če so prodajalci dobro založeni z monopolnim blagom, kajti v interesu monopolne uprave je, da čim več prodajo. Zgodí se pa seveda, da prodajalec nima v zalogi kolkov in se izgovarja, da ne more vlagati skromnega kapitala v blago, ki leži neprodano. Nadzorovalci ga pa izpodbujajo, naj bo vendar bolj podjeten ter naj nosi kolke po pisarnah. Nekaj bo že prodal. Takšno je torej kruhorstvo med trafikanti. V takšnih razmerah je pač težko gojiti tovariško, poklicno vzajemnost. Ko bi se trafikantom ne bilo treba gnati tako za zaslužek, ko bi bila provizija nekoliko večja, bi tudi ne bilo tako čudnih primerov umazane konkurence. Govorili smo samo o kolkih. Toda huda konkurenca je tudi pri prodaji tobaka. Neki trafikant daje kočček mila kot nameček, če kupiš pri njem sklatico »dravca«. Zopet nekateri drugi si prizadevajo, da bi si pridobili natakarije, nakupovalce cigarete za gostinske lokale. Nekateri natakariji so prav tako na licitaciji kakor sluge velikih podjetij. Kdor da več...

Sredi tega meseca bi morala biti konferenca na upravi državnih monopolov. Na dnevnem redu naj bi bilo zvišanje provizije pri prodaji monopolnega blaga. Trafikanti to konferenco zelo težko pričakujejo. Upajo, da jim bo prinesla vsaj delno izboljšanje.

Med Novomeščani je završalo

zaradi sklepa občinskega odbora o prodaji zemljišča, ki je del mestnega parka

Novo mesto, 23. februarja

Sklep našega občinskega odbora, da se proca uradniški nabavljajni zašlugi za stavbišče občinske zemljišče, ki je sedaj zasajeno s kostanjmi in ki leži na eni najdeležnejših točk samega mesta poleg novourejenega mestnega parka, je med občanmi zlešta pa še med našimi dakupovalci povzročil iz utemeljenih razlogov veliko ogorčenje in nejevoljo. Prot temu sklepu se se dvignili vsi pravi Novomeščani, ki so proti temu sklepu občinskega odbora vložili na sresko načelstvo pritožbo, na kateri je nad 200 podpisov. V pritožbi navajajo, da je splošno znano, da je mestna občina v precejšnjih dolgovih zaradi katerih je sveta dolžnost tistih, ki imajo upravo občinskega premoženja začasno v svojih rokah, da si z vsem močmi prizadevajo, da ne odstopijo nobenega občinskega premoženja, zlasti pa da ga ne oddajo po prenikli cent. Prav tako je znano in mora biti še posebno znano vsem občinskim odbornikom, da Novo mesto nima še urejenega parka in da je prostor ki ga je občinski odbor prodal omenjeni združbi namenjen za mestni park in da je zlasti univ. profesor Plečnik ob priliki tozadevnega obiska v Novem mestu izrecno izjavil, da predmetni prostor ne sme biti pod nobenim pogojem zašlugan in da bi bil smrtni greh, če bi mestna občina ta prostor porabila za kaj drugega kakor za ureditev in razširitev gosedejnega parka.

To naziranje vlada tudi splošno med meščanstvom in je zaradi izpodbijanja sklepa zavajalo med meščanstvom veliko ogorčenje, ker je neodpušljivo, da je občinski odbor prodal ta za park namenjeni in rezervirani prostor za stavbo. Če bi res prišlo do tega, da bi kdo na tem mestu zazidal zemljišče, potem bi za vse večne bopopojnoma pokvaril ta del mesta in bi onemogočil ureditev parka v smislu nasvetov g. univ. prof. Plečnika, s čimer bi nastala za Novo mesto in njegovo procvit nenadomestljiva škoda. Upoštevati je treba da Novo mesto kot metropola Dolenjske nima niti razvite industrije, niti trgovine v večjem obsegu in da tako rekoč vegetira, zaradi česar leži njegov napredek in procvit edino v tujem prometu, kar je tudi splošno znano vsem merodajnim faktorjem. Glede na to torej treba že iz ekstenzivnih razlogov novomeškega prebivalstva, da se stori vse, kar je za tujski promet potrebno in v to svrhu je poleg drugih važnih stvari kakor n. pr. zgraditev modernega kopališča in premostitev sejmšišča, predvsem potrebna ureditev in razširitev parka. Brez p. imer-

nega in zadosti velikega mestnega parka si ni mogoče misliti, da bodo tuji prihajali k nam, pa čeravno bo kopališče enkrat dograjeno in sejmšišče prestavljeno, kar vse čaka že celo vrsto let na uresničenje, pa se ne najde občinska uprava, ki bi tu napravila red, od katerega bi vse mesto imelo velik dobiček.

Sedaj, ko občinski odbor in uprava pa se vsega tega gotovo ne zaveda in celo želi napraviti še nadojno neodpušljivo napako in najlepši prostor tik gosedejnega parka, kjer ljudje počivajo in uživajo naravo, proati za bagatelno ceno, dasi sama krvavo potrebuje česar in je tudi dolžna gledati na vsak dinar v svrno zazidave, da s tem zapre popolnoma najlepši razgled proti Krki, onemogoči zgraditev in ureditev parka ter poleg gosedejnega parka pusti zgraditi stavbo, ki bo služila trgovini in skladišču. Kako bo to in kakšna neprecenljiva škoda bo za gosedejni park in s tem za Novo mesto in njegov napredek si lahko vsak sam predloči čema le kolikšnji smisla za naravo za mir in za svrhu, v katero so parki napravljani. Druga mesta skrbje v polni meri, da poleg parkov in nobenih takih naprav, ki bi motile mir parka, pri nas pa ne samo, da se je greš lo že več kakor zadostno v tej smeri, temveč se sedaj hoče še onemogočiti da bo park tak, kakor bi moral biti po naravnih zakonih, po potrebi prebivalstva in zamisli strokovnjakov, katerim ni v ničemer mogoče oporekati. Pri vsej nepriljetni zadevi je treba upoštevati še eno, česar očividno gospodje občinski očete niso imeli pred očmi. Če bi ta sklep obveljal, potem bi s tujimi zasebniki privoščili to, kar si skuša privoščiti nabavljajna zadruga državnih namestencev, namreč da bodo hoteli na tem mestu zidati in prišlo bi č o tega, da bi bil ves prostor zazidan, občina bi pa imela od tega prav malo dobička, ker je to naravnost neprecenljivo zemljišče, ki ga občina prodaja daleč pod ceno.

Občinski odbor je pri tej svojevstni kupitji z občinskimi zemljiščem tudi prezrl, da nima stvar pravega smisla, da bi nabavljajna zadruga zidala na tem mestu hišo za trgovino. To ni niti primeren prostor za trgovino državnih namestencev in ta del mesta prav gotovo ni očeden za kaj takega. Drugič pa se zdi vsakemu očemu zadeva s to kupitjo malce čudna, ker je vsemu prebivalstvu znano da ima nabavljajna zadruga svoje lastne prostore sredi mesta, to je na ožju vsega prometa in da ima prostore nad svojo trgovino oddane v najem privatnim strankam.

— Samo preveč ljudi mi nika ne pošijte gospod Bradbury. Razen tega bomo pa potrebovali še kakih dvajset pisarniških slug. Prav za prav ne to bo oremalo, pošijte jih vsaj trideset. Tudi to prepuščaj vam.

Bradbury si je zahleščil v svojem svetem pismu pod rko K (s). Potem sta pa govorila gospoda o drugih stvareh.

— Koliko pa imate vseh pr silcev? — je vprašal ravnatelj naenkrat.

— No, to bo petmestno število, velečenjeni gospod ravnatelj in žal moram reči, da je naval vedno večji.

— Hm... je vzdihnil ravnatelj, — zdaj pa moram na pot. Od p. nedeljka m pošiljajte te ljudi po skupinah. Na svidenje, gospod Bradbury.

Na pragu se je ravnatelj za hip ustavil, potisnil je debelo cigaro iz enega v drugi kotiček ust in dejal: Se nekaj? Na to bi bil malone pozabil. Potrebutem tudi mladenci, starega 18 do 19 let, ki bi mu moral zaupati blagajno s poštnimi vrednotnicami.

Samozvest gospod Bradburyja, šefa tvrdke Bradbury & Comp. dvana st. lastnih podružnic, dopisnik v osemindvajsetih državah... je n. pr. izmislil. Čez nekaj časa je dejal: Mladenci potrebutem, ki bi mi morali zaupati blagajno s poštnimi vrednotnicami? Jaz ga bi si potrebutem. Gospod ravnatelj, če bi slučajno našli dva, mi pošljite prosim enega.

Torej čemu in komu naj bo v korist sedanja prodaja zemljišča?

Iz tega je torej razvidno, da je izpodbijani sklep za Novo mesto, njegovo prebivalstvo, za razvoj mesta kot tujstva prometnega centra Dolenjske sploh škodljiv. Končno pa je to zemljišče, ki je bilo prodano zadrugi po 40 din kv. meter, v resnici najmanj po 150 din. Sprito tega je naravnost neodpušljivo, da je mogel občinski odbor prodati to zemljišče za smešno ceno 40 din za kv. meter, ker se ve, da se po tej ceni plačuje zemljišče v »kolonije« v spodnjih lega. Če pri stvari ne bi držal noben drug razlog in če bi vse gornje utemeljene razloge, ki odločno govorijo proti tej kupitji, upoštevali zgolj iz edinega fiskalnega razloga, mestne občine in v Novi mestu, potem nadzorna oblast ne sme potrditi izpodbijane sklepa, ker je v veliko materialno škodo Novoga mesta in mestne občine, ki je poleg tega še silno zadolžena. Zin bi sprito tega morala, če že misli, da sme prodajati najlepše in najdragocenejše zemljišče, ki ga še ima, gledati prvenstveno na to, da ga prodaja po ceni, kakršne je zemljišče vredno, ne pa po ceno, ki je naravnost smešna. Omenjeno pritožbo, katerih pa je še več, so občani oziroma davkoplačevalci odpelali na sresko načelstvo kot nadzorno oblast s prošnjo, da se pritožbi iz gori navedenih razlogov ugodi in sklep občinskega odbora razveljavi.

Kolo jugoslovanskih sester v škofji Loki

Plemenito prizadevanje je rodilo najlepše uspehe

Škofja Loka, 23. februarja. V času, ko se peha človek iz dneva v dan zaskrbljen, je toliko več vredno prizadevanje onih redkih, ki mislijo tudi na sorojaka trpina. KJS v Škofji Loki je polagalo v ponedeljek pri Homanu obračun o svojem lanskoletnem delovanju. Poročila so pokazala, da je rodilo plemenito prizadevanje najlepše uspehe. Dobro obiskani občni zbor je otvorila predsednica, učiteljica ga. Ljuba Lendovska, ki se je najprej spomnila prezaslužne in nepozabne sestre Franje Tavčarjeve. Njeni vzori nikoli ne bodo ugasnili. Bila je svetla zglede nesebičnega dela, požrtvovalnosti in dobrote. Isto pa velja za njenega velikega sopraga dr. Ivana Tavčarja, ki je vprav na ta dan pred 17 leti preminil in našel svoj mir v tistem okolju Visokega. Storiemo delo naj bodri sestre za bodoče, drugo pa naj bo vzpodbuda. Delo KJS je delo ljubezni delo za trpeče in uboge. »Strma in hrupava je pot naših mater — trpin! Voz, ki je vanj vprežena takšna mati je težak. Marsikatera tam kaj pod visokim klancem omahne — omahne in umrje, pravi Cankar. In tem materam odpira Kolo svoje prijateljsko srce. S klicij Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vel. kralju Petru II. je prešel občni zbor na dnevni red.

Delo KJS je bilo tiho, a vendar lepo. Tako je povedala tajnica s. Vadna Jerčogova, da je bilo sej osem, dopisov 85 članic je 250, polek 35 ustanovitve in 4 do brotnice. Velika noč je zopet prinesla oljko, ki se je prodajala zlata in zelena.

Resnici na ljubo objavljamo

odgovor na članka „Naše občine in občinska lovišča“ in „Ostra zima ubija divjačino“

Ljutomer, 19. februarja

Ker je v člankih, objavljenih v Vašem cenjenem listu 7. t. m. pod naslovom »Naše občine in občinska lovišča« in 15. t. m. »Ostra zima ubija divjačino« polno netočnosti, sem primoran, da bo vendar enkrat konec teh člankov, resnici na ljubo gospodu dopisniku resno odgovoriti in pojasniti dejansko stanje. Na prvi članek si dovolim sledeče stvarne pripombe: Bivši sreski načelnik je postopal točno po zakonu in obvestil vse občine, stare zakupnike in ostale interese pisмено točno o dražbi lovišč, ter uradno iste objavil v »Službenem listu« in dnevnem časopisu, kakor tudi v društvenem glasilu »Lovec«. Pogodi o dražbi so bili na dan dražbe ponovno točno pojasnjeni vsem interesentom tako, da je bil vsak posamezen interesent, med katere spada seveda v prvi vrsti občina, dovolj poučen. Iz tega je jasno razvidno, da je napad na g. sreskega načelnika neosnovan. Ker je bil članek pod »Veržej«, pripominjam samo toliko, da so veržejsko lovišče dražbali tudi kmetje in sem jaz kot tretji dražitelj to lovišče dražbal ne samo za gospodo, ampak tudi za pretežno večino naših kmetov, ki so bili v bivši križevski družbi. Ker je cena lovišča bila že zelo visoka, sem od dražbe odstopil, prav tako moj konkurent in loviski tovariš, ugleben posestnik iz Veržeja. Torej nisem bil pri dražbi posameznik, ampak so bili pri isti trije.

Res je, da imajo občinska lovišča po novem zakonu veliko površino, zato pa zakon dovoljuje dati iste v podzakup oz. dovoljuje družbe, tako, da lahko pristopi vsak pravi lovec bodisi gospod ali kmet v iste brez vsake težkote. Glede ponizujočih ov omeniam samo eno lovišče, t. j. Križevci. Isto je izražal neki posestnik iz Križevcev za dir 6.000. Ko je pa vzel v oke svinec in papir ter izračunal sledečo in se ne »okonočno vso: Varščina, lovinna, stroški licitacije, banska taksa, taksa pogodbe, krmiljenje in dr. do vsote din 19.869. Torej dobi občina, banovina in država vsaka svoj del davka, ki po gornji vsoti sodeč ni ponizujoč. Seveda pridejo še v poštev loviski čuvaji s svojimi plačili in darili ter se s tem pomaga v veliki meri socialno slabo stoječemu človeku. V vsem tem je vzrok, zakaj nisem izražal lova, ker si raje zajca kupim za 20 din, kakor pa da bi moral kot lovčakupnik plačati zanj 100 din.

Na članek glede ostre zime odgovarjam: Nočem očitati lovčakupnikom, da so krivi hude zime, ker najbrž oni ne odgovarjajo zanj. Vse graje je pa vreden v članke o čitkih, češ, da se nič ne krmi. Res je, da tisti lovci, ki znajo mnogo govoriti o »lovstvu«, divjačino dejansko krmijo. Evo dokaza. Neki lovčakupnik je do danes porabil 1.487 kg. prosa, pšenice, koruze i. t. d. Drugi zopet 1.300 kg, tretji 900 kg, četrti po 600 kg itd. Kolikšna krme je odvisna pač od velikosti lovišča. Tudi jaz si op. tam nabivnik, grem v svoje bive lovišče, kjer kot lovec in prijatelj divjačine krmim isto in sicer zato, ker imam za njo srce in pokažem raje s svojimi prijatelji lovčakupniki dobro srce v dejanjih kakor da bi divjad, ki od mraza mnogo trpi, preganjal po časopisju. Maa culpa,

Navadi svojega otroka pravočasno na pravilno nego zob!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Hkrati je bilo razdeljenih 160 kg moka in za božič ponovno 198 kg. So pa tudi rezevi, ki bi jim bilo z moko le malo pomagano. Ti dobe praznični kruhi in še kakšen približek. Izvrstno je uspel srečolov z 250 dobitki. Izkazali so se trgovci in obrtniki. Srečolov je Kolu omogočil izdatno božičnico, ki je bilo pri njej obdarovanih 62 dečkov in 24 deklic. Ljudje, ki nimajo samo grabelj, marveč tudi vile, so na široko poprili akcijo in tako je največja obdaritev dosegla svoj zaželeni uspeh. Članarino so pobirale sestre odbornice same. Zlasti pa skrbi KJS z vso prieto za grob s Regine Levičnikove, prebuge pokojnice, ki je s svojim volilom dala Kolu tudi znatna denarna sredstva. Loško Kolo je zadelo težka izguba s slovesom s. Tarine Juvanceve, ki je vsa leta marljivo delala v KJS in opravljala v njem razne vodilne funkcije. Izjemoma je dajalo Kolo podporo tudi v gotovini, sicer pa je bilo delo sester usmerjeno v nešteto manjših dobrot, ki so dale delo in skrb. Blagajna je bila v rokah s. Vide Horvatove. V tisoče so sili izdatki toda kar javnost točno ve, da je delo KJS povsem nepristransko in pošteno do sleherne pare, njegovo stremilje rada podpira. Po izglasovanju razrešnice na predlog s. Ustjarjeve in Vrančarjeve je bil izvoljen novi odbor, ki ga vodi zopet sedanja zaslužna sestra gospe Lendovska.

Kolu želimo prav iz srca tudi v 17. letu njegovega delovanja obilo uspehov in napredka.

Učitelji v smučarskem tečaju

Ljubljana, 27. februarja.

V romantični kotlini naših Alp, na Gorjušah, je bil prirejen letos smučarski tečaj za ljudskošolsko učiteljstvo, ki je bil pravkar zaključen. Smučarji tečaj je vodil, pa tudi pobudo je dal zanj, naš znani smučarski učitelj g. Janko Sicerli iz Škofje Loke. Smučarji — učitelji so prispeli iz slovenskega, novomeškega, kočevskega, logaškega, kamniškega, gornjejskega, škofjeloškega in laškega sreza — dokaz, kako veliko je zanimanje za to, da se uvede naša deca v koristi in lepote zimskega sporta. Gmotno je tečaj omogočila banska uprava, organizacijo pa je izvedel JZSS.

Teden dni trajajoč tečaj je svoj namen v bistvu dosegel. Predelala se je vsa snov, ki jo potrebuje učitelj v ljudski šoli, mimo tega pa so tečajniki z vidnim zadovoljenjem poslegli tudi po vseh področjih, ki jih zahteva metodika pouka. Delalo se je od jutra do noči. Smučarska gimnastika, praktične vaje, nastopi za mladino gorjuške šole, debata, predavanja, praktične tekme v slalomu, smuku in teku, kritična, metodična obravnava in izleti so izpolnili sorazmerno kratek čas, ki pa je navzlic temu dal mnogo. Gradivo se je smotno po učnem načrtu predelalo in vsa važnost se je polagala na posamezne vrline in like. Tečaj ni bil prvi in upamo, tudi ne zadnji. Vodji tečaja je bil v pomoč savezni smučarski učitelj g. Danilo Korče, ki je tudi poskrbel za administrativno in ekonomsko stran tečaja. Nastanjeni so bili učitelji vsi več ali manj izveščani smučarji, pri Torkarju in sosedu na Gorjušah in slovo od ljubeznivih domačinov je bilo kar težko. V žepu so romali spomini: čedre in srčki, zaorila pa je tudi pesem. Učiteljska družina je imela namreč tudi svoj pevski zbor, ki je ponovno zapel med drugim tudi na Koprivniku v cel. kv. Zdal bodo doseženi uspehi prenešeni na praktična tla, na šole, s tem pa bo dobila naša mladina še več smisla za smučanje.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Bryan Low:

Sprejemanje osebja

— Gotovo gospod ravnatelj — je dejal prijazno in ponosno Bradbury, šef tvrdke Bradbury & Comp. največje pisarne za posredovanje služb v severoameriških Združenih državah, ki ima dvajset lastnih podružnic in dopisnike v osemindvajsetih državah.

— Gotovo spoštovani gospod ravnatelj — za tehnični štab vašega novega podjetja vam lahko preskrbim izborne, zares prvovrstne moči. Ljudi, ki so delali v Škodovih tovarnah, pri Krupp, Siemensu, Vickersu in Schneider-Creuztzu. Ta čas imamo v seznamu naj 600 inženirjev.

— Dobro, gospod Bradbury — je odzval vseserčno ravnatelj Bedlam milostno, — pošljite mi kakih 30 gospodov na izbiro. Toda samo izborne kvalificiranih prosilcev. Potem pa za knjigovodstvo, kalkulacijo in s. ladišče recimo 40 in več 45 moči. 3 izveščane moči za telefonsko centralo. Ali mi morete priporočiti tudi za te stroke dobre moči gospod Bradbury? — je vprašal mnogo zahtevajoči inženrijalec.

Stari Bradbury je hitro listal po debeli knjigi in preletel z očmi stolpce imen pri črkah K. S. T. in U. Preden je odg. v ril.

— Morali bi predsedati ob priliki naše se name. spoštovani gospod ravnatelj. Ti ljudje imajo sicerševala, da človeku kar sava zapre. In 700 je med njim teh, ki imajo rdečo zvezdico. Pri nas namreč

beležimo najboljše moči v knjigi z rdečo zvezdico.

— Poleg tega moramo seveda imeti spretnega uradnika v d. stvo propagande nekakšnega šefa reklame. Toda to mora biti res nekaj izrednega.

— Naš seznam moči, zmognih voditi propagandni oddelke pod etia, je kratek izveček iz moderne literarne zredovine, gospod ravnatelj. Tu imamo zabeljenih osemdeset pesnikov, dramatikov, igranih s senzacionalnim uspehom v Am rki. Angliji in na celini, slavni r. žerjev za damsko modo, romanopiscev za ureditev ročinskih domov, celo vrsto lirikov za reklamo cigaret in parfumov. Tucat esejistov za nego lepote.

— Dobro iz tega se že da nekaj izbrti. Za korespondenco imamo šest oddekov po osem gospodince, torej osemindvajset strojeplek. Pod pojmom strojepleka si ne mislim gospodične, ki zlepi v eni minuti z znaki 50 besed, od katerih potem polovico ne zna prebrati. St. dvajset besed v minuti čisto in brez napake napisana pisma, kakor da jih je pisal sam Gutenberg.

Bradbury je pomembno polžil roko na debelo knjigo seznamov in odgovori svečano: — Gospod ravnatelj, tu imamo štirideset strojeplek in od teh jih je osemsto z rdečo zvezdico. Te gospodične znao pisati istočasno pet diktatov, od teh dva v tujem jeziku in iz vsakega strojev vam pr. d. pisma, kakor da jih je pisal sam Gutenberg.

Strmoglavljeni gospodar sveta

J. P. Morgan, ki je s svojim denarjem usmerjal usodo sveta, opušta bančne posle

Kratka brzojavka iz New Yorka je poročala o sklepu tvrdke J. P. Morgan, da opusti s 1. aprilom vse bančne posle. Tvrdka je naprosila državne nadzorstvene oblasti za dovoljenje, da bi mogla ustanoviti pod sedanjim imenom J. P. Morgan & Comp. trust, ki bi upravljal samo lastno premoženje. J. P. Morgan — nazvan mlajši, čeprav je star že 73 let, ter ima dva sina in dve omoženi hčeri, se umika iz javnega življenja in likvidira udarno stilo največje kapitalistične sile sveta. Ta veselila ni opetovano oinajala samo svetovnih borz, temveč tudi finančno izgradnjo in gospodarske temelje velikih držav. Če bo Morgan res storil to, za kar se je odločil, bo njegova udarnost ugasnila s drugim pokolenjem.

Romantični J. P. Morgan st.

Ustanovitelj neizmernega bogastva, s katerim je J. P. Morgan doslovno usmerjal usodo sveta, je bil stari oče sedaj vladajočega Morgana J. Spencer Morgana. On je zapustil sinu z banko Beahody & Comp. v našem denarju približno eno milijardo. To je bilo za ameriške razmere malenkost. Toda dedič je znal ta denar s pridom porabiti. V začetku svoje kariere ni kazal posebne nadarjenosti in nihče ni mislil, da se bo dvignil tako visoko. Do svojega 30 leta, torej do druge polovice šestdesetih let preteklega stoletja, se je zanimal večinoma samo za umetnost in literaturo, odločno je pa odklanjal vsako misel, da bi nadajeval delo svojega očeta.

J. Spencer Morgan je imel banko v Londonu. Glede svojega sina je imel dalekosežne načrte. Poslal ga je v Boston, da bi se utrdil v ameriškem okolju in da bi lahko za začetek prevzel vodstvo newyorške podružnice, ki jo je nameraval oče ustanoviti. Toda mladi denarni princ ni imel rad denarja, pa tudi v trgovskem svetu se ni počutil dobro. Očetovo navdušenje za številke je ostalo pri njem samo teoretično. Dedič bančnega doma se je ogreval za matematiko kot teoretično vedo. Studiral jo je v Göttingenu. Razen tega je bil pa navdušen spiritist. Ko ga je oče prisilil, da je vendar le vstopil v newyorško podružnico, je pokvaril vse kupčije. Enako se mu je godilo tudi v zavarovalni stroki. Tako se je odkrižal neprijetnih dolžnosti in lahko se je zopet posvetil svojim konjičkom. Ta čas je pa nastal važen preokret v njegovem življenju.

Pariški roman

V Parizu, kamor se je bil napotil, da bi si ogledal umetniške zaklade Louvra, je spoznal Morgan v gledališču šibko plavalasko, v katero se je strastno zaljubil. Čeprav je vedel, da je zapisana smrti — bila je namreč jetnica in nobenega upanja ni bilo, da bi ozdravila, — se je poročil z njo. Pozablil je na dom in na kupčije. Vse svoje sile je hotel posvetiti svoji bolni ženi, da bi jo iztrgal iz krempijev zavratne bolezni, da bi rešil mlado življenje. Toda vse njegovo prizadevanje je bilo zaman. Njegova žena je zrela čez nekaj tednov bruhati kri in njeno življenje je ugasnilo.

Iz sanjača finančni morski volk

To je bilo odločilno za nadaljnjo življenje njenega moža. Tistega dne se je rodil Morgan starejši. Da bi pozabil na težko izgubo se je z vso vmeno lotil finančnih operacij. Trdil se, da sta imela oboje Morgana, oče in sin, čudovito srečo v trgovini. Trdil se tudi, da sta bila s svojimi spekulacijami prav za prav graditelja, kajti sama spekulacija na dvig vrednostnih papirjev pomeni v bistvu optimizem, ki se mora pokazati tudi v tvornem delu. Morda je na tem nekaj resnice. Gotovo, da sta imela za optimizem tudi močne kolombe, da sta ga uveljavila proti vsej ovirami. Seveda tudi nista izbirala sredstev, temveč sta se držala znanega načela, da celj posvečuje sredstva. Prva velika kupčija Johna Pierponta je bila z zastarelimi karabinkami med vojno ameriškega juga proti severu, mejnik v njegovi

finančni karijeri pa vsiljeni kredit Zdrženim državam.

Prezident Cleveland se je moral ukloniti

To je bilo med veliko zlato krizo 1. 1895. Morgan borzni magnat je sanjal že davno o politični vlogi in vplivu na ameriške državne posle. Kriza leta 1895 mu je omogočila uresničiti te sanje. Zdržene države takrat še davno niso bile bančni svet, kakor so zdaj. Nasprotno uvažale so zelo mnogo in bile so torej gospodarsko odvisne od inozemstva, zlasti od Anglije. V tistih kritičnih časih je začelo zlato na debelo odtekati iz Amerike, posebno iz državnih blagajen.

J. P. Morgan je pa imel težke milijone in velike zaloge zlata v Angliji, ki jih je dal prepeljati v Ameriko. Položaj na denarnem trgu je poznal dobro in zato je pravilno slutil, da mora nastopiti v ameriških državnih blagajnah pomanjkanje zlata, ker je slednje hitro odtekalo iz Amerike v inozemstvo. Takratnemu prezidentu Clevelandu se je večkrat ponudil, da bi dal državi posojilo. Prezident je pa vse njegove ponudbe odklonil. Ni mu namreč privoščil slave, ki bi mu šla, če bi rešil državo iz finančne stiske. Prezident je bil prepričan, da bo napetost kmalu popustila in zato je prekinil pogajanja z Morganom. Morgan je pa hotel na vsak način doseči svoj cilj. Vedel je, da mora delati hitro. V državi blagajni je bilo takrat zlata za 9 milijonov dolarjev. Morgan je imel za 12 milijonov papirjev, ki jih je mogel odpovedati s tem, da bi bili izplačani v zlatu. Napisal je torej ček na 12.000.000, pustil ga v New Yorku, se priglasi v Washingtonu in odpoval.

Na kolodvoru v Washingtonu ga je pričakoval prezidentov zastopnik z naročilom, da prezident Cleveland ni izpremenil svojega sklepa. Morgan si je kljub temu izprosil za popoldne nujno avdienco pri prezidentu. Prezident Cleveland mu je avdienco dovolil, toda ponovno izražene predloge je znova odklonil.

— To je vaša končna beseda? — je vprašal Morgan.

— Končna! — je pritrdil prezident

Tedaj se je pa Morgan sklonil k njemu in prišel na dan s svojim triumfom.

— Gospod prezident, v državi blagajni je 9 milijonov. Še danes dopoldne bo državni blagajni predložen ček na 12.000.000.

Prezident Cleveland je prebledel. To bi pomenilo državni bankrot. Preostalo ni nič drugega nego ukloniti se in Morgan je odnesel z avdienco prezidentov pristane na

Morganovo stanovanje v New Yorku

zlato posojilo, ki naj bi ga izposloval Morganov dom Zdrženim državam v inozemstvu, obenem pa z začasnim posojilom 65 milijonov zlatih dolarjev, ki naj bi jih Morganova banka nudila državi iz lastnih sredstev. To je zadostovalo, da je Amerika premagala finančno krizo. Zadostovalo je tudi, da je J. P. Morgan postal bankir Zdrženih držav in s tem tudi lastnik svetovnega bančnega doma.

Zanimiva evropska statistika

o zakonski sreči, o umiranju na postelji in o boleznih

Ob sodelovanju mnogih evropskih statistikov je bilo na podlagi podatkov iz poedin držav statistično prikazano življenje evropskega človeka in izračunana verjetnost njegove zakonske sreče, pa tudi njegovih bolezni, nevarnosti in umiranja. V marsikaterem pogledu so prišli statistiki do zanimivih, presenetljivih zaključkov.

Zanimalo nas bo vprašanje: dali so zakonske zveze v Evropi srečne. Odgovor statistikov se glasi, da pride na 160 srečnih zakonov samo en nesrečen seveda. Če razumemo srečo samo tako, da zakon ni bil ločen, odnosno da se domači prepripi niso obravnavali na policijski ali celo pred sodiščem. Če pa govorimo o t. i. trajni harmonični obojestranski sreči, naidmo čez pet let po poroki izmed 60 zakonitih zvez samo eno zares srečno. Vsi drugi zakonci ostanejo skupaj samo iz razumskih razlogov, vendar pa spda njihovo sožitje se pod pojem trajnega zakona.

Izgledi, da dobe zakonci otroka so po mnenju statistikov zelo ugodni. Sicer s. bili pa vedno, ko se ljudje niso poznali statistike. Zanimivše je, da se je v zadnjih desetletjih znatno povečala hranitev otrok pri življenju. Se pred 60 leti je umirala vsak deseti otrok, zdaj pa že lahko računamo s tem, da jih ostane izmed 20 živih 19. Tudi za matere so se znatno izboljšali izidi, da srečno preostanejo vse kar je združeno s porodom.

Upanje glede visoke starosti je v Evropi na ženski strani večje nego na moški. Tako dočaka izmed 515 žensk ena star st nad 85 let, dočim jo dočaka pri moških eden šele izmed 626. Izmed bolnih odpade pljučnica povprečno na 700 ljudi, spaln bolezni dobi en človek izmed 575, lepar pa s. le eden izmed 13.333. Slabši je položaj glede bolezni srca, ki se zadnje čase v Evropi vedno bolj širi. Razmeroma neznan je odstotek duševnih bolezni. Med evrop. kmi državami ima povprečno največ um. bolnih Irska, na drugem mestu je pa Škotska.

Kakšni so izgledi, da umre človek v Evropi mirno na smrtni postelji? S statistiki o izračunali, da jih umira izmed šest pet na postelji po bolezni in potem ko so dosegli srednjo starost. Temu pravimo naravna smrt. Vsak četrti človek v Evropi pa pod-

leže srčni bolezni. Sicer se na moti kdor misli, da človek ni nikjer tako varen kakor v postelji. V Angliji umre na leto 80 ljudi po padcu s postelje. Človek pače sicer v takem primeru samo nekaj centimetrov zloboke in vendar je lahko tudi tak padec smrten. 430 ljudi se pa vs-ko leto zaduši v postelji. To so večnoma otroci in med nimi se zaduše največkrat najmanjši. Ki pridejo po nesreči pod pernico na se ne morejo sami izmotali izpod nje.

Zivljenje okrog domačesa ognišča je po točnih ugotovitvah najmanj tako nevarno, kakor hoja po ulicah. Zelo veliko je število. Poleg tega preži na človeka doma nevelo otok, ki se v kuhinji porabijo s krovnost v obliki prepro, gladkega parketa, pa tudi mačk in psov, ki se človeku zapletajo pod noze, da pade. Koliko nesreč se pripeti doma, tudi smrtnih. Izmed prometnih sredstev so najbolj nevarna motorna vozila, pa tudi tramvaj. Statistika nam kaže, da je mnogo bolj varno voziti se z vlakom ali parnikom, kakor z motornimi vozili.

Rim središče zračnega prometa

Ameriški list »Air Service« opozarja na vedno večji pomen Rima v zračnem prometu. Italijanska prestolnica je po mnenju tega lista naravnost določena, da postane ena največjih središč svetovnih zračnih prog. V kratkem bo otvorjena preokceanska zračna proga med Rimom in Brazilijo. S tem bo Rim še bolj pridobil kot središče zračnega prometa. Rim ima zelo ugodno zemljepisno lego. Oddaljen je enako od vseh glavnih točk Evrope, Sredozemskega morja in je na en prehod na pot proti bližnjemu in daljnemu Orientu kakor tudi za zračne proge iz Španije in iz Francije v južnozhodno Evropo.

Rim je v središču večkega zračnega omrežja, segajočega na zapadu tja do atlantske obale Španije in Portugalske, na jugu pa do Libije, Egipta in obale Indijskega oceana, a na vzhodu se dotika razen Albanije in G. čije tudi otoka Rhodos in

Palestine ter sega tja do Perzijskega zaliva. Na severni strani pa dosega Baltičko morje, Dunaj, Berlin, Pariz in London. O pomenu Rima v letalskih pričajo naslednje številke. Lani so preletela letala nad devet milijonov kilometrov, prevozila okrog 60 tisoč potnikov, okrog 800.000 kg prtljaje, 250.000 kg pošte in 115.000 kg novin. Italijanski listi ponosno pišejo: Kakor so nekoč z rimskega Fora vodile ceste v vse taktat znane dežele, tako vodijo zdaj iz Rima zračne proge v vse dele sveta.

Skrb za slepce v Franciji

Pred 50 leti je ustanovil v Parizu slepi učitelj Maurice de la Sizanne Asociace Valentin Haug, ki je bil njen namen, splošna skrb za slepce. Ime je dobilo društvo po ustanovitelju prve šole za slepce na svetu. Ta šola je bila otvorena 1. 1794, tudi v Parizu. Zdaj po 50 letih je razširjena Asociace Valentin Haug po vsej Franciji, kjer ima 25 podružnic. Vzdržuje posebno študijsko komisijo, ki deluje že več let za izpopolnitev pripomočkov in aparatov za slepce. Ta komisija ima tudi zelo zanimiv muzej, kjer je prikazan ves razvoj dela za slepce ter njihov položaj v raznih časih in državah. Asociace ima tudi knjižnico za slepce, obsegajočo 130.000 poučnih in zabavnih knjig s posebnim oddelkom strokovne literature za zdrave ljudi in za slepce. Ima tudi tiskarno, delavnice in prodajalno, kjer se prodajajo izdelki slepcev.

Zelo velike uspehe sta dosegli posvetovalnica in posredovalnica dela za slepce. Vsi ti oddelki so v lastnem domu v Parizu, kjer izhajata tudi dva lista za slepce Louis Braille in Revue Braille, razen tega pa še več strokovnih listov za slepe glasbenike in maserje. Poleg tega ima Asociacia v evidenci francoske slepce in za 18.000 slepcev neposredno skrbi. Otvorila je tudi šolo za slepe maserje, zavetišče za stare in duševno manj vredne slepce ter okrevališče. V upravnem odboru Asociacije je enako številu zdravih in slepih odbornikov.

Američankam so ogešale oči

Švedski novinar Theo Findahl, čigar knjiga »Krajina sanj Hollywood v dnevnih luči« je izšla zdaj v nemškem prevodu, piše tudi o raznih razvadah ameriških in angleških žensk vobče. O škodljivih posledicah mode, ki je spravljala ženske ob obrvi, piše:

Najlepše darilo, ki ga je prineslo leto 1937 ameriškimu damskemu svetu, je bil konec nevarne navade odstranjevanja obrvi, pravi Perc Westmore, šef lepoticnega oddelka pri filmskem podjetju Warner Brothers. Westmore izjavlja, da imajo obrvi, če smejo biti tam, kamor po naravi spadajo, namrejo na robu čelne stene, važno misljo, kajti one varujejo oči pred neposrednimi sončnimi žarki. Da so tolikim ameriškim ženam oslabele oči, da morajo nositi naočnike, leži po njegovem mnenju krivda v tem, da so si dale odstraniti obrvi in da so torej imele sončni žarki odprto pot do njih. Sicer pa nič ne učinkuje v lepoticenju obraza za ulico tako mrliško kakor obrite obrvi. Če bodo zopet smele rasti, se bodo morda oči ameriškim damam znova utrdile.

Živali in huda zima

V nekem švicarskem listu je bil že lani 24. avgusta objavljen članek pod naslovom: »Kaj nam prinese zima«, v katerem smo brali med drugim:

Če naj verjamemo pticam in žuželkam, bo zima 1939/40 huda ali celo zelo ostra. Njihove zgodnje meteorološke napovedi govorijo jasno. Kaj niste opazili, da so se lastovke že v prvem tednu avgusta zbirale v velikih jatah po brzojavah žicah in se pripravljale na odhod v južne kraje? Sredi avgusta nismo videli nobene lastovke več ne jutraj ne zvečer. Vse so bile že odletele. In one dobro slutijo, kakšna bo zima. Isto velja za mravlje. Že v juniju so jele izredno pridno in žilavo kupiti zaloge za zimo. Od ranega jutra do večera so nabirale hrano za zimo in jo nosile v mravljišča. Živali so v marsikaterem pogledu zelo pametne. In ljudje bi storili prav, če bi hodili v šolo k njihovi modrosti.

Iz zgodovine Sueškega prekopa

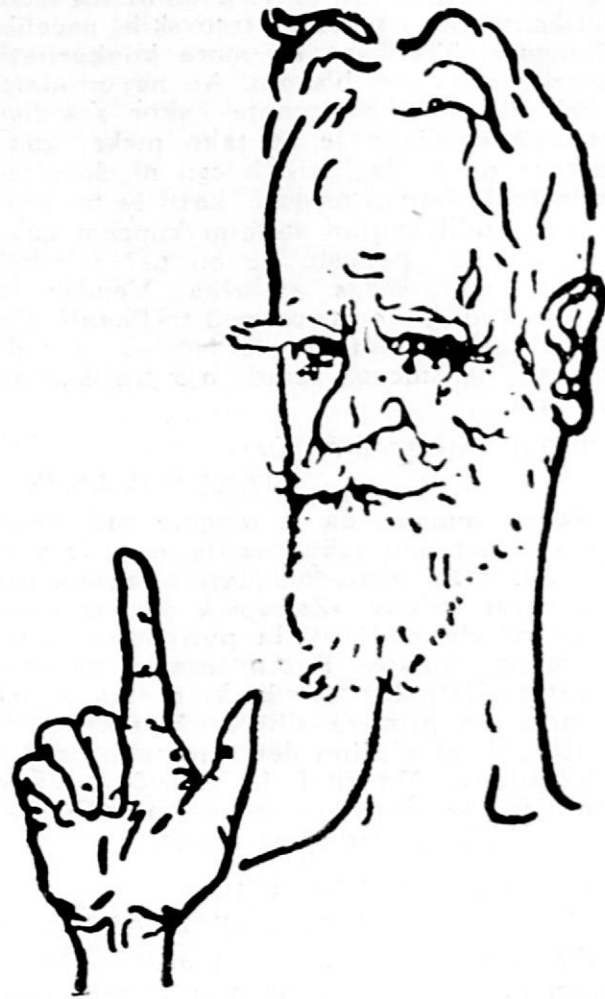
Načrt, spojit Sredozemsko morje z Angleškim morjem, je zelo star. V letih med 1413 in 1323 pred Kristusom sta egiptovska kralja Sethos I. in Ramses I. podpirala ta načrt in pot po Nilu bi bila odprta. Pozneje je bila zopet uničena, toda v začetku V. stoletja pred Kristusom je bil prekop zopet usposobljen za plovo. Toda veter je nanesel peska, na drugi strani pa morda tudi gradnja ni bila solidna. Posle-

dica je bila, da se je zveza med Sredozemskim in Angleškim morjem zopet prekinila, šele pod Ptolemejem II. (286 do 247 pred Kristusom) so prekop skrbno zgradili in zlasti Rimljani so ga mnogo uporabliali.

V VIII. stoletju po Kristusu so Sueški prekop namenoma uničili, in na pot v Indijo v tej smeri niso več mislili. Zato so skušali Portugalci v XV. stoletju priti v deželo zlata in demantov okrog Afrike. In ko se jim je to posrečilo, se je zopet pojavila ideja kratke zveze s to pravilčno deželo. Čeprav sta se mogočni Leibnitz in še mogočnejši Napoleon I. zavzemala za te načrte, ni bil noben uresničen. Šele 1. 1869. se je posrečilo francoskemu inženjerju Lessepsu neposredno prekopati Sueško morsko sesuo.

Bernard Shaw in plesalci

Bernard Shaw ne razume ali pa noče razumeti resnosti sedanjega položaja. O tem priča polemika, ki se je vnela zadnje dni v angleških listih na njegovo pobudo. Stari hudomušni gospod je sprožil namreč vprašanje ali naj poklicni plesalci zlasti na baletni mojstri služijo pri vojakih ali pa jih je oprostiti vojaščin, da se tako preneči resna nevarnost, da bi ne bili izgubljeni za umetnost, če bi jih zadelo sovražna granata ali krogla. Shaw se boji, da bi tudi če bi padli na bojišču njihova umetnost zaradi vojaške službe močno trpela.

Bernard Shaw je izrazil te pomisleke v pismu, ki ga je poslal uredništvu »Daily Telegraph«. Uredništvo je vzelo zadevo povsem resno, dočim so jo uredništva drugih listov odklonila, češ da je preveč frivolna. »Daily Telegraph« se pa ni zmenil za odklonilo stališče drugih listov in je pričel daljši, čisto resno mišljen članek, obsegajoč tudi poročilo o oprostitvi plesnega mojstra nekega znanega gledališča vojaške službe za šest mesecev. Uredništvo pripominja k temu poročilu, da gre za precedens, ki bo vrnil duševni mir vsem tistim Angležem, ki jim je ples največji užitek.

Mati Device Orleanske

Lepo knjigo o materinski ljubezni, ki nikoli ne neha verovati, da bo njen otrok dosegel svojo pravico, sta napisala francoska pisateljica Mome in Louve. Gre za Devico Orleansko. Njena mati se ni strinjala s početjem svoje hčere in raje bi jo videla omoženo z možem, ki ga je bila izbrala. Ko je pa hči pobegnila z vojakom v moški obleki, se je m. i. zelo razjezila in se ji za vse življenje odpovedala. Pozneje je pa jela mnenje o svoji hčeri izpreminjati, ko je slišala, da je prihajala v Orleans na belem konju, da so jo Angleži ujeli, obsojili in sežgali na gredah. To je materino srce povsem omehtalo.

Polnih 24 let si je prizadevala opravičiti nesrečno hčer. Leta 1455 je prišla že kot starka pred renskega nadškofa in pariskoga škofa s prošnjo za rehabilitacijo svoje hčere. In res so ji končno ustreli. 8. julija 1456 je prišlo v Ronanu, na kraju, kjer je bila Devica Orleanska sežgana, do svečane rehabilitacije. Mati pa ni mogla več prisostvovati, ker je bila priklenjena na bolniško posteljo. Očividci so ji morali večkrat opisati vse podrobnosti. Ker je pa bila povsem gluha, tudi od tega ni imela mnogo. Toda bila je zadovoljna, da je njena ljubljena hči dobila veliko zadoščenje in ko je dve leti pozneje umirala, se je s ponosom spominjala svojega otroka, ki se mu je bila nekoč odrekala.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Vzemite to na znanje, gospod Jose Escaldas, kot francoski plemič se zavezujem k temu s svojo častno besedo. A vi imate v svojih žilah preveč indijanske krvi, da bi mogla imeti kaj skupnega.

Marc de Plesguen se je obrnil in hitro odšel, ne da bi čakal na učinek svojih besed.

Vrnil se je v grad po istem senčnem drevoredu, iz katerega je zahajajoče sonce izginjalo. Težak in mračen mir je padal na krone dreves, povezan med seboj tako, da se je med njimi komaj videlo nekaj sinjega neba. A Marc de Plesguen se je bal novega pogleda na to naravno lepoto, vzbujajočo misli na človeško bogastvo, na stoletno vzvišenost plemiškega rodu. Strah, da bi po vsem tem nizkотно ne zahrepenel, ga je vzpodbujal k boju za tistega, kateremu je vse to pripadalo.

Mož, ki ga je bil zapustil, mu je sledil s pogledom

in kar verjeti ni mogel, da resnično odhaja, da to ni niti komedija, niti vrtoglavo, da je vse končano in da ti mamljivi izgledi niso mogli niti očarati, niti pokvariti te plemenite duše.

Jose Escaldas, človek nečiste krvi in še manj čistih moralnih načel, ni mogel razumeti, da se je mogel nekoč obrniti na peti, si zamašiti usta in oditi, ko so se mu odpirala vrata k moči in bogastvu.

Res, stvar je bila težavna, morda celo nemogoča. Saj tudi pri svojih potrpežljivih domnevah, pri svojih napornih in skrbnih pripravah ni mislil na to, da je bilo malo upanja na uspeh, na drugi strani pa velika nevarnost. Toda imeti od stvari največje koristi in sploh ne potruditi se priti ji do dna, odpovedati se upanju, kajti upanje je bilo tu, preden je dokazano, da se ne da uresničiti to, je Escaldas zbegalo tako, da od same osuplosti prvi hip ni vedel, kaj se je zgodilo.

Ko je pa videl, kako se visoka Marcova postava počasi krči, da je končno pod zelenim obokom drevoreda ni mogel več spoznati, je jel divje preklinjati. — Stari norec, — je zarentail, ko je bil izrpal bogato zalogo španskih in francoskih kletvic, — kdo bi verjel, da je to mogoče? In ta človek je — tej drami glavna oseba. Brez njega ni mogoče ničesar storiti, a njegova neumna trma bi vse pokvarila. K sreči ne računa s svojo hčerko. To je škrt, ki se ne bo skrnil pred oviro. Odvede ga tja, kamor sam noče. Sicer pa imam tu še nekoga za to igro. Hopa! hopa! Začetek dirke je bil slab, toda to ni bilo ne gre.

Zdelo se je, da se je Bolivijec s temi prizori z dirkališča nekoliko pomiril. In počasi je odšel. Iz njegovega pustolovskega življenja je ostalo samo strastno zanimanje za konje in karte. Na evropskih dirkališčih je srečaval igro usode in surovost pamp. Samo to zabavo civilizirane družbe je znal ceniti.

V.

ZVIJACA

Markiz de Valcor je sedel dolgo zamišljen nad ljubavnimi pismi, temi pismi, ki so bila pokopana dvajset let in ki so zdaj obujala pustolovščino, pokopano še globlje, kajti v nekaterih srih ostanejo njihove tajne spravljene bolje, nego če so zazidane v steni.

Misli so prevzemale Renauda bolj, nego čitanje. Minilo je več ur, ne da bi se bil ganil. Slednjič se je vzravvalo njegovo telo, v katerem je bila menda sila misli prekinila fizično življenje. Renaud je zbral pisma in jih spravil v kuvertu, ki jo je zapečatil. Potem je stopil k vzglavju svoje postelje in jel šteti od kota sobe glave okrasnih žebeljev, s katerimi so bile pritrjene tapete na steno. Pri šestem se je ustavil in ga odvil. Prikazala se je majhna odprtina, kamor je potisnil ključek. Del stene se je premaknil in prikazala se je železna blagajna. To ni bila navadna odprtina v steni, ki jo je bil dal izkopati v zid opreznih ljubincev, zamotan mehanizem, delo spretnih rok, namenjeno gotovo izdatnejšim zakladom. Z drugimi ljudem je odprl Renaud s pomočjo gesla, ki ga je poznal samo on, to blagajno in položil v oja

pisma, ki jih je pisala nekoč Gaetana de Ferneuse. Potem je odšel iz sobe skozi galerijo proti novi hčerini sobi.

Ni je našel tam. V tistem trenutku se je Michelina pred nehom in morjem zaobljubljalja Herveju.

— Ali je gospodična odšla? — je vprašal Valcor komornico.

— Gospodična je odšla na izprehod v park.

— Sama?

— Da, gospod markiz.

— Ali delajo delavci v knjižnici?

— Samo eden je tam, gospod markiz, in ta samo meri. Ker se je dalo pričakovati, da bodo po plesu vsi dolgo spali, je gospod Escaldas prepovedal razbijati s kladivi.

Escaldas je brez vsakega posebnega pooblastila opravljal v gradu posle upravitelja, tajnika in faktota. Nihče ni točno vedel, je-li prav za prav pri-sklednik, prijatelj ali sluga. Toda služinač ga je ubogala. Spor z Bolivijcem bi ga bil veljal mesto. Graščak, preveč ponosen, da bi osebno nadziral služinač, je poveril nadzorstvo tej bizarni osebi, brez katere ni mogel živeti. Ko je komornica povedala markizu, da dela en delavec v knjižnici, je odšel tja. Mlad zidar v delovni obleki in ves bel od mavca je metal malto med kamenje in gladil notranjost votline, namenjene knjigam.

Videč, da prihaja gospodar, je nehal delati.

Markiz je skrbno zaprl vrata za seboj.

— Kako se piše? — je vprašal naglo.

Po državnem prvenstvu v umetnem drsanju

Nekaj pripomni ob zaključku letošnje drsalne sezone, ki je bila v marsičem poučna

Ljubljana, 24. februarja. Letošnje državno prvenstvo v umetnem drsanju se je moglo pripraviti pod najbolj ugodnimi vremenskimi pogoji, zato tudi uspeh ni izostal — prireditev je bila na višku. Organizacija je bila tudi to pot po vsej strani uspešna, ki je izvedla ves program brezhibno tako glede tehničnega dela kakor tudi upravnega. Drsalci so bili preurejeni v toliko, da je bil prostor za drsanje omejen s pregrado za hokej, kar je zelo prijetno vplivalo na drsalce, kakor tudi na gledalce. Južnoevropski del drsalstva je bil prav posebej preurejen za gledalce. Priporočali bi v bodoče, da bi se na deske, ki so bile nameščene za gledalce, položile slamičaste, ker dve do tri-urno gledanje ob tako hudem mrazu, kakor je bil to leto, premazati tudi najbolj odporni drsalci. Ko smo ravno pri drsalcih, naj pomenimo, da bi se v prihodnosti izdelali zelo povzdignili, ako bi se prirediteljem posrečilo dobiti še giblivo žaromete v raznih barvah.

Razveseljiva udeležba

Ko pridemo na samo tekmovalce in omenili da je bila letošnja udeležba tekmovalcev zelo razveseljiva, posebno še ker je nastopalo več juniorskih tekmovalcev iz Zagreba in Celja. Škoda da so manjkali še drugi kraji, posebno Beograd. Kvaliteta tekmovalcev se je letos znatno dvignila. Ilirijanski tekmovalci so bili v dobri formi glede obveznega drsanja, osvojili pa v prostem drsanju. Večina so trenirali doma pod vodstvom starejših drsalcev, vendar se je posrečilo dvema drsalcema — Silviju Palmetovi in Dorici Schellovi — da sta svoje znanje v dobri meri izpolnili pod vodstvom najboljših slovenskih trenerjev dunajske šole. Od tekmovalcev je treniral na Dunaju že preteklet čas, Milan Betetta, sin znamenitega dunajskega drsalca, a Eugena Betetta. Pridobitve tega trenirca niso izostale temveč so se opredelile tudi na ostale tekmovalce, ki jim ni bil dan trening v inozemstvu.

Umetno drsalstvo potrebuje

S priznanjem je treba omeniti prizadevanja staršev, ki se niso ustajali in žrtvovali časa da bi poslali svoje otroce v dunajsko šolo, dokler ne bomo imeli same umetne drsalne šole. Le tako se bo ta lepa stvar lahko dvignila na mednarodno višino. Vse bolj se vidi potreba umetnega drsalstva in čas bi bil, da bi videli to tudi mednarodni činitelji in nam pomagali zagraditi umetno drsalstvo. T. i. drsalstvo s hladilnimi napravami (stroji itd.) ki vzdržujejo led brez opazne vremenske prilike oz. neugodnosti. Ako pomislimo, da v drugih državah trenirajo na pet, šest mesecev nam bo razumljivo, odkod njih mednarodna višina. Nad vse pohvalno se moramo izraziti o prizadevanju SK Ilirije, da je ustanovil več brezplačnih drsalnih kurzov za mladinu, ker je tako si bomo zagotovili dovolj močan kader juniorskih tekmovalcev in tekmovalcev in tudi dvignili splošno zanimanje za drsanje.

Tekmovalci in tekmovalke

Pregledno posamezne tekmovalke in tekmovalci: Kakor smo omenili že preje, nas je nad vse presenetila državna prvakinja Silva Palmetova, ki je užila popoln trenirski dunajske šole. Bila je izvrstna v soliskem drsanju in v izvajanju in kifju. Nje druga ima nekaj gracioznosti očitno pri okretjih, kjer tudi skoro vsak najboljši drsalc odzove in se skloni ter povesi glavo, kar pri njej nismo opazili. Izvajala je vse like z velikim zamahom, kar je povečalo samoznane in celoten efekt. Zato je tudi žela s strani publike vsesplošno priznanje. Vse predpisane like je izvedla, skoraj bi rekli, brezhibno in ni izrazila slabe trake, katere bi moral omeniti posebej. Nekatere posebnosti pa je nje prosto drsanje, v katerem se je še popolnoma lahko osvojila vseh predpisov in je lahko pokazala vse znanje. Pri tej točki je prišlo do izjave ne samo splošno znanje in tehnika, temveč tudi nje individualnost. Posebej bi omenili njeno brezhibno, ritmično, enakomerno izvajanje programa in ni vedno smehljajoči se obraz, ki je dal splošni vtis, da je lahka in ljubkasta.

Dorica Schellova, ki je tudi nekaj časa bila v dunajski šoli je nerazčakovano dobro izvedla svoj nastop. Absolvirana je obvezne like leno in sigurno, vendar ji nekoliko primanjkuje zamaha. Pri prostem drsanju bi jo omenili to, da je iz neznanega razloga izpustila mnogo, kar je že preje izvajala pri treningu. Vendar pa moramo reči, da je tudi nje nastop bil nad vse leno izveden, bil je estetsko in tehnično dovršen. Ob večji pažnji ne bi dosti zaostajala za njeno soteskmovalko. Mnenja sem, da ji primanjkuje energije za treniranje morda tudi pridnosti in resnosti, če bo to izostalo, lahko postane najresnejši kandidat za državno prvakinja. Njene vežave so brezhibne medtem ko so skoki in piruete nesigurne in premalo nizke. Tudi ona ima prav lep polet in držo in je bilo nje prosto drsanje leno in začrtožena enota. Bila je prav ljubka pojava. Priporočal bi ji pa prav energično da v bodoče ne bi drsala več brez nogavic, to pa samo iz razloga, ker se bojim za njeno zdravje. Končno bi še omenili, da bi bilo pri njej zelo dobro in umetno gojiti nekoliko sobne gimnastike za okrepitev mišičevja na nogah. Opazil sem, da jo je prosto drsanje nekoliko preveč upelo in ji otežkočilo izvajanje težjih likov — skokov.

Nas starši znanec Thuma Emanuel je tudi to pot absolviral tako obvezne like kakor tudi prosto drsanje sigurno in leno. Njegov polet pri prostem drsanju je bil močan vendar mu je pri skokih očitno pri Lutz-u manjkala višina, kar je bilo očitno pri njemu posebej. Preveč bi bilo če bi se posebej omenili njegovo sigurnost v piruetah in to pri nizkih in stojih. Njegova dokončna pirueta nazaj na ven ni bila popolna tako ne v tehničnem kakor tudi ne v estetskem pogledu. Pri izvedbi je piruete izražalo glavno vlogo prosta noga, to je ona noga, na kateri drsalec ne stoji temveč prosto kroži po zraku. Ta noga daje priuete zamah, to je hitrost vrtenja. To manjka pri eksaktno izvedeni, da bi bila dobro in eksaktno izvedena, kar pa ne bo težko popraviti. Vse njegove

izvedbe so bile izvršene dobro in v velikem poletu ter dobrem stilu. Njegova zmaga je bila sigurna in neoporečna. Vse znanje si je pridobil doma. Nad vse simpatičen je bil nastop Betetta mlajšega, ki je kakor smo že preje omenili, odšel tudi to leto za kraj, dobo na Dunaj v drsalno šolo. Izvedba obveznih likov je bila dobra, vendar mu manjka pri okretjih zamaha kar gre na rovaš drže telesa oziroma prenašanja težnosti v pravem momentu. Pri vseh okretjih, vijugah, troikah itd. je najvažnejši moment ta, da drsalc preneso telo v pravo lego in se v tem trenutku tudi istočasno bliskovito okrene. Z majhnim treningom bo to lahko popravil. Pri prostem drsanju je bilo posebno opaziti njegovo zaokroženost in ritmično gibanje, kar je sila dobro vplivalo na gledalce. Njegove vežave in liki so bili najbolj harmonično vezani, kar je dalo celotni vtis celote. Njegovi skoki niso bili sicer sigurni moral je A. dvakrat ali celo trikrat ponoviti, da mu je popolnoma uspel. Njegov Lutz je bil dober vendar mu manjka višina in do popolnega efekta tudi zalet (hitrost). Vsi skoki ako učelo doseči absoluten učinek moralo biti izveden v polnem zaletu in višini. Njegovo znanje v tehničnem pogledu je veliko. Ni dvoma, da bo dosegel znanje, ki je potrebno za državne prve. Njegovi gibi so lahki, elastični in dajejo gledalcu vtis absolutne sigurnosti. Tudi njemu bi priporočal temeljito izvajanje sobne gimnastike ali kar si bode za doseg boljših telesne konstitucije.

Končno bi omenili še Bibra, ki letos služi svoj kadrovi rok, in žal ni mogel trenirati v toliko meri, kakor bi to sicer storil. Njegovo šolsko drsanje je bilo izvedeno eksaktno kar gre še več ali manj na rovaš lanskega treniranja. Pri izvedbi prostega drsanja se mu je pa najbolj poznalo, da ni imel dovolj časa posvetiti se temeljitejšemu treningu. Njegova posebnost, izvedba skokov L. A. itd. je bila prejšnje leto veliko boljša kakor letos izvedel jih je sicer leno vendar na premlado visoko in s premlajnim zaletom. Videlo se je da mu preostaja časa radi čas je bil njegov program malo preveč enoličen. Seveda brez treniranja ki mu je bil letos radi odsluženja kadrovskega roka nemogoč pri tako ostru konkurenci ne more biti dosegel boljši rezultat. Plaval se je na tretje mesto z zelo pičlo razliko in če ne omenim moram da je njegova pojava na ledeni plošči zelo prijetna in elegantna.

Kar se drugih tekmovalcev tiče bi omenili tukaj še Gombošev, iz Zagreba ki se je letos neprimerno blaziral na drugo mesto v juniorskem tekmovalstvu. Izvedba obveznih likov je bila dobra in je dobila radi tega tudi malo naskok nasproti svoji konkurentki Sernečevi iz Celja. Pri prostem drsanju, ki je bilo preenolično, pa je izgubila ta naskok ter se radi tega blazirala na drugo mesto. Izvedba prostega drsanja Sernečeve je bila mnogo preostrejša vendar pa morda malo preveč akrobatska. Izvedla je več piruet dobro, s silnim zaletom ter jim pridala še toliko individualnosti da moram reči, da so mi ugnajale. Zasedla je prvo mesto pri juniorkah. Nastop male Bogatajeve je bil zelo posrečen. Napredovala je zelo in ti moram samo čestitati. Pri manjši nervoznosti bi bila izvedla obvezne like kakor tudi prosto drsanje veliko boljše in eksaktno. Bila je zelo marljiva in pridna učenka ilirijanske šole. Od juniorov se je kot prav dber pokazal Presinger iz Celja, ki se mu da je poznalo kakor tudi njegovim kolegom iz Zagreba, da niso bili deležni sistematičnega treniranja pod strokovnim vodstvom.

Zagrebski juniori so bili veliko boljše v obveznih likih kakor v prostem drsanju. Prosto drsanje zahteva absolutno šolanja in se ne more priučiti tako hitro, kakor se naučijo obvezni liki. Pri prostem drsanju se ne izvaja samo like, ki so običajni pri voženju šole temveč pride več ali manj do izraza individualno posameznika očitno

pri zaokroženju in vezavi celega teka v enoto. Zato je potrebna že nekaka tradicija in dolgoletno šolanje in to in inozemstvu. Ravno v tem pogledu se vstvarja iz leta v leto toliko novega, da mora drsalc če hoče doseči v tej disciplini napredek ali uspeh vedno iznova se šolati in zasledovati mednarodno šolo. To nam v Jugoslaviji žal vse dotlej kakor že preje omenjeno ne bo moglo z uspehom doseči dokler ne bomo imeli umetnih kritih drsalšč. Vsekakor je pa zelo razveseljivo polet ta, da so se naši bratje iz Zagreba tekem za drž. prvenstvo sploh udeležili. Pri tej priliki naj poudarim posebno, da nam pri juniorskih manjka naraščaja.

Sodniki

Posebno poglavje so na sodniki in to najsi bo pri tem ali onem sodniku. To pot so imeli še več ali manj posrečeno roko pri izbiri istih. Sodili so trije, Dr. Schwab, dr. Avčin in dr. Trč. Prva dva z Ljubljane, ki imata že daljšo dobo umetnega drsanja za seboj, saj je bil dr. Schwab večkratni državni v tej disciplini, in je dr. Avčin tudi večkratni zasedel vrhovno mesto pri tekmovalnih v umetnem drsanju. Dr. Trč iz Zagreba ni kot drsalc in ne kot sodnik, znan v podrobnosti se v tem pogledu ne odajam, vendar konstatujem da sta bila prva dva do malih dfferenc pri razsodi prostega drsanja odlična, medtem ko se je dr. Trč iz Zagreba lovil in iz meni neznanega razloga razsodil večših zelo krivično.

Toliko v kolikor se tiče tekmovalstva samega.

Občinstvo

Sportna publika v Ljubljani je res kar sem opazil že večkrat očitno pri tekmar izredno disciplinirana. Pokazala je da živi s tekmovalci in daje tudi pravico in pravemu za uspeh vedno naskok. Aklamacije Res malo jih je a tisti ki naš sportne prireditev posrečijo, so nam in nam bodo sigurno zvesti. Če bi širša publika vedela koliko idealizma in truda je treba naložiti v vsako tako ali slično prireditev, potem bi znala to ceniti še bolj in bi se v večji meri posrečilo prirediteljem. Naš zavedajo vsi tudi tisti, ki niso še stalni gledalci sportnih prireditev, da je uspeh odvisen mnogo tudi od njih, ker pridemo vedno do enega in istega zaključka: kjer je denar tam je napredek.

Ob tej priliki bi omenili da primanjkuje pri naših prireditvah osobito reklame v sodobnem življenju in to faktor ki ga ne smemo prezreti. Res stane to veliko denarja a uspeh ne izostane. Svetujemo SK Iliriji, da ustanovi pri svojem klubu, ki goji toliko panov sporta, poseben odtsek za propagando in reklamo. Naslanjati se samo na novinarje, ki prinašajo blagovestno samo kratke in neučinkovite novice o prireditvah je poročeno. Zato je treba v liste napisati strokovne članke o prireditvi, im radi pestrosti dodati slike, da se publika lahko na ta način popolnoma seznani s programom, z osebnimi, ki bodo pri prireditvi nastopile in s težkočo posameznih likov. Na ta način se bo interes in kroz gledalcev sila povečal in korist bo imel klub-prireditelj in mladina.

Kot zadnje naj omenim še vzgojo tekmovalcev samih.

Dandanes, ko film nudimo skoraj vse, od orodja do prostora, nismo opazili pri večini istih baš hvaležnosti. Imel sem vtis pri opazovanju in studiju istih, da se čuti nekako zvišeni in po kakšnem tudi še tako majhnem uspehu, klubu kot absolutno potrebni. To je nepravilno. Najbolj elementarna dolžnost vsakega člana kluba očitno tekmovalca je da je ponosen na svoj klub in da se z zlatostvo in vztrajnostjo bori za barve ki jih nosi.

Le tekmovalci, ki čuti v sebi zavest, da tekmuje, ne le zase temveč tudi za barve svojega kluba je pravi in koristen član kluba.

Za Čajkovskega 100 letnico rojstva premiera „Hrestača“ in ponovitev „Jolante“ — Lep in zanimiv večer v operi

Ljubljana, 24. februarja

Dne 7. maja t. l. poteče sto let, odkar se je narodil Peter Iljič Čajkovski, eden največjih slovanskih skladateljev scenskih in simfoničnih umetnin. Jubilej proslavi gledališča in koncertna združenja po vsem kulturnem svetu z uprizoritvijo in izvajanjem glavnih del nesmrtnega ruskega genija.

Tudi naša opera ima že stalno na repertoarju Čajkovskega Evgenija Onjgina in Plikovo damo. Nepozabni so naši stalni operni publiki veliki glasbeni in dramski užiti iz uprizoritve teh dveh velikih, sladko melodičnih lirskih oper. In uživala jih bo rada vedno iznova.

Zato je zavladalo med nami veliko zadovoljstvo, ko smo se končno seznanili s Čajkovskega krasno enodejansko opero „Jolante“. Posrečena uprizoritev, prav dobro razdelitev partij, poetično, nastrojano, manteno dejanje zlasti pa Čajkovskega izrazito lirčna glasba, bujno bogata čustvenih melodij, učinkovitih ulog in mojske orkestracije so tudi „Jolante“ prinesli v naši operi takoj globok uspeh ter ji zagotovili trajno priljubljenost.

Za nekoliko predčasno proslavo jubileja so zdaj ponovili „Jolante“ v prvotni zasedbi partij in ji dodali suito iz velikega baleta „Hrestača“. Vzel so iz II. dej. uverturo, šest slik in zaključni cvetlični ples. Pa se lepi namen ni docela ovesneli ter je ostal celotni vtis medel in nejasen, ker pač vidimo uvod pod obožnim drevescem, ne pa razumljivega nadaljnega razvoja in tudi ne zaključka sanjskih prikazov. Skratka, tu ni celota, ki bi vzdrževala detajle v enotni celoti.

Hrestač (odkud ta izraz, ki ga ne poznamo ne slovanski, ne ruski slovarji za kličče, s katerimi droblimo orehe?) je lutka pod božično jelko. Deklica v ponočni srajčki pride še enkrat pred spanjem k drevescu pogledat nove igrače in menda med njimi zaspi. Vse igrače ožive. Hrestač povede deklico v pravilne kraje, kjer

plešejo lutke najrazličnejše ples v najrazličnejšem okloju.

Zamislil ni nola, a je bila po zastareli negibnosti našega odra in dekoracij okrela in — kakor rečeno — razbita v množico brez okvira in zaključka. Danes delajo te slike, večina s po eno osebo ali dvema, trajajoče le po par minut, vtisk nekatere produkcije gojenec baletne šole, ne pa celotnega baleta. Edino sama silka je večja in kaže poleg dveh solistov v akcijski vse baletni zbor.

Duhovita in dražestna, čisto zgornjo opisujoča glasba Čajkovskega, ki jo izvaja dirigent Neffat s svojim orkestrom vidno nežno, fino in prešuširano, ne more zabrisati dojma, ki bi ga označil kratko: rad bi, pa ne morem.

Pa se je scenograf ing. Franz zelo potrudil za uprizoritev ter ustvaril vrsto ličnih fantastičnih ali eksotičnih scenskih ozadij (n. pr. patičevno s parkom, mesto z moščajmi, kiteski portal) ter je koreograf in režiser ing. Golovin prav skrbno in okusno uprizoril in nastudiral silbo s solistkami, družicami, solisti in napoved z vsem osebjem, ki jim je vsem oskrbel tudi primerno, izvedne lepe kostume.

Moharjeva zrelo nastopa kot voditeljica v prvi in zadnji, sedmi sliki (kot deklica in glavna cvetka), Japljeva kot hrestač in tudi v zboru. Bravničarjeva posebno učinkovito kot fantastični hrošč pred opasno mrežo s prežičim pajkom (v 2. sliki), prav ljubeznivi in ognjevit je 3. ruski ples z Golovinom in sestrama Brearjevima, zagotovo je 4. Prekinjena molitev, v kateri dobro igra Polik pantomimo Arabca, ki ga motijo zapeljivke Japljeva, Bedračeva in Petanova; odlična plesna in zunanje je vitka Kitajka Remškarjeva v 5. sliki in posebno lepo, le prekratko je veselo srečanje Bravničarjeve z Golovinom v 6. ter končno zaključni veliki valček z Moharjevo, Pogarčarjem in zborom. Bureševa in Buhova kot groteskni in elastični lutki, Petanova, pa šušteršič in zopet Pogarčar so spretno in

graciozno sodelovali, in da ne pozabim še Harlekina A. Bedračeva v 1. sliki. Omenil sem prav vse in izrečem lahko vse priznanje za njih nastope.

„Jolanta“ si je zopet osvojila občinstvo. Zasluga igre predvsem poetični kreaciji našega Vidaličeve v naslovni partiji, ki jo poje in igra odlično, J. Francu za prisrčno začetje in toplo podajanje viteza Vandemonta, Betettu za krasnega kralja, Janku za vojvodo Roberta, Španovi za dojljo, Heybalovi za družico slepe Jolante, pa Dolničarju za zdravnika, Lupšič za vratarja in J. Rusu za ščitnosca.

Drago Zupan je opero lepo izrežiral in jo po sredstvih lepo opremil, dirigent A. Neffat pa je vodil orkester in vse osebje s krepko, zmerom tudi mehko roko do ponovne zmage. Bilo je kajpak specialnih aplavzov in tudi cvetja.

Fr. G.

Iz Litije

Pred občinim zborom Rdečega križa. V ponedeljek zvečer ob 19.30 h imel sreški odbor RK za litijski okraj svoj redni letni občni zbor v salonu pri Urški. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora. Sreskemu odboru pripadajo člani RK iz Litije in občinski pododbori iz Šmartna pri Litiji, Zagorja, Stične in Vičnje gore. Rdeči križ je znana človekoljubna organizacija, ki pomaga ljudstvu ob elementarnih nesrečah. Apeliramo na članstvo, da se v polnem številu udeležijo običnega zbora.

Nalezljive otroške bolezni. V našem obširnem srežu, po večini hribovskem, so otroke bolezni precej razširjene. Najbolj razširjena — kakor kaže statistika — davica in škrlatinka. Pred leti je bilo več tisoč šolobveznih otrok cepljenih proti davici. Otrokom so vcepili serum Ramon anatoksina. Značilno je da inkubacije ponekod še popuščajo v večini primerov pa cepjenje le še pomaga. Le oboju zime smo imeli precej manj obolenj na davico, kakor prejšnja leta. To zimo se je pojavila davica v občinah Litija, Šmartno, Poljsnik in Trebeljevo. Vsi primeri — 33 po številu — so bili v hribovskih naseljih. Med poslednjimi žrtvami je bila Medvedova hči na Prelesju v mali vasi: pičliške občine. Tam sta umrla Medvedovim dva sina, eden je bil že šolar, drugi pa še ni obiskoval šole. Domači niso vedeli, da sta otroka zbolela za davico. Menili so da sta se hude prehladila. Napreje se odpeljali k zdravniku v dolino starejšega lantča. Ni pa pomagala injekcija in je davica lantča kmalu zadušila. Ko so starši nesrečnega otroka prišli domov je kmalu za davico umrli tudi mlajši sinček. V začetnem času pa so se v našem okraju precej razpasle garje. Vsak primer je treba prijaviti zdravniku. Kdor uporablja mažo in se drži zdravnikovih navodil, se kmalu iznebi nevarne bolezni. Nekaj otrok ki so oboleni na garjah pa se poslati celo v ljubljansko bolnico. Od tam se vračajo zdravi.

Z Jesenic

Nenadna smrt. Včeraj ob 10 dopoldne je na Hrušci zadela srčna kap 53letnega trgovskega potnika g. Besednjaka Alberta iz Ljubljane. Einspillerjeva ul. 30. Besednjak se je mudil na Jesenicah in na Hrušci po trgovskih poslih. Danes dopoldne se je z Jesenic odpeljal s kolesom na Hruščo, kjer ga je na cesti onstran železnice zadela srčna kap, kateri je kmalu podlegel. Njegovo truplo so prepeljali v tukajšnjo mrtvašnico.

Iz Zagorja

Sokolaki sestanek. Drevi ob 19.30 h v Sokolskem domu sestanek vseh članov in članic našega društva. Poročala to uprava o dosedanjih pripravah za letošnjo proslavo. Želi pa zletni odbor dobiti tudi nasvete in slišati predloge vsega članstva. Po tej debati bo predaval župni prosvetar br. Pahor. Drgo iz Trbovelj o važni sokolski temi. Pridite vsi! Zdravo!

Oddelek za manj nadarjeno dečo na zagorski šoli je v sredo prevzela strokovna učiteljica gđ. Budie Stana iz Ljubljane. Želim uspešnega dela.

Sporod smuškij tekem, ki ga je otvorila naša avilna podružnica SPD s tem, da je v največje zadovoljstvo priredila tekmovalstvo LZSP je imel svoje nadaljevanje v smuškij tekmarh ki jih je organiziral ob pomoči bratov naraščajski odtsek našega Sokolskega društva preteklo nedeljo. Naraščajski so tekmovali v dveh skupinah in je v skupini „A“ na asčaji od 14. do 18. leta med 22 tekmovalci dosegel 14. do 18. leta med 16 tekmovalcev od 16. do 18. leta na Preželi Hinko (20:26) Na 3. km je startalo 11 tekmovalcev od dace in je prišel na prvo mesto Kenda Filip (13:53). Naslednji dan, v ponedeljek so tekmovali učenci za prvenstvo zagorske ljudske šole in sicer v treh skupinah. V prvi skupini na 5 km je zmagal med 24 tekmovalci nedeljski prvak Hare Maks, drugi Volaj Viljem, tretji Juvan Viktor. V drugi skupini 17 tekmovalcev: Umek Matija (27:58) Dolar Jože Juvan Franc. V tretji skupini so bili najmlajši iz četrtega šolskega leta in sicer na progi 3 km izmed devetih je bil prvi Logar Franc (16:11), drugi Brničar Janko, tretji Klontič Karol. Te tekme je vodil učitelj g. Kopriiva Janez. Smuški šport je v dolini zelo razvit, vsak šest učencev zna smučati, vsak sedmi ima lastne smuč.

Bilanca življenja v preteklem letu je bila sledeča: V zaporiski fari je bilo rojenih 101, preminelo 119. Umrlo je 61 ljudi, porok na je bilo rekordno število 70, izven fare na 3. Na razpolago nam je tudi statistika umrlih komarancev občine Zagorje. Ki ima okroglo 9100 duš v občin, je umrlo v tej dobi 76 ljudi, umrljivost je znašala torej komaj 0.84 odstotka ali računano navzgor 9 ljudi na 1000 prebivalcev, kar je dosti ugodnejše kot izkaz za umrljivost v Sloveniji ki znaša 13—14 ljudi na 1000 prebivalcev. Če noudarimo da stoji na prvem mestu umrljivosti nedončnost ali smrt v prvih mesecih življenja, vidimo takoj kje tidi vzrok, da ni življenjski indeks še ugodnejši. Umrljivost za jetiko je šele na četrtem mestu, pred njo na 6. bolezni srca in življenjska ostarelost. Pripratek prebivalstva znaša okroglo 40, a v zadnjem desetletju ni bil nad 600 ljudi, kar da 0.88 odstotka iz povečanja je razvidno da je življenjska raven Zagorjanov ekorn kar prav dobro, treba na bo pokreniti odlično akcijo proti raznim mazačkam ki nosijo velik del krivde da propada naraščaj že v najnežnejši dobi.

Številke na čelu tabele umrljivosti na bi se se močno povečala, če bi mogli zabeležiti številne splave, ki so pravi bič revirjev.

Radioprogram

Nedelja, 25. februarja

8: Jutrnji pozdrav (plošče). — 8.15: Radijski šramel. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos bogoslužja iz franc. cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga). — 10: Komorna glasba (plošče). — 10.20: Bosanske narodne pesmi poje gđc. Tinka Dolenceva, pri klavirju g. Fr. Venturini. — 11: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Filhovi harmonikarji. — (oddaja prekinjena od 14.30 do 16.30). — 16.30: Poi ure za dijake. — 17: Kmet ura: Pogled v kurnik in okrog njega (g. ing. Matičič Anton). — 17.30: Narodne pesni. Pojo: g. Sok Danica, gđc. Rupnik Polka, g. Jarc Andrej, g. Armic Mirko, igra radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Samostan Gomjenica v Krajini (Isajev Mitrovič) Bgd. — 19.40: Objave. — 20: Spominjski koncert ob obletnici smrti skladatelja Zorka Prelovca. — 20.45: Operetni naprevi (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (g. Emil Mezgošits, gđc. Sl. Peklar). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 26. februarja

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: O stricah in tetah (g. dr. A. Breceji). — 18.20: Solisti napreji (plošče). — 18.40: V zarji 20. stoletja na Goriškem (g. dr. Joža Lovrenčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Resnica o propadu Small-Age Cengića 1. 1840 (Novica Šaulič) Bgd. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — brez zamere (g. Fran Govekar). — 20: Komorni kvartet. — 20.45: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra. — Konec ob 23. uri.

Torek, 27. februarja

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Soliska ura: Kaj pridelava severna Bolgarija (g. Vekoslav Bučar). — 12: Bolgarska glasba (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Operetni venčki (plošče). — 18.40: Socialna vzgoja v družini (g. dr. Stanko Gogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Ideja carstva v srednjeveški Srbiji (dr. Vladimir Mošin) Bgd. — 19.40: Objave. — 19.50: Gospodarska poročila in nasveti (g. Drago Potokar). — 20: Simfonična glasba (plošče). — 20.20: Tri enodejanske: Seja — Zahajajoč potnik — Pes. Priredil Emil Kralj, igrajo člani Nar. gledal. v Lj. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra. — Konec ob 23. uri.

Sreda, 28. februarja

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Uverture (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šramel v štrije fantje. — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: a) Slovenski literarni zemljevid: Dolenjsko (g. prof. Fr. Vodnik); b) Malo telesna vzgoje (g. Miroslav Zor). — 18.40: Lepota in bogastvo naše zemlje (g. dr. V. Bohinec). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Komasnica kmetijske posesti pri nas (Aleksa Petrovič) Bgd. — 19.40: Objave. — 19.50: Od rastlin — toplota (g. dr. Maks Vrabec). — 20: Ruske ciganske romane (ruski sekstet, solistka gđc. Milica Poljanar). — 21: Godbe na pihalu (plošče). — 21.15: Violinski koncert g. prof. Jana Slaisa, pri klavirju g. prof. Pavel Sivice. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Halo! Dame volijo (plesna glasba na ploščah). — Konec ob 23. uri.

Četrtek, 29. februarja

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Operne arije (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Rudolf Piliš igra na harmoniko. — 14: Poročila. — 18: Širok Jugoslavije (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Sokol kr. Jugoslavije. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Sestre Stritarjeve pojo, pri klavirju g. prof. Pavel Sivice. — 20.40: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pester spored radijskega orkestra. — Konec ob 23. uri.

Petek, 1. marca

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Soliska ura: Po ledenomorski cesti v polarno noč (g. Viktor Pirnat). — 12: Iz domačih vrtoč (

... za sokolskim praporom

Seja novomeške sokolske župe

Redna letna skupščina bo v nedeljo 10. marca popoldne

Novo mesto, 21. februarja
Uprava novomeške sokolske župe se je sestala k seji v nedeljo 18. t. m. popoldne v Sokolskem domu v Novem mestu. Že po udeležbi članov, ki so iz raznih edinic dokaj obsežnega teritorija, je bilo razvidno, kako veliko važnost polagajo na sokolsko delovanje, ker se niso ustrašili potovanja ob ostrem mrazu.

Sejo je otvoril starosta br. dr. Vasič s pozdravom, nakar so podali funkcijari svoja poročila. Iz teh je razvidno, da sokolstvu v novomeški sokolski župi ni postojalo z rožicami, ter da se, skoro brez izjeme, morajo vse edince boriti s težkimi in nasprotniki, ki skušajo onemogočiti sokolsko delovanje. Mnogo je edinic, ki jim je sokolsko delo oteženo, ker nimajo lastnih domov, niti primernih lokacij, da se kaže dobra volja do dela. So pa tudi društva in čete, ki nimajo sposobnih oziroma za sokolsko delo vnetih glavnih funkcionarjev.

Župa je povabila vse edince, da se udeležijo razstave, ki bo letos v Celju, kakor tudi, da se v čim večjem številu udeležijo zleta, ki se bo tam vršil v pozdrav 40letnice obstoja celjskega sokolskega društva. Iz poročila župnega načelnika posnemamo, da je tehnično delo razdeljeno v letno in zimsko dobo, v kateri se vrše vse vrste telesne vzgoje. Letos se je že vršil smučarski tečaj na Gačah, in so se smučarji udeležili tudi saveznih smučarskih tekem. Za tehnično delo in vzgojo društvenih prednikov so potrebni vadijski tečaji, ki jih bo mogoče prirediti le, če bo na razpolago denar. V kratkem se bo vršil tečaj za kadrovo, to je za brate, ki so potrjeni v vojske, da položijo izpit, ki je potreben za skrajšanje službovanja v kadru. Tega tečaja se lahko udeležijo tudi

bratje, ki pridejo šele letos na nabor, ker je možno, da bodo predčasno vpoklicani na odsluženje kadrskega roka.

V sedanjem času ovira telovadbo huda zima, ker je veliko telovadnic tako mrzlih, da jih ni mogoče prekuriti in segreti. Vsi odseki povoljno delujejo, kljub temu, da se vsi bore s finančnimi sredstvi. V prosvetnem pogledu je delovanje skoraj vseh edinic zelo živahno. Prirejajo se gledališke predstave, predavanja i. t. d. Veliko pozornost naj se polaga na predavanja in debatne večere, zlasti idejna predavanja so važna, da se vse članstvo seznani s sokolskimi cilji in idejami.

Župna uprava je potrdila vse predlagane uprave edinic ter določila, da se bo vršila redna letna skupščina v nedeljo 10. marca ob 13.30.

Letos mine 30 let, odkar je bila ustanovljena župa Novo mesto. Zato bo župa 30letnico slovesno proslavila z župnim zletom 2. junija. Poleg tega se bosta vršila dva okrožna zleta in sicer na Mirni 14. julija in v Dol. Toplicah o priliki 20letnice ustanovitve sokolskega društva, dan zleta se bo določil pozneje.

Član župne uprave br. Štrumbelj je sporočil, da namerava Sokolsko društvo Strazha-Valta vas še letos pričeti z gradnjo sokolskega doma, ki naj bi bil zgrajen za kraljevo petletko, ter prosi, da bi župa posredovala pri br. savezu za podelitev brezobrestnega posojila. Društvo ima sicer v ta namen že zbrano lepo vsoto, marsikaj bodo še med članstvom nabrali, delali s kulikom, vendar bodo potrebovali še posojilo.

Župna uprava je sprejela to vest z zadovoljstvom ter bo ustregla upravičenim željam društva, naj le predloži načrte v odobritev.

Sokolski jubilejni zlet v Celju

Sokolsko društvo Celje-matica se pripravlja na proslavo 50 letnice, celjska sokolska župa pa 30 letnice

Celje, 23. februarja
Na skupni seji z zastopniki župne uprave so bili v ponedeljek določeni bratje in sestre, ki bodo prevzeli vodstvo poedinih odsekov. Zlet v obsegu, v kakršnem je zamisljen, bo izpjal veliko število članstva sodelovati bodo morali vsi, saj je želja slehernega pripadnika našega društva, da s svojim delom pripomore k uspehu jubilejnega zleta.

Finančno-gospodarski odsek bo moral prevzeti nase veliko breme, ker bo moral skrbeti, da pridobi brate in sestre, udomačene v gospodarskih vprašanjih. Ni lahka naloga, zagotoviti gnetno stran zleta, ker je previdnemu gospodarju treba računati tudi z višjo silo (vremenske nepravilnosti itd.), da ne doživi finančnega poloma, ki bi ga moralo končno izravnati vendarle društvo samo. Preračunljivi gospodarski odsek bo našel tudi za take izredne prilike izhod.

Prehranjevalni odsek bo skrbel, da bodo tisoči gostov pravilno porazdeljeni in pravčasno po enotnih cenah postreženi. Zato je treba v odseku bratov in sester, ki imajo v tej stroki že izkušnje. Med nami bo tudi naraščaj, navezan na skupno kuhinjo, pa tudi na gostoljubne sokolske družine.

Stanovanjski odsek ugotovi, da se v posebne težkoče, ako bo udeležba iz oddaljenih žup številna. Razumljivo je, da ti gostje ne bodo prišli v Celje šele na glavni zletni dan, temveč že dan ali dva poprej. Vrnili se bodo šele tedaj, ko si bodo ogledali naše krajevne lepote. Dosti je dela, dosti skrbi, toda zaupamo v brate in sestre, ki bodo imeli s tem opravka.

Važen je redilski odsek, saj vemo iz izkušenj, da je bil brezhiben potek zleta mnogokrat pretežna zasluga tega odseka. Tu bomo videli brate in sestre iz vse naše župe, ker matično društvo, zaposleno v drugih odsekih, ne bo zmoglo vseh bratov in sester za ta odsek.

Gradbeni odsek potrebuje strokovnih moči. Med te štejemo v prvi vrsti tehnične graditelje, toda vzporedno z njimi tudi sokolskega tehničnega strokovnjaka, ki pozna izvedbo vaj in po njej proračuna prostor za prijavljene telovadce ter prilagodi okolico telovadišča javnemu nastopu primerno. V tem pravcu je sestavljen gradbeni odsek.

Propagandni odsek. Tu pride v poštev predvsem sokolska novinarska služba. Novinar domačega društva bi gotovo opesal, ako ne bi dobil sodelavcev. Iz vrst poklicnih novinarjev imamo zagotovljeno podporo. O tisku pravimo, da je vesela. Da se bo ta trditve uresničila, bi se naj bratje in sestre, ki imajo voljo do dopisovanja, javili v propagandni novinarski odsek.

Železniškega odseka ne smemo podcenjevati. Dobro vemo, kakšna nevolja se je polastila udeležencev ob podobnih prilikah, ako nismo imeli dovolj razpoložljivih voz in ako posebni vlaki niso bili pravilno razporejeni. Prihod in zlasti še povratek iz letnikov lahko dovede do zmede, ako ni vsak poedinec poučen, kdaj pride na zlet in kako se vrne.

Zdravniški odsek bo skrbel za pomoč pri neugodih in oslabeleosti. Zletni odbor se že sedaj trudi, da pridobi brate zdravnike in zdravniško osebje, ki bo prevzelo

človekoljubno delo v jubilejnih dneh na svoje rame.

Razstavniki odseka. Predsednika tega odseka bo izvolila, v kolikor se nanaša na župno razstavo, župna uprava. Društveno razstavo bo vodila sestra, članica društvenega prosvetnega odbora, o kateri vemo, da bo izvedla razstavo tako, kakor je le njej dano.

Slavnostni odsek, ki bo sprejemal goste in druge odličnike, bodo sestavljali predstavniki obeh društev in župe.

Tehnični odsek prevzame župno načelnstvo odnosno župni strokovni odbor. Sem kaj spadajo povorka, dopoldanske izkušnje in popoldanski javni nastop. Toda to bi bila le malenkost. Tehnično delo bo že prav kmalu v razmahu, saj bo treba edince pripravljati za nastop, da pridejo nanj na zletni dan že pripravljene. Od tega odseka zavisi uspeh nastopa, ki je jedro zletnih dni, zato je tudi odgovornost tega odseka največja. Da bo tudi prednjaški zbor matičnega društva z brati vadiitelji in s sestrskimi vadiiteljicami kakor tudi mladinski (naraščajski odbor) zlasti zadnja meseca prekomerno zaposlen, da bo moral ves prosti čas posvetiti pripravam za zlet, ne dvomi nihče. Zato je naša dolžnost, da jih podpremo s tistim delom, za katerega se čutimo najbolj sposobne.

Bratje in sestre! Našteli smo Vam odseke in njihov delokrog, prijavite se!

Zdravo!

Uprava sokolskega društva
Celje-matica.

Čitajte „Slovenski Narod“!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

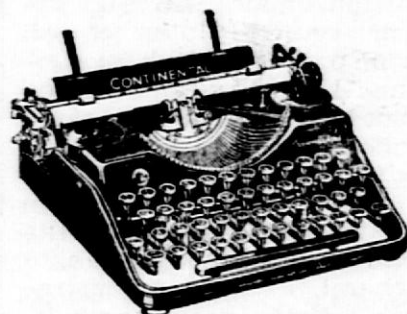
Otomane

R. SEVER, Ljubljana, Marijin trg
Prepričajte se sami!

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Umetne oči

izdelujemo kakor naravne za naše paciente. F. Ad. Müller
Söhne, Wiesbaden. — V Ljubljani: Splošna bolnica, očesni oddelek, 4. in 5. marca 1940.

MALI OGLASI

»Slov Naroda«

umajo
sigurno uspehi!

MIZARJI
Več skobeljnih strojev 400 do 600 mm širine in trostrani skobeljni stroj za izdelavo ladijskega poda (Schiffboden) takoj na razpolago. Oglejte si veliko izbiro.
DOVŽAN IVAN, LJUBLJANA
Franciškaška 4 — Tel. 45-42
625

PRED NAKUPOM OBUVE
si oglejte našo nedeljsko razstavo. Brajkovič Živko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, (grška 3 (pri Drami)). 626

VSAKOVRSNO POHISTVO
še vedno po starih cenah dobavljamo v moderni in solidni izdelavi trdka »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila. 6. L.

ZA VSAKO PHILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

50 PAR ENTLANJE
zauriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbaric
Velika zaloga perja po 7.— din.
»Julijana«, Gospodarska c. 12.
6. L.

Litijski Sokol v jubilejnem letu

Litija, 24. februarja

Na letošnjem občnem zboru Sokolskega društva v Litiji so sklenili, da bodo slovesno praznovali tridesetletni jubilej našega Sokola. Sokolsko društvo, ki je matična ednica sokolskega gibanja v središču Zaslavja, je bilo ustanovljeno po znanih dogodkih v Ptuj. Takrat so se začele priprave za ustanovitev našega Sokola. Prvo sokolsko društvo smo osnovali skupno z brati iz Šmartna. Tedaj je dobilo naše sokolsko društvo tudi ime »Sokolsko društvo Litija - Šmartno«.

V letošnjem poletju in sicer prvo nedeljo v juliju, bo še naše Sokolsko društvo svečano proslavilo pomemben jubilej svojega obstoja in delovanja. Prosimo vsa okoliška društva, da upoštevajo datum 7. julija in ga rezervirajo za Litijo.

Sokolsko društvo namerava prirediti v letošnji sezoni vrsto predavanj z vseh zanimivih področij kulture in seveda tudi iz sokolske ideologije. Po zaključku predavateljske sezone pa priredi izlet v našo okolico. O vseh podrobnostih bo članstvo še pravčasno obveščeno. Za predavatelje smo naprosili priznane sodelavce pri ljubljanski Zvezi kulturnih društev in sicer dr. Vrčona, inž. Rusa in druge Zveza kulturnih društev nam je obljubila vso svojo pomoč. Zato smo prepričani, da bo duhovna priprava na jubilej našega Sokola izpadla tako, da se bo delo v našem Sokolu še bolj poživilo in sokolske vrste še bolj strnile.

Češka socialna drama na sokolskem odru

Prosvetni odsek NSZ na Javorinku je v nedeljo 18. t. m. uprizoril v Sokolskem domu na Koroški Beli krasno češko socialno dramo »Drama iz staširih stene«. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana. Številno občinstvo želi še več takih prireditev, v katerih se izraža močan nacionalni duh in oščnost braniti delavske pravice in pridobitve in braniti domovino, kadar bi bila v nevarnosti.

Igralci so svoje vloge pravilno razumeli in jih podali tako, da je občinstvo dobilo vsebinsko zamisel in prave pojme o vsebini igre. Imamo pri nas, kakor vidi-mo, odlične igralske talente, od katerih pričakujemo, da bodo še večkrat nastopili na naših delavskih odrih. Uprizoritev delavske drame in delo prosvetnega odseka pa je poželiv naš tamburaški zbor z Jesenic, ki je pod vodstvom tov. Dolenca in dirigenta Zena igral »Slovenske koronice in himne. Naša himna »Hej Slovanci« je ponovno dvignila ponos vsakega rodoljuba. Mladim tamburašem z Jesenic želimo mnogo uspeha in sodelovanja z nacionalnimi prosvetnimi društvi in odseki, saj je tamburiranje po svojem sestavu ljudstvu najbolj priljubljena igra.

Režija te krasne socialne drame je bila v rokah neumornega režiserja Cirila Vištra.

Občinstvo in naše prijatelje opozarjamo, da bomo v nedeljo 25. t. m. ob 14.30 ponovili »Drama iz staširih stene«. Priidite vsi, da bomo iz nje črpali nove sile za borbe za naša nacionalna in stanovska vprašanja.

STANOVANJA

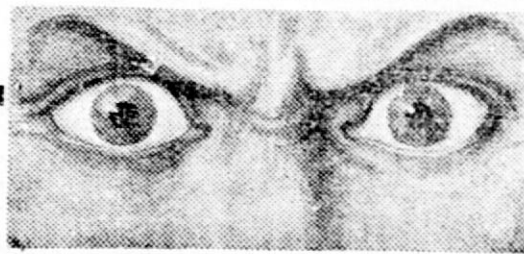
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

DVOSOBNO STANOVANJE
v bližini magistrata, pripravno za krojača ali šiviljo, oddam.
Naslov v »Slov. Narod«. 646

GLASBA

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

INSTRUMENTI ZA GODOBO
na pihala, rabljeni, toda še dobri, se kupijo. — Naslov pove uprava Sl. Naroda. 649

HIPNOTIZEM

ni več nobena skrivnost. Skrivnost je le, kako bomo dosegli srečo na podlagi spoznanja svoje življenjske poti. To pot vam more pokazati samo knjiga F. T. Karmaha »Naš život i okultne tajne«.

POMAGAL VAM BO

Znani pisec in raziskovalec okultnih vidov F. T. Karmah vam brezplačno napove vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet vam bo prinesel zaželene uspehe v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema s čelega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Pošlite mu nekaj važnejših vprašanj, ki vas zanimajo, in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga stane samo 30 din, denar pa se pošilja na ček račun št. 17.455 na točni in stalni naslov: F. T. Karmah, Zalec.

V roku 48 ur boste dobili v zaprtim, diskretnem ovoju Vašo brezplačno življenjsko analizo in knjigo »Naš život i okultne tajne«.

Dozor avtomobilisti!

Našim cenj. odjemalcem sporočamo s tem, da nam je po dolgem boju končno uspelo, da smo si zopet pridobili naše pravice in da smo naše črpalke za bencin in Dieslove olje na Kralja Petra trgu in Košakih spet odprli. S tem je prenehala doba, ko so bili naši cenj. odjemalci izpostavljeni šikanam naše konkurence, ki ni hotela izdati bencina. Četudi ga je imela. Mi pa ne bomo postopali po načelih naše konkurence in si bomo šteli v čast, postreči tudi one avtomobiliste, ki do sedaj še niso bili naši odjemalci. Zato prosimo cenj. avtomobiliste, da se vsaj enkrat poslužijo naših črpalk, da se bodo mogli o izborni kvaliteti našega bencina in Dieslovega olja prepričati, ter smo uverjeni, da bodo nato ostali naši stalni odjemalci.

Motoroil družba z o. z., Maribor Gustav Goll
črpalke na Kralja Petra trgu črpalke v Košakih

ZAHVALA

Vsem ki ste počastili in spremili našo nepozabno mater, staro mater, taščo, gospo

Ivano škof roj. Potočnik

na njeni zadnji poti in vsem, ki ste z besedo ali z mislijo sočustvovali z nami in nas skušali tolažiti v neizmerni žalosti — Bog plačaj!
Sv. maša zadušnica bo v torek 27. februarja 1940 ob 7. uri v farni cerkvi na Viču.

LJUBLJANA, dne 24. februarja 1940.

Zalujoči:

sinovi: Ing. RUDOLF, VALENTIN, LUDVIK
hčere: IVA in MATILDA

družine: ŠUSTAR, JANEŽIČ, DOBROVOLJČI.

ZAHVALA

Za vse iskrene izraze sočustvovanja ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, sina brata in strica, gospoda

Feliksa škafarja

posestnika na Barju

se vsem iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala gospodu dr. Kraju in dr. Hafnerju za lajšanje bolečin, preč. g. dr. Kotniku in č. sestram za tolažbo in postrežbo, ter prečastiti duhovščini.

Naša zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja, dalje Okrajni organizaciji JNS, Gospodarskemu društvu, Sadjarskemu društvu ter Gasilski četi na Barju, Sokolu Ljubljana IV., dijakom IV. a l. trg. akademije ter vsem, ki so spremili dragega pokojnika na poslednji poti.

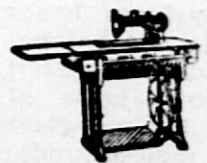
Sveta maša zadušnica bo v cerkvi sv. Mihaela na Barju v sredo, dne 28. t. m. ob 1/8.

LJUBLJANA, dne 25. februarja 1940.

Zalujoči ostali

SIV. STROJI

NAJNOVEJSI OTR. VOZICKI

MOTORJI
TRICIKLI
SIV. STROJI

Igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, kolesni deli

TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA

Karlovska c. 4 — Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26
Ceniki trankoi!

PREIZKUŠENA IN
ZAHTEVANA od 1895 L

Uredba o rezervah hrane

Mnogo je zamujenega, ker bi se z nekaterimi živili lažje založili jeseni kakor zdaj

Ljubljana, 24. februarja
Od uredb o rezervah hrane so si kon-
zumenti mnogo obetali. Člen 1. te uredbe
se namreč glasi: »Da se zagotovi prehrana
v državi za vse primere in uravna cena
žita in druge hrane na trgu, se napravijo
državne rezerve žita in drugih predmetov
živilske in živalske hrane.« (Službene
novine kr. j. 7. VII. 39 in »Službene
banke uprave dravske banovine 17. II.
40.) Pred dnevi je pa bila izdana uredba
o kontroli cen. Vendar se zdi, da bo kon-
trola cen uvedena nekoliko prepozno in da
ne bo mogla povsem doseči svojega namena,
ker pod njo ne spadajo kmetijski proiz-
delki. Z rezervami hrane bi pa posamezne
občine v resnici lahko regulirale cene ne-
katerih najvažnejših živilskih potrebš-
čin. Kako je torej z uresničanjem ured-
be o rezervah hrane?

Uredba predpisuje nakup rezerv hrane
za civilno prebivalstvo kmetijskemu mi-
niststvu, a razen tega se za svoj delo-
krog mestnim avtonomnim občinam in
občinam, ki imajo na svojem teritoriju in-
dustrijska podjetja skupno z najmanj 1000
zaposlenih. Mesta in industrijski kraji bi
si morali ustvarjati rezerve hrane po na-
črtu gospodarsko finančnega odbora mi-
niststva. Uredba tudi določa s kakšnimi vr-
stami živil bi se morali založiti posamez-
ni kraji in v kakšnih količinah. Po uredbi
bi moral finančni minister tudi ustano-
viti sklad za državno rezervno hrano in
ga založiti pri Državni hipotekarni banki.
Toda občine si morajo same preskrbeti
kapital za nabavo rezerv. Prav zaradi tega
so nastale največje težave pri ustvar-
janju rezerv hrane in nekateri so, čim je
uredba izšla, govorili, da je tehnično ne-
izvedljiva.

Vprašanje je, ali so v naših industrijs-
kih občinah o tej zadevi vsaj resno raz-
mišljali. Doslej še nismo zvedeli, ali se
jim je kaj posrečilo ukreniti. Kako je z
ustvarjanjem rezerv v Ljubljani, je pa
javnost kolikor toliko poučena. Znano je
da se je ustanovil zaščitni urad z nalogo
da skrbi za pasivno zaščito prebivalstva

v primeru letalskih napadov in organizira
zbiranje rezerv živil. Začel je delovati na
račun proračunskih sredstev mestne ob-
čine, ker pač drugega denarja v ta namen
ni bilo; uradništvo za novi urad so pri-
tegnili iz drugih uradov. V samem organi-
zacijskem pogledu je delo precej dobro
napredovalo, z nakupovanjem živil so pa
bile doslej nepremagljive težave. Za na-
kup živil bi potrebovali velik znesek, več
milijonov din. Uredba namreč določa, da
bi pri zbiranju rezerv morali računati na
naslednje količine živil za prebivalca na
dan: kg pšenice ali 750 g pšenične moke,
180 g rižja ali 120 g riža ali žiroba,
lahko pa tudi kase ali testenine, 50 g ma-
sti ali olja, 50 g sladkorja, 25 g soli, 20 g
pristne surove kave ali kavnih nadomest-
kov iz žita ali 3 g čaja. Količine mesa ni-
so točno določene, kakor tudi ne sočiva
in povrtnine. Prepuščeno je svobodno od-
ločanje občinam. Na občinah so začeli raču-
nati, koliko posameznih živil bi morali
zbrati po teh določbah. Zneski so bili ta-
ko visoki, da so se jih upravičeno ustrašili.
To lahko sprevidite sami takoj. Ljubl-
jana ima nad 80.000 prebivalcev, kar po-
menja, da bi potrebovali v enem samem
dnevu 8 vagonov moke. Če bi jo kupili po
3 din, bi potrebovali 240.000 din na dan
ali 7.200.000 din na mesec. To je samo
moka!

Vendar se nam zdi, da bi zaradi tega ne-
smeli izgubiti poguma; v resnici ni mo-
goče zbrati rezerv živil točno po pred-
pisih, toda s tem ni rečeno, da bi jih vse-
eno ne zbirali, da ideja ni dobra. Ljubl-
janska občina se je potegovala za posojilo
in ga ni dobila kakor ga je n. pr. beograjs-
ka. Nekateri občine zaradi »tehničnih
težav, ki jih ni mogoče premagati« ured-
be o rezervah živil ne jemljejo resno. To-
da zakaj ne iščejo izhoda, kako bi si pre-
skrbele kredit vsaj za nabavo nekaterih
najpotrebnejših živil? Nekaj bi se jim
venčar posrečilo, če bi resno hoteli. Proti
uredbi bi ne grešili nič bolj, kakor če bi
sploh ne začeli zbirati rezerv živil če bi
se vsaj založili nekoliko z moko in krom-

pirjem in morda se z mastjo. Ne bo ne-
sreča, če se n. pr. ne bodo mogli založiti
s kavo, čajem in sladkorjem, hujske pa bi
bilo, če bi ne imeli v zalogi niti moke, od-
nosno žita. Ko nastopi prava stiska, kavo
pač lažje pogrešajo kakor n. pr. krompir.

Zdaj je tudi v tem pogledu mnogo za-
mujenega, kajti z nekaterimi živili, ki so
v resnici neobhodno potrebna, bi se lažje
založili jeseni, odnosno ob žetvi. Uredba
tudi določa, da se nakupovalci tudi lahko
pogode po potrebi in če nimajo takoj pri
roki denarja, s producenti odnosno pride-
lovalci, o poznejšem nakupu živil. To se
pravi, nakupovalec skladišče že ob žetvi po-
godbu s mlino, zadržani ali kmeti, da bo
pozneje prevzel žito ali moko in medtem
bo blago v shrambi pri prodajalcu. Jeseni
se pa najbrž še nihče ni ravnal po tej določbi.
Zato tudi zdaj s pomočjo uredbe ni-
kjer ne uravnavajo cen, kar je eden glavnih
namenov uredbe o rezervah hrane.
Zdaj bi nam uredba lahko zelo dobro služila.
Z njo bi lahko znatno zavrli podražitev
živilskih potrebščin, mnogo bolj kakor
z uredbo o pobiranju draginje in brez-
vestne spekulacije. Bilo bi treba samo re-
šiti vprašanje kredita. Vendar nekateri
tudi trde, da so se nekatere vrste živil po-
dražile prav zaradi zbiranja rezerv, češ,
zaradi večjega povpraševanja se je blago
podražilo. Zdaj je težko ugotoviti ali so
se živila podražila tudi zaradi tega; lahko
pa rečemo le, da občine same doslej niso
nakupile večjih količin živil, vsaj toliko
ne, da bi to vplivalo na cene. Nikdar pa
tudi ne smemo pozabiti, da je pri nas ne-
katerih pridelkov mnogo več kakor jih
lahko kupujemo; tako je neopravičljivo,
če se pri nas podraži žito ali moka v pr-
vih mesecih po žetvi. Država sama tudi
ni nakupila takšnih količin žita, da bi to
smelo povzročiti dražnjo. Vzroke je treba
iskati drugje.

Upamo vsaj, da bo uredba o rezervi
živil koristila v bližnji bodočnosti, če
ni mogla doslej. Kdo bi imel koristi iz
kdo se želi, da bi ne stopila v življenje?

gradbeni okoliš mesta Maribora. Vsi ostali
nasteti kraji pa spadajo slej ko prej v III.
draginski razred, ker imajo svoj lasten
gradbeni okoliš ali pa spadajo v gradbeni
okoliš sosedne občine, ki ni sedež sreskega
načelnika.

Državni upokojenci iz teh sel in občin
naj tedaj ne vlagajo prošnje za priznanje
osebne doklade po I. ali II. draginskem
razredu, ker finančna direkcija njihovim
zahtevam ne more ustreči.

Iz Krškega

Občini zbor gasilske župe. V nedeljo
je imelo gasilstvo vsega sresa svoj občni
zbor, katerega so se udeležili zastopniki
vseh gasilskih društev. Zbor je pokazal
v polni meri discipliniranost članstva. Iz-
voljen je bil župni odbor s tov. Černetom
iz Radeč na čelu, ki je ostal skoraj isti,
razen malih sprememb. Tudi se je skleni-
lo, da društva letos ne bodo priredila več-
jih prireditev razen gasilskega društva v
Kostanjevici, ki bo obhajalo letos 35letni-
co svojega požrtvovalnega delovanja. Ob
tej priložnosti bo društvo blagoslovilo nov
gasilski in reševalni avto. Zato pa se bodo
ostala društva letos tem bolj pripravljala
za prihodnje leto, ko proučevajo krški gasil-
ski 70letnico svojega društva. Občni zbor
je bil zaključil v najlepšem redu in slogi.

Opozorilo vinogradnikom. Vinograd-
niki opozarjamo na razglas glavnega od-
delka finančne kontrole v Krškem, da je
treba najkasneje do 29. t. m. prijaviti ko-
ličino pridelane vina in žganja v minu-
ten letu. Kdor bi ga pravčasno ne pri-
javil, bo kaznovan z globo 80 din.

Sejem na Vičnem. Te dni smo imeli na
Vičnem sejem, ki je bil mnogo bolj obiskan
kakor pred tedni v Krškem. K temu je tu-
di mnogo pripomoglo lepo vreme, ki vlada
zadnje dni, in je bil obisk tako kupec,
kakor tudi prodajalec naravnost rekord-
en. Posebno mnogo je bilo živine, ki se
zdaj dobo proda. Goveja živina se je pro-
dajala kar žive teže po 5 do 6 din, prašič-
ki stari do 8 tednov pa so dosegli celo ce-
no do 150 din.

Iz Celja

O pomenu francoske revolucije bo
predaval v ponedeljek 26. t. m. ob 20 na
ljudskem vseučilišču v Celju univ. docent
Franc Zwitter iz Ljubljane. Ker bo preda-
vanje zelo zanimivo, vabimo občinstvo, da
se ga udeleži v čim večjem številu.

Nastop gojencev Rudolfa Piliha v
ljudskem radiu. V nedeljo 25. t. m. ob
13.02 bodo nastopili v ljubljanskem radiu
štirje mladi harmonikarji in sicer Zeljko
Dobovšek in Tonek Hofbauer iz Celja, Ru-
dolf Hrovat iz Zalcia in Rudi Schmidt iz
Brežic, gojenci šole g. Rudolfa Piliha, dr-
žavnega prvaka na kromatični harmoni-
ki. Izvajali bodo izbor iz lep spored. Opo-
zarjamo na ta nastop v radiu.

Odlikovanje zaslužnih pevki in pev-
cev. V okviru prirčne društvene svečano-
sti je prejelo več pevki in pevcev Celjskega
pevskega društva diplome in odlikovanja
za dolgoletno sodelovanje v pevskem zboru.
Zlato kolajno za 20letno sodelovanje
v pevskem zboru so prejeli ga. Jelka Pe-
rova, gđ. Marica Pertotova, Marica Šar-
lahova in Tončka Pongračičeva ter g. Ru-
dolf Bradat, srebrno kolajno za 15letno so-
delovanje ga. Jožica Četinova ter g. Franc
Blagotinšek, Karel Peer in Stjepan Telč,
bronzasto kolajno za 10letno sodelovanje pa
gđ. Josipina Karbova in Pavla Petkova.
ter g. Franjo Škof in Franjo Repenšek.
Čestitamo!

Kazen za dva vlomna. Okrožno so-
dišče v Celju je obsodilo 30letnega postopa-
ča Josipa Kunštica na 8 mesecev stopoga
zapor, ker je izvršil pri Sv. Magdaleni
blizu Pristave pri Šmarju dva vlomna.

V celjski bolnici je umrl v petek
41letni, v kemični tovarni v Gaberju pri

Danes premiera!

Danes premiera!

SANJE O SVOBODI

Idiličen francoski vefilm o trinajstletih mladih ljudi, katerim se je zahotelo uži-
vati popolno svobodo — ločeno od vsakdanjega življenja v mestih. Dejanje filma
se odigrava v visokih zasneženih Alpah. — Delikatna in ekscentrična vsebina daje
filmu popolnoma nov značaj.

J. L. Berault, Le Doud, Dolly Mollinger in še deset samih prvovrstnih fran-
coskih igralcev

KINO MATICA — tel. 21-24 ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21.

MICKEY ROONEY, znameniti filmski ljubljeneč in
popularni član ameriške družine Hardy, v zabavnem
in smejalnem filmu:

Andy Hardy milijonar

PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. uri!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Celju zaposleni delavec Martin Košir iz
Zadobrovi pri Škofji vasi.

— Nesreča ne počiva. Ko se je 44letni
hlapec Leopold Donoša iz Poljč pri Bru-
slovah peljal v sredo s sanmi po cesti, je
zadel konj s sanmi na nekem ovinku v
drevju. Pri karambolu se je Donoša močno
poškodoval po prsnem košu. Istega dne se
je ponesrečil 18letni posestnikov sin Ru-
dolf Vrenko z Rakove steze pri Franko-
lovcem. Ko je prevažal s sanmi hmeljeve,
je padel pod sani in si hudo poškodoval
desno nogo v stopalu. Ko je šel 17letni po-
sestnikov sin Edvard Lešnik z Gorice pri
Celju v četrtek v gozd po drva, je padel
na zamrznih tleh tako nesrečno, da si je
zlomil desno nogo pod kolonom. Ponesre-
čenci se zdravijo v celjski bolnici.

— V Braunovi kemični tovarni v Ko-
cenovi ulici je izbruhnil v četrtek zjutraj
požar, ki so ga pa k sreči hitro opazili: in
kmalu pogasili. Škoda znaša okrog 7.000
dinarjev.

— Zdravniško dežurno službo za člane
OUZD bo imel v nedeljo 25. t. m. zdravnik
dr. Drago Hočvar v Kolenčevi ulici.

Profesor v pokoji.

No, kako se kaj počutite v pokoji, go-
spod profesor?

No, saj bi še šlo, samo ti prazniki in
počitnice mi manjkajo.

Jeseniški planinci so zborovali Za načelnika podružnice SPD je bil izvoljen Jože Voje

Jesenice, 23. februarja
V četrtek zvečer se je v Mesarjevi re-
stavrariji na Jesenicah vršil redni občni
zbor jeseniške podružnice SPD. Zbor je
otvoril podnačelnik podružnice g. Rudolf
Ogrin, ki je pozdravil navzoče, predvsem
pa zastopnika Osrednjega odbora g. Jako
Čopa in prešel na dnevni red.

V svojem poročilu je g. Ogrin omenjal
najvažnejše društvene zadeve, ki so se ob-
navljale med letom, predvsem pa pogaj-
anja z Osrednjim odborom SPD za nakup
in najemnin obeh koč na Golici ter slab
obisk v kočah, kar je posledica izrednih
razmer.

Tajnik g. Uroš Zupančič je poročal, da so
se društvene zadeve obravnavale na 8 sejah
ter da društvo šteje 265 članov, mladinski
odsek pa 110 članov.

Delovanje podružnice je bilo osredoto-
čeno na propagandno delo na narodno-ob-
rambno polju. Velike uspehe je dosegel
mladinski odsek, ki ga na Javorniku vodi
g. Kreuer, na Jesenicah pa g. Trobej. Med
letom sta bili dve predavanji o planinstvu,
ki sta bili srednje obiskani. Dva člana sta
se udeležila planinske smučarske ekspedi-
cije na Macedonske gore, ki je preskušala
dolgo verigo Korab in Šarplanine. Neka-
teri člani podružnice so se tudi udeležili
skupnega izleta na bolgarske gore. Uprava
podružnice je vložila veliko truda za obe
koči na Golici, katere je hotela odkupiti
od Osrednjega odbora SPD. Ker pa je bila
kupnina previsoka, je uprava vzel oba
koči za eno leto in najem. Obisk v kočah je
bil v preteklem letu zelo slab in ker bo
zaradi izrednih razmer letos verjetno še
slabši, bo morala uprava v pogledu najem-
nine storiti vse, da bo prišla na svoj račun.

Hrvatski planinci vodijo akcijo, da se od-
dvoje od vrhovne planinske skupnosti in so
ustanovili svojo planinsko zvezo. Odbor
podružnice pa se je odločno izrazil za
skupnost, ker se v polni meri zaveda stare
resnice, da je le v slogi moč.

Blagajnik g. Pohar je poročal, da je po-
družnica imela v letu 1939 76.647 din de-
narnega prometa. Obe koči na Golici sta
vrgli skupaj 20.498 din, od teh pa je bilo
treba plačati letno najemnino 12.000 din,
tako da je imela podružnica od vsega
ogromnega dela od koč le 8.498 din dohod-
kov. Vse društveno premoženje se čeni na
134.531 din in se je v preteklem letu zviša-
lo za 15.086 din.

Gospodar g. Jaka Čop je omenjal, da je
bil obisk obeh koč v preteklem letu zelo
slab. Zgornjo kočjo je obiskalo 1361, spod-
njo pa 1472 planincev. Spodnjo kočjo je po-
stetil tudi predsednik senata g. dr. Anton
Korošec.

V imenu revizorjev je poročal g. France
Kosmač, da so našli blagajniško poslovanje
v popolnem redu.

Sedle so volitve novega odbora. Za na-
čelnika je bil izvoljen g. Jože Voje, v od-
bor pa: Ivan Pohar, Jaka Čop, Jože Čop,
Rudolf Ogrin, Uroš Zupančič, Janez Černe,
Franc Kreuer, Rudi Gerdej, Gabrijel Zem-
va, Ivan Savli. Namestniki: Ivan Bernik,
Lojze Jare; revizorja: France Kosmač in dr.
Vinko Zalokar.

Novi načelnik g. Jože Voje je na kratko
oral svoj program in naglasil, da bo bo-
dodni odbor stvil vse, da prideta obe koči
na Golici v last jeseniške podružnice, ker
spadata v njen delokrog in so ju zgradili
jeseniški planinci.

G. Jože Čop se je odločno zavzemal za
to, naj podružnica čimprej zgradi lasten
planinski dom in naj obe koči na Golici, ki
sta nujno potrebni temeljite obnove — pre-
pusti njuni usodi.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11				12		13	
14			15	16		17	
			18			19	
21		22					23
24	25		26				27
28	29			30			
31			32	33			
34							

Pomen besed

Vodravno: 1. dolžinska mera, 9. mesto
v Severni Afriki, 10. kovaško orodje, 11.
slovenski pisatelj, 13. ptič, 14. številnik, 15.
predlog, 17. predlog, 18. gozdna žival, 20.
trdnjava (bojišče črnogorske vojske leta
1912), 22. srbski car, 24. kem. znak za pr-
vino, 26. proga, 27. pogojni veznik, 28.
predlog, 30. starodavno mesto v Dalmaci-
ji, 31. stenski plast, 33. bajeelovno bitje,
34. dolžinska mera.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGA
VOK
TAVCARJEVA 7 TELEFON 2687

Anton Cerer — častni predsednik kamniške gasilske čete

Po 34 letih vestnega dela se je umaknil iz gasilskih vrst

Kamnik, 23. februarja

V nedeljo, 4. t. m. dopoldne je bila v
dvorani Gasilskega doma redna letna
glovarna skupščina Prostovoljne gasilske
čete Kamnik. Skupščino je vodil podna-
čelnik tov. Lampič, ki je takoj uvodoma
predčital pismo, ki ga je naslovil na četo
že več dni prej predsednik Anton Cerer.

V dopisu je navedel razloge svojega od-
stopa. Neaznemevanje onih, ki so dolžni
četo podpirati in ji nuditi vso naklonje-
nost, je eden glavnih vzrokov, da se je
predsednik tov. Cerer odločil odločiti to
funkcijo. K temu se je pridružil še bo-
lezen in je tik pred obnim zborom prestal
tudi lažjo operacijo. To ga je še bolj utrdi-
lo v njegovi nameri, da je končno na-
pisal na četo pismo, v katerem izjavlja,
da odstopa kot predsednik in obenem
prosi, da se ga prevede v rezervo. Večina
prisotnih je vzela z obžalovanjem na znanje
vsebinsko njegovega dopisa, na kar je
bil tov. Cerer Anton za zasluge, ki jih ima
za kamniško gasilsko četo in za gasilstvo
sploh, soglasno izvoljen za častnega pre-
sednika Prostovoljne gasilske čete v Kam-
niku. Naj bo to našemu Cererju sicer
skromno, toda častno priznanje, da je še
veliko onih, ki znajo ceniti njegovo poziti-
vno in konstruktivno delo, ki znatno od-
tehta njegove »grehe«.

V gasilske vrste je Anton Cerer vstopil
1. 1906. z vstopom v Gasilsko društvo
Kamnik, ki mu je tedaj načeloval znani
gasilski organizator pok. Jože Fajdiga.

Važno za državne uslužbence in vpokojence Opozorilo dravske finančne direkcije glede draginjskega razreda

Ljubljana, 24. februarja
Osebnostne doklade državnih uslužbencev in
upokojencev so odrejane po draginjskem
razredu, ki obsega gradbeni okoliš kraja,
kjer je uslužbenec nastavljen ali kjer se
upokojenec stalno nastani. Po § 13. grad-
benega zakona se smatra za gradbeni okoliš
območje, ki je z regulacijskim načrtom
namenjeno za zazidavo in naseljevanje me-
sta ali trga. Po § 127. gradbenega zakona
sme ban s pravilnikom predpisati, da ve-
ljuje poedina določila iz prvega dela grad-
benega zakona tudi za posamezne vasi. Ta-
ko je kraljevska banska uprava dravske
banovine v Ljubljani izdala pravilnik o
gradbenih predpisih za sela, ki so v nepo-
sredni bližini mest in trgov K. V. št. 3570/1
iz leta 1933 v tem pravilniku so naštetih
kraji, za katere veljajo materialna določila
1. dela gradbenega zakona in sicer:

1. Vič, Zg. Šiška, St. Vid, Ježica, Moste,
Dobrunj in Rudnik pri Ljubljani;

2. Gaberje, Liscce, Lava, Breg in Za-
vodna pri Celju;

3. Krčevina, Košaki, Pobrežje, Radva-
nje, Težno, Studenci pri Mariboru;

4. Spodnji in Zgornji Breg ter Vičava
pri Ptujju;

5. Zakot pri Brežicah;

6. Boštanj in Log pri Sevnici;

7. Dolga vas pri Dolnji Lendavi;

8. Mekinje pri Kamniku;

9. Stob, Studa in Vir pri Domžalah;

10. Prevrta, Blato in Pristava pri Ko-
njicah;

11. Stražišče, Primskovo, Huje in Klanec
pri Kranju;

12. Bistrica pri Trzinju;

13. Videm in Stara vas pri Krškem;

14. Gradec pri Litiji;

15. Gornji Logatec;

16. Gornja Bistrica pri Slovenski Bistri-
ci;

17. Stara Loka, Trata in Stari dvor pri
Škofji Loki;

18. Kurja vas, Sava in naselje »Pod Mo-
žakljem« pri Jesenicah.

Leta 1938 je bil pravilnik razširjen še
na šmartno pod Šmartno goro, Podgorico,
Polje in vzhodni del upravne oblasti Do-
brova (kraji: Kozarje, Vrhovce in območje
Tršaške ceste).

S tem pravilnikom pa nikakor ni bilo
odločeno, da spadajo našeti kraji ali ob-
čine v I. ali II. draginjski razred po za-
konu o uradnih listih.

Od naštetih krajev spadajo v I. ali II.
draginjski razred le tisti, ki so bili huko-
porirani Ljubljani ali drugim občinam II.
draginjskega razreda in pa občine v okoli-
ščah Maribora, ki so prešle po posebni od-
ločbi kraljevske banske uprave dravske ba-
novine v Ljubljani in po sklepu mestnega
poglavarstva v Mariboru v ožji in širši

Rešitev križanke,

objavljene danes teden

Vodravno: 1. dren, 4. Kurd, 7. menih,
9. ski, 10. ako, 11. roman, 14. on, 16. sir,
17. ol, 18. jod, 19. one, 20. es, 21. Pat, 22.
I. C. (Ivan Cankar), 24. dativ, 26. sto, 27.
raj, 28. mivka, 31. Ivan, 32. ogon.

Navpično: 1. Dostojevski, 2. emir, 3. ne,
4. kl. 5. uhan, 6. Dioklecijan, 8. nomina-
tiv, 12. os, 13. ar, 15. nos, 17. oni, 21. pa,
22. ti, 24. doma, 25. vrag, 29. in, 30. ko.

u— Rezervnim oficirjem. Jutri bo ob 10.
dopoldne v dvorani »Zvezde« 2. važno pre-
davanje za aktivne in rezervne oficirje.
Predaval bo artilerijski brižadni general
g. Janež. V smislu naredbe komande drav-
ske divizijske oblasti je udeležba obvezna
za vse rezervne oficirje glavnih rodov (pe-
hoto, topništva, konjenice, inženierstva in
letalstva). Pri vstopu je oddati na osminko
pole napisano ime z vojaškim činom radi
nadaljnje evidence vojne oblasti. Pričetek
predavanja bo točno ob desetih. Jahanja
ta dan ne bo.

Maribor pred važnim zgodovinskim jubilejem

80 let narodnega prebujenja mariborskih Slovencev

Maribor, 24. februarja
»Zato si volil rodoljubov zbor
za mesto geslo svoje maribor.«

Zgodovina življenja narodov potrebuje da služi tudi narodu v ožjem pomenu — v časih dveh večjih, v usodo celoga naroda posegajočih ali celo jo odločujočih dogodkov in ki potem še poznim rodovom predstavljajo gotovo, določeno dobo zgodovine dotičnega naroda.

Kakor mi Slovenci kot enota, tako imajo tudi (nekdanji) štajerski Slovenci zlasti oni v Mariboru svoje zgodovinske dobe. Treba jih je še bolj kot se je storilo, urediti po tako določenih spomenikih, da jih mora videti poleg priprostega našega naroda tudi širši svet izven naše dežele meje.

Samo še en mesec, pa imamo že Veliko noč. In le še dobre tri tedne, pa obhajamo i mi vsi kot narod spomin na Vstajenje marčne revolucije l. 1848. Sicer imamo o narodno kulturnem življenju tudi koroških in štajerskih Slovencev že pred tem časom več častnih dokumentov, n. pr. Ahacijeva že nad sto let (iz l. 1833) stara. Zbirka narodnih pesmi, vendar za ta naš namen važen kot eden mejnikov prve dobe našega prebujenja naj se smatra l. 1848. Najbrže na nobeno mesto s prebivalstvom mešane narodnosti ni bil ta mejnik tako važen kakor baš za Maribor. Ob njem sta se prebujala dva naroda: nemški in slo-

venski, toda oba bok ob boku, še v (navidez) idealni slogi mirnega sožitja.

To za mariborske Slovence pogubno narodnostno slogežstvo je trajalo in preživelo celo doba Bachovega absolutizma — torej tja do l. 1860, ko je z Bachom padel tudi njegov režim. Kakor bomo ob drugi priliki natančneje videli, je 5. marca 1860 z Dunaja zapihal drug veter, prinašajoč zaslužnjem narodom diha nove ustave. Za nas Slovence zanimivo je, da je ta predpomladni diha najizraziteje odjeknil v Trstu in Mariboru — torej na dveh skrajnih mejnikih slovenske zemlje. Med drugim sklepamo to posebno iz dejstva, da se je v Trstu ustanovila prva, a v Mariboru istega leta (1861) in kmalu za tržaško druga čitalnica.

Tako smo prišli z l. 1860 do drugega mejnika in s tem do zaključka prve (narodno slogežske) dobe mariborskih Slovencev, katerih se je povsem naravno zdelo, da so bili člani nemškega kazinskega društva. Vse drugače kot oni revolucionarni marec l. 1848 in kakor sploh na Slovence, je na mariborske Slovence vplivala peto marčni dunajski razglas o ustavi, o osvobodjenju narodov. V mariborskih Slovencih se je nekoliko elementarno probudil slovenski narod kot tak. Porodila se je zgodovinska znamenita pesem: »Ali sem Slovenec biti?«

Slovenska v meni kri kipi,
Slovenska zemlja me redi;

Povejte mi prijatelji,
Če smem Slovenec biti?

Na to vprašanje odgovarja najprej pravi Nemec: »Ja wohl, mein Freund, ja wohl mein Freund: Ti smes Slovenec biti!« Nemški prenapetost za to vprašanje zanika.

Ločitev duhov se je pričela. Seme, ki so ga na prvih pionirskih zorano ledino že pred tem zasejali prvi že narodno zavedni rodoljubi kakor Rajč, Trstenjak, Prelog, Slomšek, Srnc, Dominik, i. dr. je pričelo roditi prve vidne sadove. In kar je posebno zanimivo: predvsem na narodno kulturnem polju. Pričelo so se priprave za ustanovitev Slovenske čitalnice, do katere je prišlo že naslednje leto. V l. 1860 je bilo v Mariboru toliko tudi za ves ostali slovenski narod splošnega, deloma tudi še porojenega narodno obstojnega dela, da ima že letos in naslednja leta tudi ves slovenski narod posebno spričo sedanjih kritičnih časov dovolj povoda, da z zanimanjem zasleduje naše priprave za številne naše kot rečeno tudi zgodovinsko zelo važne jubileje.

Posebnega uvaževanja vredno je, da kakor naš pomorni Narodni dom, ki letos slavi med drugim tudi 20letnico prvega občinskega blagopokojnega kralja Aleksandra, je tudi cela stavba našega dela zasnovana na narodno kulturnih temeljih — delo pečice narodno zavednih mariborskih Slovencev.

Modernizacija mestnega avtobusnega podjetja

Novi veliki avtobusi bodo vozili na razširjeni progi št. 1 v presledkih po 10 minut

Maribor, 23. februarja

V Maribor je prišlo pet novih velikih šasijskih avtobusov znamke MAN. Naročila so jih Mestna podjetja v Mariboru za izpolnitev mestnega avtobusnega prometa in avtobusnega parka. Nove avtobuse bodo izročili raznim domačim strokovnjakom, da uredijo karoserije, nakar bodo novi avtobusi takoj postavljeni v obrat. Vozili bodo, kakor se čuje, na progi št. 1, ki pa bo še razširjena ter izpopolnjena v smeri proti Novi vasi. Zanimivo je pri tem, da dobimo vendarle v Mariboru avtobuse, pri katerih bo omogočeno veliko hitrejšje vstopanje ter izstopanje, ki je pri sedanjih avtobusih precej zamudno, ker morajo novi potniki počakati, da izstopajoči potniki zapustijo avtobus. Pri novih avtobusih, ki bodo večji kakor so sedanjí, pa bo vstop na zadnjem del avtobusa, kjer bo sprevodnik, ki bo izdal vozne listke in sprejemal denar. Izstopiti pa bo mogoče le ob vhodu v prednji del avtobusa. Na ta način bodo potniki lahko izstopali ter vstopali po načinu, kakršen je v navadi pri tramvajih. S tem se bo precej skrajšal vozni čas od enega do drugega konca avtobusne proge št. 1.

Tako bo omogočeno, da bodo vozili avtobusi na tej progi v presledkih 10 minut, do čim potrebujejo sedanji 15 minut.

S tem je podana nova možnost modernizacije mariborskega avtobusnega prometa, ki je pod prejšnjo mestno upravo doživel tako sijajen razmah. Sicer ko prej pa je treba poudariti, da je potrebna Mariboru poleg dosedanjih avtobusnih prog tudi posebna avtobusna proga, ki naj bi šla z Glavnega trga po Ulici kneza Kocija proti Pli-narji ki ulici in skozi najpomembnejše predele Melja do glavnega kolodvora. Od tod naj bi tekla proga po Kolodvorski Maistrovi in Koroski ulici do Kamniškega drevo-reda, nazaj pa po Vrbski Vrtni in Koroski cesti na Glavni trg. Tako velikopotezno zajeta krožna proga bi nedvomno ustrezala vsem pogojem, ki potekajo iz načel komercialnega poslovanja, pa tudi splošnih dolžnosti, ki pripadajo mestnemu avtobusnemu prometu glede rednega oskrbovanja cenenejšega avtobusnega prometa. Ta krožna proga bi koristila predvsem tistim predelom Maribora, ki nimajo dejanske še danes ničesar od uvedbe avtobusnega prometa.

Usoden pretep pred cerkvijo

Razprava pred mariborskim malim kazenskim senatom v zvezi z ubojem pri Sv. Urbanu pri Ptuju lani na Štefanovo

Maribor, 13. februarja

Lani na Štefanovo se je pred cerkvijo sv. Urbana pri Ptuju pripetil krvav incident, ki je, žal, zahteval tudi človeško življenje. Okoli 11. ure dopoldne ko je bilo največ ljudi pred cerkvijo, sta se namreč nenadoma pričela pričkati 26letni vinčar Franc Pšajd in posestnik sin Franc Kramberger, ki sta oba bila v cerkvi. Beseda je dala besedo, končno sta se oba spoprijela. Pripetil je še Pšajdov prijatelj Ferdinand Horvat, ki se je tudi spril nad Krambergerja. V naslednjem hipu so se zabliskali noži in sredi gneče je obelžal z rano pod pazduho Franc Kramberger, ki so ga takoj prinesli v neko hišo, kjer pa je dve uri zatem zaradi izkrvavitve umrl. Pri spopadu je tudi Pšajd dobil zabodljiv v prsi, vendar pa rana ni bila usodna, dočim je

Horvat odnesel zdravo kožo. Na kraj krvavega spopada so prišli tudi orožniki, ki so pokojnega Krambergerja še pred smrtjo zaslili in ki jim je povedal, da ga je zabodel Franc Pšajd.

Zadeva se je obravnavala danes dopoldne pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Na zatožni klopi sta sedela Franc Pšajd in Ferdinand Horvat, ki ju je državni tožilec obtožil, da sta zakrivila Krambergerjevo smrt. Pšajd se je zagovarjal s tem, da je ravnal v silobranu, ker ga je Kramberger zabodel v prsi. Glede vzrokov krvavega spopada pa je Pšajd izpovedal, da ga je Kramberger izzval in da je bilo med njima neko staro sovraštvo. Razprava ob času poročila še ni zaključena.

V pričakovanju izpremembe vremena

Jutri bo sv. Matija, ki led raztaja — Konec dva meseca trajajoče zime?

Maribor, 23. februarja.

Niti l. 1929 od zime trpeti svet ni tako nestrno pričakoval odločitve od vremenskega svetnika sv. Matije kakor se to dogaja letos. Je to tudi razumljivo. Takrat pred 11 leti je bil v februarju mraz sicer še ostrejši (razen 15.) toda tokrat smo imeli v naših krajih več spremembe. Letos pa ta večna enoličnost, izjemski v začetku tega meseca, a se pri tem je visoki snež ostal in se je dva dni odvajal le od podaj 16. decembra smo dobili prvi večji snež a že 21. decembra prvi večji mraz le Božič je bil z nami zelo milosten, brezobzilen le proti smrtnikom, ki so po Pohorju — i. k. ali snež. A takoj po božiču (27. dec.) je nastopil vdor katastrofalnega mraza, ki je trajal do Silvestrova, toda povrnil se je že z Novim letom in — do zelo majhnih

izjem vztrajal skozi cel januar in preko že omenjenih izjem kar naprej do danes, ko smo imeli že 10 stopinj C mraza. Pa tak suh mraz bi se še prenesel toda ta vedno eno in isto neg ki se redno zgoraj nadomešča kolikor se odspada ob obodnih pretopi. Ta snež are ljudem na živce.

Pa vse kaže da bade jutri 24. t. m. že odločitev. Na to kaže med drugim zlasti rdeč sončni zaton in temno rdeča zahačajoča polna luna. Posebna izboljšanja sicer bolje ni pričakovati — tudi ne še za marec — vsaj na konec te dvomesečne zime naj nam prinese sv. Matija ki sicer redno tako rad led raztaja! Četudi preročeni nam prinese, vsaj z novo zimo nam prizanese.

Mariborske in okoliške novice

— Poučno predavanje. Sreči so se zbrali v lepem številu v dvorani Ljudske univerze mariborski izobraženci, da slišijo predavanje odličnega poznavalca italijanske umetnosti univ. prof. dr. Željka Jirouska. V preglednih, zanimivih obrisih je zajel razvojno sliko gornje italijanske slikarstva v 16. stoletju. To je ona pomembna umetniška skupina tako zvanih koloristov in luministov, v katere središču najdemo znamenite zastopnike koloristične in luministične šole od Tiziana in Correggia do Tintoretta in Veronesa. Poučno predavanje so poljsanevale lepe, skulptorne slike. Predavatelj je bil deležen toplega priznanja in prisrčnega odobravanja.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Vidmarjeva lekarna pri Sv. Anehu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, ter Savostova magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu 3, tel. 22-70.

— Pomožne pošte pri Sv. Rupertu v Slovenskih gorah, pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji in na Hajdini so postale pogodbene pošte.

— Šola in dom. V ponedeljek 26. t. m. predava v okviru društva »Šola in dom« naš znan pedagog prof. Gustav Šilih o zgodovini mladinske vzgoje in drugih aktualnih vzgojnih vprašanjih.

— Faberki. Koška občina je zmagala napram mestni občini pri Državnem svetu v spornem vprašanju pobiranja davkov. Kakor smo že svojčas poročali, se nahajajo obratni tovarne trdnice Rosner v Melju na področju mestne in koška občine. Občina Koška je radi tega zahtevala del davčnin, ki jih plačuje tekstilna trdnica Rosner, davčna uprava v Mariboru in finančna direkcija v Ljubljani pa sta odločili, da pripadajo tozadevni davki le mariborski mestni občini. Upravno sodišče v Celju je razsodilo nato, da ima koška občina pravico do delnih davkov, ki jih plačuje trdnica Rosner in sedaj je tudi Državni svet dokončno potrdil razsodbo upravnega sodišča. Občina Koška bo od sedaj imela lep vir dohodkov in je pričakovati, da bo tudi temu primerno povečala fond za socialno skrbstvo, saj je baš v tej občini, kjer je ogromno vinčarjev, nujna potreba, da tudi občinska uprava dobi nekaj sredstev za vzdrževanje občinskih ubožev in nadziranje revnih vinčarjev. (Del. politika).

— Kaznivci so se stekli. Včeraj so se v tukajšnji kaznivnici stekli kaznivci med seboj. Na bojišču je obelžal 18letni Franc Šešterko, ki je dobil sunek z nožem v hrbet. Prepeljali so ga v bolnico.

— V tajni razpravi je obsodil mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča 19-letnega Slavka K. na mesec dni zapora, ker je letos na novega leta dan na banovinski cesti v Rožpohu samolastno

odvil delavcu Ivanu Škergetu kolo. Slavko K. je bil sicer obtožen, da je Škergetu s samokresom v roki grozil, da ga oustreli, ako mu ne posodi kolesa, vendar pa sodniki tega niso verjeli in so Slavka K. obsodili le zaradi tatvine.

— Vztrajnostni tek obmejnih smučarjev bo jutri v nedeljo 25. t. m. na progi Mariborska koča — Vučenca (50). Ker so vremenske prilike zelo ugodne, pričakujejo, da se bo letošnjega tradicionalnega »Orožnovega smuka« udeležilo rekordno število smučarjev. — SK Zeleničar priredi tudi dopolnje v Radvanju patrolni tek na progi 10 km. Patrola sestoji iz 1 vodje in 2 tekmovalcev ter je dopustna tudi rezervna. Vsak tekmovalac v patroli mora imeti v nahrbtniku breme, ki tehta 5 kg. Tekmovalna proga, ki je dolga 10 km, bo imela okoli 20 zaprek. Vsi tekmovalci posamezne potrole morajo skupno prispeti na cilj. To tekmovalstvo bo zelo zanimivo, ker bodo startali znani smučarji naših obmejnih klubov.

— Zdravniška dežurna služba. Jutri v nedeljo 25. t. m. ima zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom zavarovanca OZD in njihovim upravičencim svojcem g. dr. Teobald Zingast, Kralja Petra trg št. 3.

— Premestitev. Te dni je bilo premestitev v Sarajevu 8 železniških udeležencev, ki so bili zaposleni v tukajšnjih delavnicah državne železnice.

Mariborsko gledališče

Sobota, 24. ob 20.: Othello. Znižane cene. Nedelja, 25. ob 15.: Via Mala. Znižane cene. Ob 20.: Cigan baron.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popoldne se ob znižanih cenah ponovi zelo zanimiva socialna kriminalna švicarska drama »Via Mala«, zvečer pa dozdaj pri vseh predstavah ob popolnoma razprodani hiši z velikim navdušenjem sprejeta Straussova opereta »Cigan baron«.

Iz Ptuja

— Še vedno hlad mraz. Iz časopisnih vesti je posneti, da je v drugih krajih Slovenije mraz že znatno popustil. Tudi pri nas je mraz počne precej popustiti, vendar je pa ponovi zelo mrzlo in je včeraj zjutraj termometer kazal še vedno — 13. Drava je od ormoškega lesenega mostu navzdol zamrznila in je že skoraj do Zavrča vsa zamrznila.

— V Ljudski univerzi je predaval in. Ferdo Lupša o svojem proučevanju in doživetih v Zarni Indii. Predavanje je bilo zelo zanimivo in so dobili številni poslušalci s tem sliko o romantiki daljnega orienta.

65 letnica Tomšičevega spomenika

70 let prve slovenske tiskarne v Mariboru — Apel na že žive priče

Maribor, 23. februarja

Letos praznujemo 65. obletnico postavitve Tomšičevega spomenika ob njegovem grobu na starem (takrat pa ravnokar oprimem) pokopališču. Poteka pa tudi že 70. leto, odkar je po dolgem trudu in boju Anton Tomšič od avstr. vlade vendarle dobil koncesijo za tiskarno — prvo slovensko tiskarno v Mariboru, iz katere je izšla (1872) Narodna tiskarna v Ljubljani in (pozneje le posredno) tudi Cirilova tiskarna v Mariboru.

O predzgodovini te koncesije in o zgodovini navedenih tiskarn bo treba posebej spregovoriti že zaradi njih odločilnega vpliva na razvoj slovenskega naroda od leta 1870 dalje. Mimogrede že na tem mestu se je tudi ta spomenik omenil, ker je želeli, da bi se obe obletnici hkrati praznovali. In sicer morda najprimerneje na dan rojstva in smrti Tomšiča, ki to 26. maja z glavnim sporedom tam pri njegovem grobu in spomeniku. Ta dvojna manifestacija naj bi bila obenem nadomestilo za nameravano slavnost pri postavitvi spomenika leta 1875; pa je bila slavnost — prepovedana. Zato se marsikomu, ki v »Slov. Narod«, ki se je medtem že preselil v Ljubljano, zasleduje potek zbirke za Tomšičev spomenik in išče v listu tudi opis te slavnosti. Čudno zdelo, da najde sicer velike priprave za to slavnost, a o njej sami ni duha ne sluha. Šele pozneje obvešča med dnevnimi vestmi kratka notica o postavitvi in o napisu spomenika brez vsakega nadaljnjega pojasnila. Le kdor podrobneje pozna zgodovino začetka narodnostnega boja v Mariboru, bo vedel, kako je bilo s tem spomenikom. Čudi se še danes, da je sploh prišlo do postavitve, zlasti pa, da ni zapadel cenzuri nac. nestrpnosti napis:

Hrabremu bojujniku o svobodi in napredku slovenskega naroda...

Skoro izostanost namreč je bila prepovedana postavitve spomenika za Maribor go-

tovo še bolj zaslužnjemu Slomšku. Spomenik so morali spraviti v stolnico, a še tam je bila prepovedana vsaka beseda (v pridigi) o Slomškovem rodoljubju. (Na novem mestnem pokopališču na Pobrežju je bila cenzura napram slovenskim spomenikom ozir. nagrobnikom s slovenskimi napismi tako stroga, da so bili taki napisji dopustni šele po hudem boju, ko je visja oblast razveljavila take prepovedi).

Po razpustu spomeniškega odbora je varstvo spomenika ozir. oskrbstvo Tomšičevega groba prevzela Slovenska čitalnica, kateri je bil za to nakazan gotov znesek. L. 1930 je novi pokopališki paznik g. Somšek na divje preraščenem delu tega pokopališča našel spomenik v takem stanju, da ga je bilo komaj še spoznati, z grobom pa je bilo slično kot z onim Tomšičevim, ki je bil v prvaki marib. Slovencev dr. Dominikusa: ni ga bilo več. (Razlika je bila le ta, da so Dominikusa prepeljali na Poljskavo, Tomšič pa je ostal). Od tedaj dalje sem jaz prevzel skrbstvo za spomenik in grob. Pred leti sem od poučene strani dobil za gotovilo, da izmed vseh spomenikov in grobov ostaneta po zatvoritvi pokopališča le Slomšek in Tomšič, a od vseh nasadov le ono krasno, iz Amerike prineseno drevo v bližini Tomšiča, na mestu, kjer je nameravan »Gaj zaslužnih«.

Ker gre za to, da se ob tej (če le mogoče) dvojni skupini Tomšičevi slavnosti napravijo zasutek tudi že za 70letnico spomina Tomšičeve smrti (prihodnje leto) in za stoletnico njegovega rojstva (1842—1942) bi bilo želeli, da se tega slavlja udeležijo in zanj omogočijo primeren spored predvsem še danes živeče priče, ki so poznale Tomšiča, odnosno, ki se ga še spominjajo. Važnejši teh spominov bodo dobrodošli za spominski spis o Tomšiču. Blagovolijo naj se vposlati na naslov: Pirc Franjo, novinar, Maribor.

Franjo Pirc

Šolstvo, znanost in prosveta

Nad poldrugi milijon znašajo izdatki mariborske občine za šolske in kulturne potrebe

Maribor, 23. februarja

Skrb mariborske mestne občine za ljudsko šolstvo se odraža v vsakoletnem proračunu. Letošnje postavke, ki se nanašajo na šolstvo, izkazujejo 1.442.170 din, so torej za 1690 din manjše kakor v lanskem proračunu, ko so znašale 1.443.860 din. Posamezne postavke nudijo sledečo sliko:

Za l. deško osnovno šolo, ki ima v petih razredih 155 učencev s priključnim otroškim vrtcem s 65 otroki, je predvidena v novem mestnem proračunu vsota 100.410 din. Za drugo deško ljudsko šolo, ki ima 5 razredov in 149 učencev in kateri je priključen tudi drugi otroški vrtec z 51 otroki, je določena postavka 91.300 din. Sem spada tudi pomožna šola, ki jo poseša oš otrok. Proračun izkazuje za to šolo 12 tisoč 800 din. III. deška osnovna šola ima 13 razredov s 479 učenci. Priključen ji III. otroški vrtec ima 71 otrok. Razen tega ima ta šola tudi svojo podružnico na Magdalenskem trgu. Skupna proračunska vsota znaša 163.420 din. Potem sledi IV. deška ljudska šola, ki ima 6 razredov in 190 učencev. Novi proračun predvideva za to šolo 71.220 din.

Sledijo dekleške osnovne šole. I. državna dekleška osnovna šola ima 6 razredov in 211 učenk. V proračunu je namenjena za to šolo vsota 72.390 din. III. državna dekleška ljudska šola ima 12 razredov s 122 učenkami. Za razne izdatke v smislu predpisov je v novem proračunu predvidena postavka 102.940 din. Za III. državno dekleško ljudsko šolo s 5 razredi in 168 učenkami je določena vsota 91.860 din. Za IV. državno dekleško ljudsko šolo s 6 razredi in 199 učenkami pa 76.690 din.

K temu pridejo še potem drugi izdatki. Za stanarino učiteljsku je določena vsota 325.000 din, za izredne nabave za šole 23.000 din, za potrebščine za revne učence in učence 30.000 din, za nagrade veroučiteljem 42.000 din, za pisarno krajevne šolskega odbora in druge nepredvidene izdatke 12.000 din, za nabavo in popravilo telovad-

nega orodja 8000 din, za snaženje dimnikov 5000 din, za druge svrhe 8000 din, za zavarovanje šolskih poslopj 2.700 din, za bolnišnico in starostno zavarovanje slug dnevnicarjev 10.400 din, za zdravljenje šolskih otrok 2000 din, za razne stroške 3900 din, za podporo otroškemu vrtcu šolskih sester v V. mestnem okraju 3600 din, za razne šolske proslave in druge nepredvidene izdatke pa 2000 din.

Novi proračun pa vsebuje tudi posebno postavko za meščansko šolstvo in znaša pri spevek upravnemu odboru državnih meščanskih šol 281.990 din.

Mariborska mestna občina pa podpira tudi znanost in prosveto. V to svrhu je pod zaglavljem »Znanost in prosveta« predvidena vsota 349.100 din. Lani je znašala ta postavka 293.400 din, je torej v novem proračunu za 55.700 din večja kakor v lanskem. Za javno študijsko knjižnico je zagotovljena vsota 64.600 din. Potem sledijo razne podpore. Narodno gledališče dobi 115.000 din, vendar pa se plača od tega v smislu svoječasnega sklepa 85.000 din. Mestni hranilnici kot osmi obrok za poravnava svoječasnega posojila. Čez dve leti bo zadeva likvidirana in bo prejemala Narodno gledališče polni znesek. Muzejstvo in zgodovinsko društvo prejmeta podpore po 6000 din, razen tega pa vsebuje novi proračun tudi izreden prispevek Muzejskemu društvu v iznosu 20.000 din. Za Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani je določena vsota 20.000 din, za Narodni galeriji v Ljubljani 2500 din, za Narodni odbor v Ljubljani 30.000 din, za razna kulturna društva pa 60.000 din. Seveda bi bilo primerno, da bi javnost točno izvedela, katera društva prejmejo podporo iz tega zneska. Novi proračun vsebuje tudi Slomškovo literarno nagrado za leto 1940 v znesku 5000 din. Za podpiranje domačih slikarjev umetnikov pa je predvidena vsota 20.000 din, s katero se bodo nakupile posamezne umetniške slike. Če upoštevamo postavke za šolstvo, znanost in prosveto, dobimo vsoto 1.791.220

din, ki pojde na račun mariborske mestne občine za kulturne svrhe. K temu je treba pristeti še znesek 100.000 din za obrtno nadaljevalno šolo, 5000 din za trgovaško nadaljevalno šolo, 5000 din za gostinsko nadaljevalno šolo, 20.000 din pa za Zavod za pospeševanje obrti. Razen tega izkazuje jo stroški za razne strokovne časopise, knjige in brošure 2000 din.

Mariborski drobiž

— Soškolsko društvo Maribor I. priredi dne 2. marca v prostorih kazarne Kralja Petra I. svojo letošnje telovadno akademijo, na kar že sedaj opozarjamo sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo. Z izvajanjem pesteriga sporeda pričnemo točno ob 20. uri. Akademija se ponovi v nedeljo 3. marca ob 15. uri. Uprava. 11-n.

— Predstojništvo mestne policije v Mariboru ponovno opozarja vse lastnike vozniških izkaznic, da poteče rok za podaljšanje veljavnosti istih dne 29. t. m. Istočasno opozarja vse poklicne vozače, da morajo do istega dne plačati že predpisano jim znižano banovinsko takso na vozniške izkaznice, sicer bodo morali po pretečenem roku plačati celo takso. Kdor ne bo pravočasno plačal take za podaljšanje veljavnosti vozniške izkaznice za leto 1940, bo kaznovan. Vozniške izkaznice najo se predložiti v podaljšanje v sobi štev. 17-II.

— Krvav zločin se je pripetil v Savcih pri Sv. Tomažu pri Ormožu. 24letni posestnik sin Janez Janžekovič iz Ručanov je proti večeru obiskal svojo zaročeno posestniško hčerko Marijo Škerlečovo iz Savcev. Ostal je pri njej do 19. ure, ko se je spet napotil domov. Ko pa je stopil iz škrlečevega dvorišča, je nenadoma počil strel in je strel zadel Janžekoviča v prsi. Janžekovič se je zgrudil na tla, nakar so planili nanj trije moški, ki so mu prizadejali z nožev več vbojilcev v prsi. Nesrečni Janžekovič je kmalu zatem zaradi izkrvavitve umrl. Ko je počil strel, so takoj hiteli na prosto Janžekovičev, ki so napadalec spoznali. Bili so to trije fantje v starosti 21 let in sicer Jakob Petek, Franc Kuhar in Ivan Žnidarič, ki so jih orožniki izsledili in aretirali. Pri zaslišanju so se vsi trije izgovarjali s silobranom, češ da je pokojni Janžekovič najprej navallil nanje, nakar so ga šele oni potolikli na tla. Orožniki skušajo zadevo razvozlati, vendar se zdi, da so v ozadju druge začevščine.

— Mariborsko vreme. Davi je znašala temperatura —12,5, najvišja temperatura včeraj pa 3,1. Višina snega 34 cm. Vremenska napoved pravi, da se bo poboščalo in da je pričakovati sprememba vremena.

— Petrov blagor! V bližini Cvetkovcev je vlovil posestnik Franc Petek soma, ki tehta 15,45 kg. Ljudje pripovedujejo, da niso potegnili iz Pesnice tako velikega soma že več desetletij.

— Lovska koča grofa Schönborna je zdo-rela. Na Čreti pri Slivnici je zgorela lovska koča grofa Schönborna. Škodo cenijo na 10.000 din. Vzrok požara ni točno dognan.

— Na mariborski svinjski sejmi 23. t. m. so pripeljali okoliški kmetje 129 svinj. Prodali so jih samo 17. Cene so bile sledeče: 7 do 9 tednov po 85 do 100 din, 3 do 4 mesece po 200 do 220 din, 5 do 7 mesecev 300 do 340 din, 8 do 10 mesecev 450 do 510 din, 1 leto stare po 790 do 840 din. Kilogram pa po 10,50 do 13,25 din.

— Odprta noč in dan so groba vrata. Ob železnici 8 je umrl krojaški mojster Anton Sajko, sta 51 let. V bolnici je preminula šivilja Marija Frangež, stara 40 let. Na Pobrežju je umrl v Nasipni ulici 42 umrjal Ivan Zupan, star 85 let. Umrla je gospa Marija Kirbiš, žena mesarskega mojstra, stara 48 let. Pokopali jo bodo v Slivnici pri Mariboru. Pokojnikom trajen spomin, žalujočim naše globoko sožalje.

— Šahovske novice. V okviru šahovskega prvenstvenega tekmovanja se preizkušajo tudi najboljši šahisti šahovskega kluba »Vidmar« in šahovskega odseka tukajšnjega SK Zeleničarja. Pričetek šahovskih tekmovanj je jutri dopoldne ob 9. v kavarni Bristol. Med mariborskimi šahovskimi klubi je izredno živahno zanimanje za jutrišnje šahovske preizkušnje.

— Lep šiviljski jubilej praznuje pod idilično kalvarijo zaslužni slovenski učiteljski pionir, šolski upravitelj Jost Sabati. Doživel je lepo, častljivo starost 85 let. Slavljenec, ki je sin naših Slovencev, je služboval najprej v Hočah. Potem je bil dolga desetletja nadučitelj v Zgornji Poljanci, kjer se še danes čutijo blagodejne posledice njegovega vzornega in plodonosnega delovanja na šolskem, prostnem in